

Gjensidige

Mokumo ir finansinės būklės ataskaita 2016

ADB Gjensidige

Turinys

IŽANGA	3
SANTRAUKA	3
A. VEIKLA IR REZULTATAI	5
A.1 VEIKLA	5
A.2 DRAUDIMO VEIKLOS REZULTATAI.....	6
A.3 INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI.....	8
A.4 KITOS VEIKLOS REZULTATAI.....	9
A.5 BET KOKIA KITA INFORMACIJA	10
B. VALDYMO SISTEMA	10
B.1 BENDRA INFORMACIJA APIE VALDYMO SISTEMĄ.....	10
B.2 KOMPETENCIJOS IR TINKAMUMO REIKALAVIMAI	12
B.3 RIZIKŲ VALDYMO SISTEMA, ĮSKAITANT SAVO RIZIKOS IR MOKUMO VERTINIMĄ.....	13
B.4 VIDAUS KONTROLĖS SISTEMA	19
B.5 VIDAUS AUDITO FUNKCIJA.....	22
B.6 AKTUARINĖ FUNKCIJA.....	24
B.7 VEIKLOS RANGA.....	24
B.8 BET KOKIA KITA INFORMACIJA	25
C. RIZIKOS POBŪDIS	25
C.1 DRAUDIMO RIZIKA	26
C.2 RINKOS RIZIKA.....	30
C.3 KREDITO RIZIKA	32
C.4 LIKVIDUMO RIZIKA	33
C.5 OPERACINĖ RIZIKA.....	33
C.6 KITOS REIŠKŠMINGOS RIZIKOS.....	34
C.7 BET KOKIA KITA INFORMACIJA	34
D. VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS	36
D.1 TURTAS	36
D.2 TECHNINIAI ATIDĖJINIAI	39
D.3 KITI ĮSIPAREIGOJIMAI.....	45
D.4 ALTERNATYVŪS VERTINIMO METODAI	46
D.5 BET KOKIA KITA INFORMACIJA	46
E. KAPITALO VALDYMAS	46
E.1 NUOSAVOS LĖŠOS	46
E.2 MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMAS IR MINIMALAUS KAPITALO REIKALAVIMAS	48
E.3 NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ RIZIKOS SUBMODULIO, PAGRĮSTO ĮSIPAREIGOJIMŲ TRUKME, NAUDOJIMAS MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMUI APSKAIČIUOTI.....	50
E.4 SKIRTUMAS TARP STANDARTINĖS FORMULĖS IR BET KOKIO NAUDOJAMO VIDAUS MODELIO	50
E.5 NEATITIKTIS MINIMALAUS KAPITALO REIKALAVIMUI IR MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMUI.....	50
E.6 BET KOKIA KITA INFORMACIJA	50

Ižanga

Pagal direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus draudimo bendrovės privalo skelbti savo mokumo ir finansinę informaciją viešajai rinkai. Šis teisės aktas buvo perkeltas į Lietuvos teisę ir taikomas nuo 2016 m. sausio 1 d.

Direktyvos „Mokumas II“ tikslas yra sukurti vieningą bendrą reguliavimo sistemą, kuri užtikrins kapitalo pakankamumo ar rizikos valdymo standartus draudimo sutartis Europos ekonominėje erdvėje sudarančioms įmonėms. Direktyva „Mokumas II“ reglamentuojama sistema yra grindžiama rizikos vertinimu ir yra skirta suteikti aiškesnį, nei taikant įprastus apskaitos principus, rizikos, su kuria bendrovės susiduria, vaizdą. Šios ataskaitos tikslas yra skaidriai atskleisti, kaip bendrovė vykdo šiuos reikalavimus, ir skatinti gerą rizikos valdymą. Idėja yra ta, kad reikalavimas atsiskaityti visuomenei ir priežiūros institucijoms turės drausminantį poveikį.

Tai yra pirmoji Mokumo ir finansinės būklės ataskaita, ir ji apibūdina ADB „Gjensidige“ (toliau – Bendrovė) finansinę būklę ir kapitalą 2016 m. gruodžio 31 d. Ši ataskaita bus atnaujinama kiekvienais metais. Ataskaitos vartotojas yra viešoji rinka.

Kadangi Bendrovės metinėje ataskaitoje pateikta informacija grindžiama apskaitos principais, siekiant aiškumo, labai svarbu pabrėžti skirtumus tarp šios ir metinių ataskaitų:

- Vertinimas taikant apskaitos principus skiriasi nuo vertinimo pagal direktyvoje „Mokumas II“ įtvirtintus principus, todėl kiekybinė informacija, pateikta metinėje finansinėje ataskaitoje ir šioje ataskaitoje, iš dalies nesutampa.
- Šioje ataskaitoje pasirinktas rizikos vertinimo principas remiasi standartine „Mokumas II“ naudojama formule. Metinėje ataskaitoje rizikos vertinimas siejamas su laikotarpio pabaigos nuosavu kapitalu apskaitos balanse.

Ši ataskaita grindžiama direktyvos „Mokumas II“ reikalavimais, ir visi kapitalo duomenys parengti ir grindžiami direktyvoje „Mokumas II“ įtvirtintais principais.

Santrauka

Šioje ataskaitoje pateikta Bendrovės veiklos ir veiklos rezultatų, valdymo sistemos, rizikos pobūdžio, vertinimo, siekiant nustatyti mokumą, ir Bendrovės kapitalo valdymo apžvalga. Bendrovė yra ne gyvybės draudimo bendrovė, priklausanti „Gjensidige Forsikring ASA“, kuri valdo 99,967 % visų Bendrovės akcijų. Bendrovė teikia ne gyvybės draudimo paslaugas privatiems ir verslo klientams trijose Baltijos valstybėse – Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. 2016 m. neaudituotas Bendrovės draudimo veiklos rezultatas buvo 13,990 mln. EUR. Draudimo veiklos rezultatui neigiamos įtakos turėjo didesnė, nei tikėtasi nuostoliai dėl išmokėtų draudimo išmokų ir nepasiektas planuotas pasirašytų draudimo įmokų biudžetas. Pelningumas buvo mažesnis nei būtų galima tikėtis įprastinėmis sąlygomis, daugiausiai dėl pasikeitusios teisinės praktikos, sąlygojusios kai kuriais atvejais didesnes išmokas; taip pat įtakos turėjo Lietuvoje pasikeitusi anuitetų skaičiavimo tvarka ir išaugęs motorinio draudimo grupių žala dažnis.

2016 m. Bendrovės investavimo veiklos rezultatas buvo 0,16 mln. EUR. Bendrovės investicijų portfelis valdomas kaip sudėtinė „Gjensidige“ draudimo grupės investicijų portfelio dalis pagal Bendrovės valdybos patvirtintą investavimo strategiją.

Bendrovė yra „Gjensidige“ draudimo grupės narė, turinti atskirą valdymo sistemą. Tačiau praktiškai „Gjensidige Forsikring ASA“ (pagrindinio ADB „Gjensidige“ akcininko) valdymo sistema taikoma visai „Gjensidige“ draudimo grupei. Pagal įprastą praktiką visi „Gjensidige Forsikring ASA“ valdybos arba generalinio direktoriaus patvirtinti valdymo dokumentai ir visos su rizikos prisiėmimu susijusios vidaus tvarkos yra atitinkamai adaptuojamos prie ir tvirtinamos Bendrovės valdybos arba Bendrovės Generalinio direktoriaus. Visuotinis akcininkų susirinkimas yra aukščiausias Bendrovės organas; Bendrovės Stebėtojų taryba yra priežiūros organas, o Bendrovės Valdyba yra pagrindinis nuolat veikiantis Bendrovės valdymo organas. Generalinis direktorius yra atsakingas už kasdienę Bendrovės veiklą. Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas Baltijos šalims yra atsakingas už rizikos valdymą ir vykdo valdybos patvirtintų limitų stebėseną. Grupėje yra centralizuotos rizikos kontrolės funkcijos

tokios kaip rizikos valdymas, atitiktis, aktuarų ir vidaus auditas. Šie padaliniai yra centralizuoti ir atitinkamais klausimais yra atskaitingi Generaliniam direktoriui ir Valdybai. Bendrovės rizikos valdymo sistema yra pagrįsta trimis gynybos linijomis: pirmąją liniją sudaro darbuotojai ir jų vadovai, antrąją liniją sudaro rizikos valdymo, atitikties ir aktuarinė funkcijos, o trečioji linija yra audito funkcija. Rizikos valdymui labai didelę reikšmę turi ORSA (savo rizikos ir mokumo įvertinimo) procesas, kuris laikomas pagrindiniu Bendrovėje taikomu valdymo ir kontrolės procesu. Proceso tikslas yra užtikrinti, kad Valdyba ir vadovybė gautų pakankamai informacijos, kad galėtų įvertinti, ar Bendrovės rizikos pobūdis atitinka patvirtintą priimtina rizikos lygį ir rizikos ribas. Be to, Bendrovės valdymo sistema apima ir vidaus kontrolės sistemą, vidaus audito funkciją ir aktuarinę funkciją. Bendrovės vidaus kontrolės sistema yra įrankis, užtikrinantis veiklos rizikos kontrolę, kuris grindžiamas tarptautiniais rizikų valdymo ir vidaus kontrolės standartais - COSO ERM (*Enterprise Risk Management Framework*). Grupės Vidaus auditas - tai nepriklausomas, objektyvus užtikrinimo ir konsultavimo funkcinis padalinys padedantis valdybai ir generaliniam direktoriui stebėti ir kontroliuoti Bendrovės rizikos poziciją ir pokyčius. Bendrovės Aktuarų skyrius atlieka su techniniais atidėjiniais ir draudimo veiklos rezultatais susijusius skaičiavimus.

Bendrovės rizikų vertinimas pagrįstas Standartine formule, toliau pateikiamas mokumo kapitalo reikalavimas apskaičiuotas 2016 metų pabaigai. Pagal standartinę formulę Bendrovės rizikų visumą sudaro draudimo rizika, rinkos rizika, kredito rizika ir operacinė rizika. Bendrovei apskaičiuotas kapitalo reikalavimas draudimo rizikai sudarė 27,5 mln. EUR. Dalis draudimo įsipareigojimų (TPVCPD anuitetai) yra susiję su gyvybės draudimo submoduliu ir jiems kapitalo reikalavimas sudarė 0,2 mln. EUR. Rinkos rizika susijusi su rizika patirti nuostolius pasikeitus makroekonominėi situacijai ir (arba) pasikeitus finansinio turto vertei. Kapitalo reikalavimas rinkos rizikai sudarė 3,3 mln. EUR. Šioje ataskaitoje kredito rizika yra suprantama kaip sandorio šalies rizika ir apskaičiuojama pagal kredito rizikos dalį, kuri nėra įtraukta į rinkos riziką. Apskaičiuotas kapitalo reikalavimas sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikai buvo 4,0 mln. EUR. Operacinė rizika yra susijusi su Bendrovės veikla. Kapitalo reikalavimas operacinei rizikai sudarė 3,5 mln. EUR. Dėl diversifikacijos efekto kapitalo poreikis sumažintas 7,8 mln. EUR.

Pagal direktyvą „Mokumas II“ sudarytame balanse turtas ir įsipareigojimai vertinami pagal rinkos vertes nustatytas vadovaujantis direktyvoje „Mokumas II“ įtvirtintais principais. Didžiosios turto dalies vertinimas atitinka „tikrosios vertės“ principą, kaip apibrėžta TFAS apskaitos taisyklėse. Pagrindiniai nesutapimai tarp pagal direktyvą „Mokumas II“ ir pagal apskaitos principus apskaičiuotų verčių atsiranda dėl skirtingo nematerialiojo turto, obligacijų ir gautinų sumų iš draudėjų vertinimo. Pagal direktyvą „Mokumas II“ techninius atidėjinius sudaro atidėjiniai numatomiems mokėjimams, įmokoms ir rizikos marža. Skirtingai nuo atidėjinių numatomiems mokėjimams vertinimo pagal apskaitos principus, pagal direktyvą „Mokumas II“ atidėjiniai yra diskontuojami. Pagal direktyvą „Mokumas II“ įmokų atidėjiniai apskaičiuojami kaip dabartinė vertė pinigų srautų, kylančių iš nepasibaigusios rizikos riboto galiojimo sutarčių. Tai reiškia, kad įmokų atidėjiniai sumažinami numatomu būsimuoju Bendrovės sudarytų sutarčių pelnu. Be to, pagal direktyvą „Mokumas II“ įmokų atidėjiniai yra diskontuojami. Tiksliausias gyvybės draudimo įvertis (atsirandantis iš ne gyvybės draudimo sutarčių) gaunamas taikant rinkos vertę, kai būsimieji pinigų srautai yra diskontuojami taikant direktyvoje „Mokumas II“ numatytą palūkanų normos kreivę. Kiti atidėjiniai, išskyrus techninius atidėjinius, pagal direktyvą „Mokumas II“ vertinami vadovaujantis „tikrosios vertės“ principu, kaip apibrėžta TFAS nustatytuose apskaitos principuose.

Valdydama savo kapitalą Bendrovė siekia užtikrinti, kad susidarius nepalankioms sąlygoms turimas kapitalas leistų išvengti finansinių sunkumų ir kad Bendrovės kapitalas būtų naudojamas kaip galima efektyviau. Didžiąją Bendrovės kapitalo dalį sudaro 1 lygio kapitalas, kuris laikomas geriausios kokybės kapitalu ir kuriuo galima iš karto pasinaudoti. Ataskaitos sudarymo dieną Bendrovė neturėjo 2 lygiui priskiriamo kapitalo, o vienintelis 3 lygio kapitalo elementas buvo atidėtųjų mokesčių turtas. Vadovaujantis kapitalui taikomais teisiniais reikalavimais, Bendrovės mokumo kapitalo reikalavimas apskaičiuojamas pagal standartinę formulę. Be mokumo kapitalo reikalavimo, yra nustatytas ir minimalus kapitalo lygis, kuris vadinamas minimalaus kapitalo reikalavimu.

Bendrovės pagal direktyvą „Mokumas II“ apskaičiuotas kapitalo reikalavimas yra 30,6 mln. EUR. Bendrovės turimas kapitalas yra 42,2 mln. EUR, taigi jos mokumo atsarga sudaro 138 %.

Žemiau lentelėje pateikiami apibendrinti Bendrovės kapitalizacijos duomenys 2016 m. gruodžio 31 d.:

Kapitalo būklė, tūkst. EUR	Turimas kapitalas	Kapitalo reikalavimas	Perviršis	Mokumo atsarga pagal „Mokumas II“
Mokumo kapitalo reikalavimas pagal „Mokumas II“	42 151	30 617	11 535	138 %
Minimalaus kapitalo reikalavimas pagal „Mokumas II“	41 544	13 778	27 767	302 %

ADB „Gjensidige“ kapitalas 2016 m. gruodžio 31 d.

A. Veikla ir rezultatai

A.1 Veikla

ADB „Gjensidige“ yra akcinė bendrovė, kurios 99,967 % akcijų priklauso Gjensidige Forsikring ASA (Norvegija), o 0,033 % akcijų priklauso privatiems asmenims. Bendrovė buvo įsteigta ir veikia pagal Lietuvoje išduotą licenciją, todėl prižiūrima Lietuvos banko, Lietuvos finansų rinkos priežiūros institucijos. Bendrovė taip pat vykdo veiklą Latvijoje ir Estijoje, pasinaudojusi įsisteigimo laisve, t. y. per Latvijoje ir Estijoje įsteigtus filialus.

2015 m. Gjensidige Forsikring ASA įsigijo patrunuojamąją įmonę Lietuvoje – UAB DK „PZU Lietuva“, kuri vėliau buvo pervadinta į ADB „Gjensidige“. Sandoriu buvo siekiama patenkinti „Gjensidige“ Grupės verslo ambicijas ir padidinti rinkos dalį Baltijos valstybėse.

Įsigijusi Bendrovę, „Gjensidige“ Grupė Baltijos šalyse veiklą vykdė per du juridinius asmenis – Bendrovę ir AAS „Gjensidige Baltic“. AAS „Gjensidige Baltic“ registruota Latvijoje ir turėjo filialus Lietuvoje ir Estijoje. Bendrovė registruota Lietuvoje ir turi filialus Latvijoje ir Estijoje. 2016 m. spalio mėn. ADB „Gjensidige“ ir AAS „Gjensidige Baltic“ buvo reorganizuotos prijungimo būdu: AAS „Gjensidige Baltic“ prijungta prie ADB „Gjensidige“ ir po reorganizavimo baigė veiklą, o Bendrovė tęsdama veiklą atstovauja „Gjensidige“ grupei Baltijos valstybėse. 2016 m. gruodžio 31 d. Bendrovė neturėjo jokių susijusių įmonių.

Bendrovės pagrindinės veiklos sritys yra sveikatos, transporto priemonių ir turto draudimo paslaugų teikimas privatiems ir verslo klientams trijose Baltijos valstybėse. Daugiau informacijos apie Bendrovės veiklą pateikiama Ataskaitos Dalyje A2.

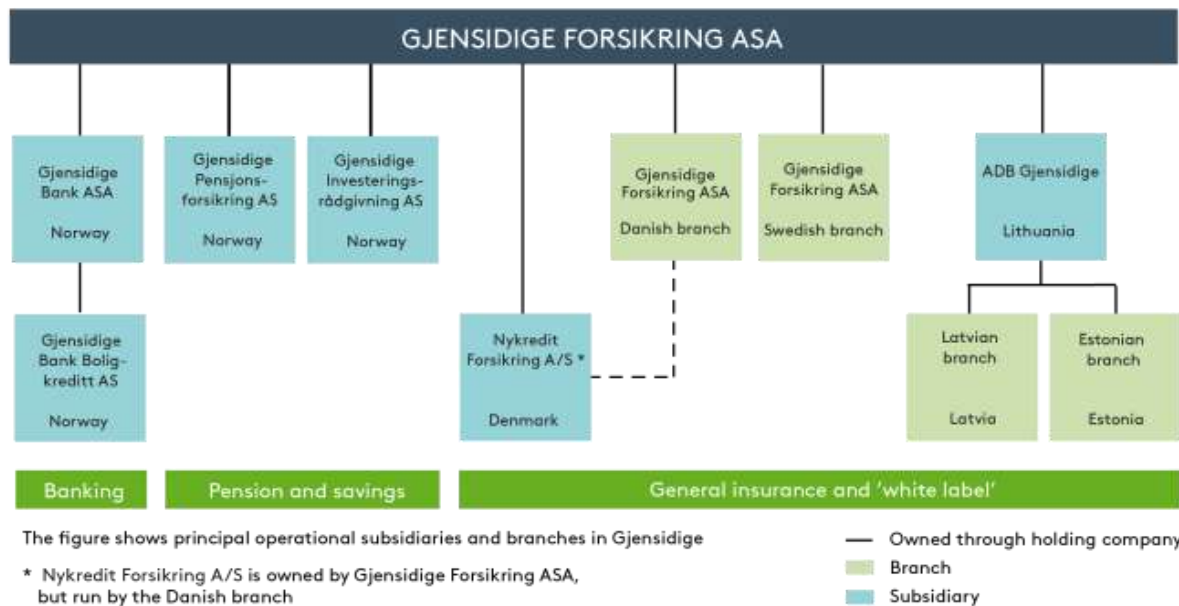
„Gjensidige Forsikring ASA“ yra Bendrovės patronuojančioji įmonė. Gjensidige Forsikring ASA yra ribotos atsakomybės akcinė bendrovė, kurios akcijos yra įtrauktos į Oslo vertybinių popierių biržos prekybos sąrašus, ir yra „Gjensidige“ grupės patronuojančioji įmonė. „Gjensidige“ siūlo ne gyvybės draudimo paslaugas privatiems ir verslo klientams per Gjensidige Forsikring Norvegijoje bei jos filialus ir patronuojamąsias įmones Švedijoje, Danijoje ir Baltijos šalyse. Per savo patronuojamąsias įmones Gjensidige Pensjonsforsikring ir Gjensidige Investeringsrådgivning „Gjensidige“ taip pat siūlo pensijų kaupimo, investavimo ir taupymo produktus. Be to, „Gjensidige“ teikia bankininkystės paslaugas per „Gjensidige“ banką.

Bendrovės priežiūrą vykdo Lietuvos finansų rinkos priežiūros institucija – Lietuvos bankas: el. paštas info@lb.lt, tel. 8 800 50 500.

Priežiūros institucija, atsakinga už Bendrovės pagrindinio akcininko Gjensidige Forsikring ASA priežiūrą, yra „Finanstilsynet“, Norvegijos finansų rinkos priežiūros institucija; el. paštas post@finansstilsynet.no, tel. +47 22 93 98 00,

Bendrovės nepriklausomas auditorius yra „KPMG Baltics“, UAB :el. paštas ddabulis@kpmg.com; tel. +370 5 2102615.

Toliau pateiktame paveikslėlyje supaprastintai parodyta „Gjensidige“ grupės struktūra:

1 pav. Paveikslėlyje parodytos pagrindinės „Gjensidige“ grupės patronuojamosios įmonės ir filialai.

2016 m. Bendrovės organizacinė struktūra buvo tobulinta, siekiant užtikrinti sklandų Bendrovės ir AAS „Gjensidige Baltic“ integracijos procesą, sukurti aiškia organizacinę struktūrą, grindžiamą atskaitomybės ir informacijos teikimo principais, taip pat užtikrinančią aiškų funkcijų atskyrimą ir tinkamą santykį tarp vertikalų ir horizontalių funkcijų.

2016 m. pabaigoje kartu su užsienio filialais Bendrovėje dirbo iš viso 1043 darbuotojai. Per 2016 m. Bendrovės darbuotojų skaičius, lyginant su buvusiu 731 (išskyrus tarpininkus), ženkliai išaugo, nes prie Bendrovės buvo prijungta AAS „Gjensidige Baltic“.

A.2 Draudimo veiklos rezultatai

Draudimo veikla

2016 m. Bendrovės draudimo veiklos rezultatas (pagal TFAS apskaitos principus) buvo 13 990 tūkst. EUR nuostolis, o grynosios uždirbtosios įmokos sudarė 64 301 tūkst. EUR.

Ne gyvybės draudimo veikla

Žemiau lentelėje pateikiami suvestiniai draudimo veiklos rezultatai ir draudimo veiklos rezultatai pagal svarbiausias veiklos grupes. Dėl dviejų bendrovių ADB „Gjensidige“ ir AAS „Gjensidige Baltic“ teisinio sujungimo nėra galimybių palyginti bendro rezultato iki ir po sujungimo. Atitinkamai palyginamieji skaičiai bus pateikiami nuo kitų metų.

Veiklos grupė	ADB „Gjensidige“ (Baltijos šalys)	
	Grynosios uždirbtosios įmokos 2016	Draudimo veiklos rezultatas 2016
Tiesioginė veikla ir prisiimtas proporcinis perdraudimas		
Medicininį išlaidų draudimas	7 319	(543)
Pajamų apsaugos draudimas	3 484	1 018
Nelaimingų atsitikimų darbe draudimas	-	-

Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	21 446	(7 712)
Kitų motorinių transporto priemonių draudimas	13 150	(4 180)
Jūrų, oro ir sausumos transporto draudimas	713	74
Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	13 437	(3 288)
Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	2 312	1 327
Kredito ir laidavimo draudimas	864	565
Teisinių išlaidų draudimas	-	-
Pagalba	840	(51)
Įvairūs finansiniai nuostoliai	735	174
Prisiimtas neproporcinis perdraudimas		
Sveikatos	1	1
Nelaimingų atsitikimų	-	-
Jūrų, oro ir sausumos transporto draudimas	-	-
Nekilnojamojo turto	-	-
Sveikatos draudimas naudojant į gyvybės draudimą panašias technikas		
Sveikatos draudimas	-	-
Kitas gyvybės draudimas	-	-
Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis ir susiję su gyvybės draudimo įsipareigojimais	-	-
Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis ir susiję su gyvybės draudimo įsipareigojimais, kitais nei įsipareigojimais pagal gyvybės draudimo sutartis	-	(1 541)
Sveikatos perdraudimas	-	-
Gyvybės perdraudimas	-	-
Veiklos kryptims nepriskirtos išlaidos	-	166
Iš viso kokybinėje ataskaitoje (S.05.01)	64 301	(13 990)
Iš viso apskaitoje	64 301	(13 990)

1 lentelė. Uždirbtos įmokos (tūkst. EUR) ir draudimo veiklos rezultatas pagal veiklos grupes.

Draudimo veiklos rezultatui neigiamos įtakos turėjo didesni, nei tikėtasi nuostoliai dėl išmokėtų draudimo išmokų ir nepasiektas planuotas pasirašytų draudimo įmokų biudžetas (daugiausia dėl neįvykdyto pardavimų plano motorinių transporto priemonių ir turto draudimo srityse).

Motorinio ir turto draudimo portfelių pelningumas buvo mažesnis nei tikėtasi – didesnis nei planuota masinių žalų nuostolingumas ir vidutinių bei didelių žalų skaičius. Siekiant pagerinti transporto priemonių draudimo portfelio pelningumą, buvo įgyvendintos kainos didinimo iniciatyvos. Turto draudimo portfelis buvo peržiūrėtas: sėkmingai užbaigtos derybos su mūsų didžiausiais klientais Lietuvoje dėl pirkinio draudimo sutarčių ir atitinkamai pagerinta jiems taikoma tarifų kainodara; privačių asmenų turto draudimo sąlygos ir nuostatos koreguotos atsižvelgus į besikeičiančią aplinką; juridinių asmenų turto draudimo portfelis buvo performuotas siekiant sumažinti klientų turinčių didelį nuostolingumo dažnį skaičių.

Baltijos valstybėse pasirašytos įmokos augo daugiau nei 10 % (tai kelis kartus viršija BVP augimo rodiklį), labiausiai motorinių transporto priemonių ir sveikatos draudimo srityse.

Pelningumas buvo mažesnis, nei būtų galima tikėtis įprastinėmis sąlygomis, daugiausia dėl pasikeitusios teisinės praktikos dėl solidariosios sunkvežimio ir priekabos valdytojų atsakomybės mokamos išmokos nukentėjusiems asmenims) ir išaugusių išmokų neturtinės žalos atvejais, taip pat pasikeitus išmokų rezervo apskaičiavimo tvarkai, įtraukiant kompensacijas mokamas suėjus pensiniam amžiui bei reikšmingai padidėjus su motorinio draudimo grupių žalų dažniui.

Rizikos mažinimas

Bendrovė taiko kelias su draudimo veikla susijusias rizikos mažinimo priemones. Svarbiausios priemonės yra šios:

- Portfelio diversifikavimas ir suderinimas
- Perdraudimas

Portfelio diversifikavimas ir suderinimas

Pagrindiniai portfelio augimą skatinantys veiksniai yra MVĮ ir privatūs asmenys kartu su stambiaomis verslo įmonėmis, draudžiami remiantis Grupės žinių baze ir draudimo priemonėmis. Per praėjusius metus įgyvendinta nemažai priemonių, skirtų sukurti stabilesnį portfelį, pavyzdžiui, buvo atsisakyta atnaujinti kelias sutartis, susijusias su reikšminga ir didelio dažnio draudimo rizika.

Perdraudimas

Patronuojamosios įmonės Baltijos regione yra pilnai perdraustos per Gjensidige Forsikring ASA, ir įtrauktos į atitinkamas Grupės perdraudimo programas.

Gjensidige Forsikring ASA užtikrina galimybę visas perdraudimo programas lyginti su atviroje rinkoje įgyvendinamomis atitinkamomis programomis, ir (arba) joms taikyti atviros rinkos kainas.

Perdraudimo programos atnaujinamos kiekvienais metais, standartinis atnaujinimas įsigalioja nuo sausio 1 d.

Perdraudimo programos atnaujinamos vykdant standartinį atnaujinimo procesą, kuris prasideda informacijos atnaujinimu rugpjūčio - rugsėjo mėn. ir baigiamas sudarius galutinę sutartį ne vėliau nei gruodžio pabaigoje. Dukterinėms bendrovėms (įskaitant Bendrovę) pasiūlomos sąlygos, ir šalims susitarus, sudaroma ir patvirtinama perdraudimo sutartis.

Kaip minėta aukščiau, Bendrovė yra 100 % perdrausta Gjensidige Forsikring ASA, kadangi patronuojamosioms bendrovėms taikoma „Gjensidige“ grupės perdraudimo apsauga. Su kai kuriomis operacijomis susijusi rizika gali būti perdrausta ir atviroje rinkoje, jeigu tai ekonomiškai ir naudinga.

Aukščiau apibūdintas procesas leidžia užtikrinti, kad dukterinės bendrovės už perdraudimo paslaugas mokėtų rinkos kainą.

Žemiau pateikiami apibendrinti perdraudimo įmokų ir išmokų 2016 m. (pagal TFAS) duomenys tūkst. EUR.

ADB „Gjensidige“	Bendrosios	Grynosios	Skirtumas
Uždirtbos įmokos	67 610	64 301	-3 309
Žalų išmokų sąnaudų ir išlaidų	46 055	48 085	2 030

A.3 Investicinės veiklos rezultatai

Bendrovės investicijų portfelis valdomas vadovaujantis „Gjensidige“ draudimo grupės investavimo principais, todėl toliau išvardyti valdymo principai taikomi tiek Bendrovės, tiek Grupės investicijoms.

„Gjensidige“ grupės investicijų centras teikia investicijų valdymo ir ataskaitų teikimo paslaugas Bendrovei; Investicijų centras teikia pasiūlymus dėl investicijų politikos ir strategijos, rengia ketvirtines numatomų pajamų prognozes, vykdo svyravimų finansų rinkose stebėseną ir teikia mėnesines bei ketvirtines investicijų portfelio rezultatų ataskaitas.

Gjensidige grupės investicijų portfelis yra suskirstytas į dvi dalis: suderintąjį portfelį ir laisvąjį portfelį. Suderintasis portfelis sudarytas siekiant atitikti techninių atidėjinių struktūrą. Jis investuotas į pastoviųjų pajamų finansines priemones kurių terminai atitinka numatomus techninių atidėjinių išmokų terminus. Laisvąjį portfelį sudaro įvairių rūšių turtas. Turtas į šį portfelį investuojamas atsižvelgiant į Draudimo grupės kapitalizaciją ir pasirėngimą prisiimti riziką, visais atvejais neviršijant priimtino rizikos lygio.

Bendroji taisyklė yra ta, kad Bendrovės turtas investuojamas siekiant apdrausti techninius atidėjinius nuo palūkanų normos ar užsienio valiutos keitimo rizikos, o laisvos lėšos investuojamos į palūkanas uždirbančius vertybinius popierius su žema rizika.

Lentelėje žemiau parodyti finansiniai rezultatai ir buhalterinės vertės pagal turto klases, tūkst. EUR:

Turto kategorija	ADB „Gjensidige“		
	Buhalterinė vertė 2016-12-31	Mokumo rezultatas*	Apskaitos rezultatas
Obligacijos amortizuota savikaina	74 540	1 118	633
Obligacijos tikraja verte	2 344	62	62
Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius	-	(453)	(453)
Kolektyvinio investavimo subjektai	22 291	(53)	(53)
Gryniesi pinigai ir indėliai	26 577	17	17
Turtas savo reikmėms	1 156	72	72
Kitos investicijos	-	-	-
Investicijų valdymo išlaidos	-	(120)	(120)
Iš viso	126 908	643	158

2 lentelė. Finansiniai rezultatai ir buhalterinės vertės pagal turto klases

*Skirtumas tarp pagal direktyvą „Mokumas II“ ir apskaitos principus apskaičiuotų rezultatų yra lygus iki išpirkimo laikomų obligacijų perkainojimo tikraja verte koregavimo skirtumui už 2016 m.

Kaip matyti iš aukščiau pateiktos lentelės duomenų, 2016 m. gruodžio 31 d. finansinis turtas yra daugiausia investuotas į mažai rizikingus pastoviųjų pajamų vertybinius popierius. Su investicijomis į nuosavybės vertybinius popierius susiję nuostoliai buvo patirti pertvarkant investicijų portfelį per pirmąjį 2016 m. pusmetį ir 2017 m. analogiški nuostoliai nepasikartos.

Pelno ir nuostolių ataskaitoje suderintasis ir laisvasis portfelis rodomi kartu. Rinkos verte vertinamą laisvąjį portfelį sudaro investicijos į įvairių klasių turtą, įskaitant nuosavybės vertybinius popierius, pastoviųjų pajamų vertybinius popierius ir nekilnojamąjį turtą. Investicijos į išorės šalių valdomas fondų struktūras priskiriamos „Kolektyvinio investavimo subjektų“ turto kategorijai. Išorės šalių valdomos lėšų struktūros naudojamos įvairioms turto klasėms, tokioms kaip nuosavybės vertybiniai popieriai, investicinio lygio bei aukšto pajamingumo obligacijos, konvertuojamos obligacijos ir rizikos draudimo fondai. 2016 m. metų pabaigoje Bendrovė turėjo investicijų į obligacijų fondą.

Investicijų portfelio užsienio valiutos keitimo rizika dažniausiai apdraudžiama iki 100 % vertės naudojant užsienio valiutos išvestines finansines priemones. Ataskaitose investicijos yra dažniausiai rodomos be rizikos draudimo atskirose turto kategorijose, o rizikos draudimui naudojamų išvestinių priemonių pelnas ir nuostoliai rodomi jų atitinkamose kategorijose. 2016 m. Bendrovė į savo investicijų portfelį nebuvo įtraukusi jokių išvestinių priemonių.

2016 m. visos su investavimo veikla susijusios išlaidos rodomos pelno ir nuostolio ataskaitoje kaip su investicijomis susijusios sąnaudos. Išlaidos sudaro nereikšmingą pelno ir nuostolio dalį, ir daugiausia yra susijusios su administravimo veikla ir investicijų saugojimo paslaugomis.

Pelnas ir nuostoliai nepripažinti pelno ir nuostolių ataskaitoje

2016 m. Bendrovė neturėjo investavimo veiklos pelno ir nuostolio nepripažintų pelno ir nuostolių ataskaitoje ir apskaitytų nuosavo kapitalo straipsnyje.

Investavimas į turto pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas

Ataskaitos sudarymo dieną Bendrovė neturėjo jokių investicijų į turto pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas.

A.4 Kitos veiklos rezultatai

Išskyrus aukščiau aprašytąsias, Bendrovė nevykdo jokios kitos veiklos. Bendrovė neturėjo reikšmingų kitų pajamų ar išlaidų. Bendrovė nėra sudariusi jokių finansinės nuomos sutarčių.

A.5 Bet kokia kita informacija

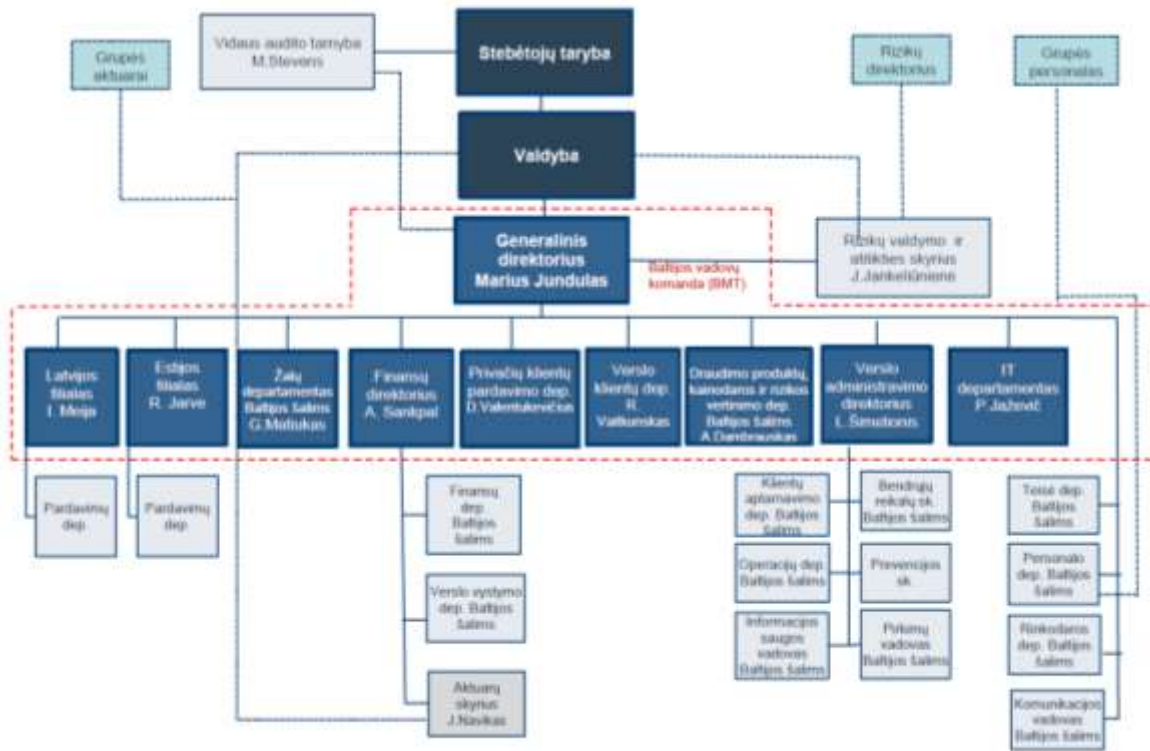
Visa reikšminga su Bendrovės veikla ir jos veiklos rezultatais susijusi informacija yra pateikta aukščiau.

B. Valdymo sistema

B.1 Bendra informacija apie valdymo sistemą

Valdymo sistema

Ataskaitos teikimo dieną Bendrovė valdoma remiantis žemiau pateikta organizacine struktūra.

1 pav. Bendrovės organizacinė struktūra

Bendrovės visuotinis acininkų susirinkimas yra aukščiausias Bendrovės valdymo organas, kuris tvirtindamas Bendrovės įstatus nustato ir peržiūri Bendrovės valdymo sistemą.

Bendrovės priežiūros organas yra jos Stebėtojų taryba. Stebėtojų tarybą sudaro trys nariai – ketverių metų kadencijai visuotinio susirinkimo išrinkti fiziniai asmenys. Stebėtojų tarybai pirmininkauja Heiro Baastad, išrinktas iš Stebėtojų tarybos narių. Stebėtojų taryba vykdo Bendrovės valdymo organų veiklos priežiūrą. Stebėtojų taryba yra atsakinga už tinkamą vidaus audito padalinio veiklą Bendrovėje; Stebėtojų taryba paskiria asmenį, atsakingą už vidaus audito padalinio veiklą ir nustato metodologinius nurodymus dėl jo veiklos, taip pat nustato, kokių veiksmų jis privalo imtis kiekvienos vidaus audito išvados atžvilgiu, parengia rekomendacijas ir užtikrina, kad tokių veiksmų būtų imtasi.

Bendrovės valdymo organai yra Valdyba ir Bendrovės vadovas - Generalinis direktorius.

Valdyba yra kolegialus valdymo organas, kurį sudaro šeši jos nariai – ketverių metų kadencijai Stebėtojų tarybos išrinkti fiziniai asmenys. Valdybos pirmininkas yra Kaare Steinar Østgaard, išrinktas iš Valdybos narių. Valdyba atlieka pagrindinį vaidmenį Bendrovės valdymo sistemoje, ją plėtodama ir prisiimdama atsakomybę už tinkamą tokios sistemos veikimą, įskaitant patikimą Bendrovės finansų valdymą. Tuo tikslu Valdyba tvirtina ir peržiūri Bendrovės bendrąją strategiją, priimtina rizikos lygį, svarbiausių politikų nuostatas, taip pat kitus svarbius Bendrovės veiklą reglamentuojančius valdymo dokumentus. Valdyba skiria ir atleidžia Generalinį direktorių ir kitus asmenis, atsakingus už šias

svarbiausias funkcijas Bendrovėje: rizikų valdymo, atitikties ir aktuarinę funkcijas. Valdyba yra atsakinga už tinkamą minėtųjų funkcijų vykdymą. Valdybos veikla vykdoma vadovaujantis patvirtintu Valdybos reglamentu, kuriame aptarti pagrindiniai valdymo klausimai.

Generalinis direktorius yra vienasmenis Bendrovės valdymo organas, atsakingas už kasdienę Bendrovės veiklą. Generalinis direktorius įgyvendina Visuotinio akcininkų susirinkimo, Stebėtojų tarybos ir Valdybos patvirtintus sprendimus ir valdymo dokumentus. Tuo tikslu Generaliniam direktoriui suteikti įgaliojimai tvirtinti ir peržiūrėti sprendimus bei valdymo dokumentus, įgyvendinančius pirmiau minėtųjų Bendrovės organų patvirtintus valdymo dokumentus. Išoriniuose santykiuose su trečiaisiais asmenimis Generalinis direktorius veikia Bendrovės vardu ir turi teisę savo nuožiūra sudaryti teisinius sandorius, išskyrus Bendrovės įstatuose nurodytas išimtis, kai tokius sandorius pirmiausia turi patvirtinti kiti Bendrovės organai.

Bendrovė vykdo veiklą Latvijoje ir Estijoje per savo filialus, įsteigtus, atitinkamai, Latvijoje ir Estijoje. Šiems filialams vadovauja valdybos paskirti filialų vadovai (toliau - Filialų vadovai arba Filialo vadovas). Kiekvienas Filialo vadovas yra atsakingas už kasdienę atitinkamo filialo veiklą. Išoriniuose santykiuose su trečiaisiais asmenimis Filialo vadovas veikia atitinkamo filialo vardu, ir turi teisę savo nuožiūra sudaryti teisinius sandorius. Filialo vadovo įgaliojimai ir jiems taikomi apribojimai yra nustatyti Valdybos patvirtintuose atitinkamo filialo nuostatuose.

Bendrovės valdymo sistema užtikrina pagrindinių padalinių nepriklausomumą, kad už tokių padalinių funkcijų vykdymą atsakingi asmenys galėtų nepriklausomai vykdyti jų pareigas, be jokios išorinės ir vidaus įtakos. Konkrečios tuo tikslu taikomos priemonės yra nustatytos pagrindinių funkcijų veiklą reglamentuojančiuose Bendrovės dokumentuose.

Svarbiausi pagrindinių funkcijų uždaviniai ir pareigos yra šios:

- Rizikų valdymo funkcija yra atsakinga už Bendrovės rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemos stebėjimą ir tobulinimą. Be to, ši funkcija apžvelgia ir teikia išvadas apie visas kylančias rizikas kurios gali paveikti Bendrovę ir kurios gali įtakoti Bendrovės mokumą
- Atitikties funkcija atsakinga už atitikties rizikos valdymą siekiant išvengti finansinio nuostolio ir/ar reputacijos praradimo dėl neatitikties išorės ir/ar vidaus teisės aktų reikalavimams
- Aktuarinė funkcija atsakinga už Bendrovės techninių atidėjinių apskaičiavimą ir kontrolę
- Vidaus audito funkcija yra atsakinga už tinkamo ir pakankamo rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemos veikimo stebėseną

Bendrovė nėra perdavusi jokių savo pagrindinių funkcijų tretiesiems asmenims veiklos rangos pagrindais. Pagrindinės funkcijos Bendrovėje valdomos tokia tvarka:

- Rizikų valdymo ir atitikties funkcijos yra pavestos Rizikų valdymo ir atitikties skyriui Baltijos šalims, kuriam vadovauja valdybos paskirtas ir jai atskaitingas vadovas
- Vidaus audito funkcija yra pavesta Vidaus audito skyriui, kuriam vadovauja Stebėtojų tarybos paskirtas ir jai atskaitingas vadovas
- Aktuarinė funkcija yra pavesta Aktuarų skyriui, kuriam vadovauja vyriausiasis aktuaras – Aktuarų skyriaus vadovas Baltijos šalims, kuris yra paskirtas ir yra atskaitingas valdybai

Bendrovės organai nesteigia atskaitingų komitetų Lietuvos banko patvirtintų Draudimo įmonių skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo nuostatų 33 punkto prasme.

Per ataskaitinį laikotarpį nebuvo jokių reikšmingų valdymo sistemos pokyčių; organų sistema ir pagrindinės Bendrovės funkcijos liko nepakitusios. Tačiau dėl pirmiau esančiame 3.1 skyriuje aprašytosios susijungimo procedūros, Bendrovės organizacinė struktūra turėjo būti kelis kartus pritaikyta prie besikeičiančių susijungimo procedūras vykdančios Bendrovės poreikių.

Atlygio sistema

Bendrovėje yra sukurta atlygio sistema, kuri taikoma visiems darbuotojams. Tokia sistema užtikrina, kad Bendrovė galės pritraukti ir išlaikyti darbuotojus, kurie siekia geriausių rezultatų, tobulėja, mokosi ir dalijasi žiniomis. Tokia atlyginimų sistema yra konkurencinga, tačiau Bendrovė neturi būti atlyginimų lyderė. Bendrovės mokamą atlyginimą ir kitas motyvacinės išmokas darbuotojai turėtų suprasti kaip visumą. Bendrovės atlygio sistema yra skaidri ir grindžiama rezultatais, taip, kad kiek įmanoma, ji būtų laikoma teisinga ir prognozuojama. Mokamas atlyginimas atitinka sutartus rezultatus.

Atlygio nustatymo ir karjeros plėtros gairės yra susijusios su Bendrovės strateginiais ir finansiniais tikslais bei pagrindinėmis vertybėmis, atsižvelgiant į kokybinius ir kiekybinius siekiamus rodiklius. Vertinimo kriterijai skatina ir remia Bendrovės kultūrą ir padeda kurti ilgalaikę vertę. Atlyginimo sistema padeda skatinti už tinkamą ir efektyvų rizikos valdymą, užkerta kelią pertekliniam rizikos prisiėmimui ir padeda vengti interesų konfliktų.

Pastovaus dydžio bazinis atlyginimas yra pagrindinis bendro atlyginimo elementas, kurį taip pat sudaro ir kintamoji atlyginimo dalis. Kintamoji atlyginimo dalis naudojama atlyginti geresnius, nei tikėtasi darbo rezultatus, kai vertinami tiek pasiekimai, tiek atitiktis Bendrovės vertybėms, jos prekių ženklui ir vadovavimo principams. Kintamasis atlyginimas priklauso nuo rezultatų, tačiau jis neturėtų skatinti imtis nepagrįstos ir (arba) Bendrovei priimtina lygį viršijančios rizikos. Kintamasis atlyginimas gali būti taikomas skirtingai atskiriems darbuotojams ar departamentams. Kintamoji atlyginimo dalis priklauso nuo pasiektų rezultatų, tačiau neturi skatinti prisiimti rizikos, jis turi atitikti rezultatus ir poveikį Bendrovei, padaliniui, departamentui ir kiekvienam asmeniui atskirai. Kiti siūlomo atlyginimo elementai turėtų būti laikomi patraukliais tiek naujiems, tiek esamiems darbuotojams. Kintamoji atlyginimo dalis nėra garantuojama; jis gali būti iš viso nemokamas, jeigu darbuotojas, departamentas ir (arba) Bendrovė nepasiekė tikslų arba neįvykdė savo užduočių. Bendrovė pasilieka teisę atsisakyti mokėti kintamąją atlyginimo dalį, jeigu Bendrovė, darbuotojas ar departamentas nepasiekė savo tikslų ar neįvykdė užduočių. Priedai negali būti didesni nei 50 % fiksuoto darbuotojo atlyginimo per metus.

Kontrolės funkcijas vykdančių darbuotojų kintamas atlygis nepriklauso nuo srities, už kurią jie atsakingi, rezultatų ir jiems nėra taikomos susietos kintamo atlygio schemos. Stebėtojų tarybos ir vadybos nariams nemokamas joks atlyginimas. Generaliniam direktoriui mokamą atlyginimą nustato valdyba.

Akcijos nėra Atlygio sistemos dalis. Šiuo metu Bendrovėje nėra darbuotojų, kuriems būtų skirtos akcijos, ar taikomos pensijų ar ankstyvo išėjimo į pensiją schemos.

Reikšmingi sandoriai

Per ataskaitinį laikotarpį nebuvo vykdyti jokie reikšmingi sandoriai su akcininkais, asmenimis, kurie daro įmonei reikšmingą įtaką, arba su administracijos, vadovybės ar priežiūros organų nariais.

B.2 Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai

Bendrovėje yra patvirtinta Grupės politika dėl valdybos, generalinio direktoriaus ir vykdomosios vadovybės kompetencijos ir tinkamumo vertinimo. Šioje politikoje yra nustatyti kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai, užtikrinantys, kad valdybos nariai, generalinis direktorius ir kiti Bendrovėje vadovaujančias pareigas einantys asmenys visada atitiktų teisinius kompetencijos ir tinkamumo vertinimo reikalavimus. Ši politika taikoma Bendrovei ir jos filialams. Visi toliau išvardyti Bendrovėje dirbantys asmenys yra vertinami dėl jų kompetencijos ir tinkamumo:

- Stebėtojų tarybos ir valdybos nariai
- Generalinis direktorius ir vadovybės nariai (Baltijos vadovybės grupė (BMT))
- Vyriausiasis aktuaras
- Darbuotojas, vykdamas rizikos valdymo funkciją
- Darbuotojas, vykdamas atitikties užtikrinimo funkciją
- Vidaus audito tarnybos vadovas
- Vyriausiasis buhalteris

Asmenys, kuriems taikomas kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas vertinimas, privalo turėti tinkamą visapusišką profesinių kvalifikacijų, žinių ir atitinkamos patirties, kad galėtų profesionaliai valdyti ir prižiūrėti Bendrovę – tiek individualiai, tiek kolektyviai. Taip pat reikalaujama, kad jų reputacija būtų nepriekaištinga. Reputacijai įvertinti Bendrovė svarsto asmens sąžiningumą ir finansinį patikimumą, remdamasi atitinkamais su charakteriu, asmeniniu ir profesiniu elgesiu susijusiais įrodymais, įskaitant bet kokį kriminalinį, finansinį ir priežiūros aspektą neatsižvelgiant į jurisdikciją. Apribojimų dėl įvykdyto pažeidimo laikotarpis nustatomas remiantis nacionaline teise arba praktika.

Asmens kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas prieš paskiriant asmenį eiti pareigas ir periodiškai.

Kompetencijos ir tinkamumo įvertinimas atliekamas iš naujo, jeigu:

- esama informacijos, kuri kelia abejonų dėl asmens žinių, patirties arba reputacijos
- yra priežastis manyti, kad asmuo veikė taip, kad Bendrovė nesilaikytų priežiūros institucijų reikalavimų
- yra priežastis manyti, kad asmuo gali padidinti finansinių nusikaltimų, pinigų plovimo arba terorizmo finansavimo riziką
- yra priežastis manyti, kad iškilę grėsmė patikimam ir apdairiam Bendrovės valdymui

Stebėtojų tarybos ir Valdybos nariai turėtų turėti tinkamos kvalifikacijos, patirties ir žinių visose Bendrovės veiklos ir rizikų valdymo srityse. Tai apima bent šias sritis:

- Draudimo ir finansų rinkos
- Verslo strategija ir verslo modelis
- Valdymo sistema
- Finansinė ir aktuarinė analizė
- Reguliavimo sistema ir reikalavimai

Asmenys, kurių kompetencija ir tinkamumas yra vertinami, privalo informuoti Bendrovę apie bet kokius pokyčius, kurie gali turėti įtakos jų atitiktčiai kompetencijos ir tinkamumo reikalavimams. Kompetencijos ir tinkamumo vertinimas atliekamas vadovaujantis bent jau tokia informacija:

- Kompetentingos institucijos pažyma apie ne/teistumą
- Klausimyno forma
- Gyvenimo aprašymas
- Rekomendacijos

Remiantis surinkta informacija, sprendžiama, ar būtina atlikti papildomą tyrimą.

Kandidatų į Valdybos narius kompetencijų ir tinkamumo vertinimas atliekamas pagal nustatytus reikalavimus. Prieš paskirdama Generalinį direktorių eiti pareigas, Valdyba tikrina jo kompetenciją ir tinkamumą. Tiesioginiai vadovai vertina visų Bendrovėje vadovujančias pareigas užimančių asmenų ar vykdančių kitas svarbias funkcijas atitiktį kompetencijos ir tinkamumo reikalavimams.

Bendrovės Personalo departamentas padeda tiesioginiam vadovui atlikti vertinimą, apibendrinamas informaciją apie atitinkamų darbuotojų, kuriems toks reikalavimas taikomas, kompetenciją ir tinkamumą, arba atlikdamas tokį vertinimą pats, arba remdamasis darbuotojo savęs vertinimo forma ir policijos pažyma:

- Naujai paskirtų asmenų kompetencijos ir tinkamumo vertinimas
- Pareigybių, kuriems taikomi kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai, pokyčiai

Bendrovės Personalo departamentas saugo visus su atliktu vertinimu susijusius dokumentus, kuriuose nurodytos kiekvieno kompetencijos ir tinkamumo vertinimo išvados, individualios klausimyno formos, ir originalūs policijos pažymų egzemplioriai.

B.3 Rizikų valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo vertinimą

Bendrovėje taikoma rizikų valdymo sistema nustato aiškų atsakomybių ir pareigų paskirstymą bei bendrai taikomus apribojimus ir procesus, reikalingus identifikuoti, įvertinti ir valdyti riziką, vykdyti jos stebėseną, teikti apie riziką atitinkamas ataskaitas. Svarbiausias Bendrovėje taikomas rizikų valdymo dokumentas yra Bendrovėje patvirtinta Grupės Rizikų valdymo ir vidaus kontrolės politika. Rizikų valdymo principai šioje politikoje nustatyti atsižvelgiant į bendrą Bendrovės veiklos strategiją ir galimybes prisiimti riziką

Bendrovės vidaus kontrolės sistemos paskirtis yra užtikrinti, kad būtų pasiekti Bendrovės tikslai ir rizikos su kuriomis Bendrovė gali susidurti savo veikloje būtų valdomos siekiant išlaikyti jas Valdybos nustatytos rizikos tolerancijos (rizikos apetito) ribose. Vidaus kontrolės sistema susideda iš pagrindinių tarpusavyje susijusių elementų: kontrolės aplinka, rizikos vertinimas, kontrolės veiksmai, informacija, komunikacija ir stebėseną. Vidaus kontrolės sistema yra rizikos valdymo sistemos dalis.

Rizikų valdymo sistema – trys gynybos linijos

Rizikos apetitą ir rizikų limitus tvirtina Bendrovės valdyba, siekiant nustatyti maksimaliai toleruotiną rizikų lygį, kurį peržengus turi būti imamasi valdymo veiksmų, siekiant sumažinti tolimesnį rizikos augimą.

Valdyba tvirtina priimtina Bendrovės rizikos lygį, atsižvelgdama į Grupės patvirtintą rizikos apetitą. Nustatant priimtina rizikos apetitą nustatomi limitai atskirom rizikos rūšims. Tuo tikslu atliekamas kiekybinis ir kokybinis rizikų vertinimas ir kapitalo poreikis šioms rizikoms padengti. Rizikų visuma parodo esamą su rizika susijusią situaciją, ir yra naudojama siekiant užtikrinti, kad rizika neviršytų patvirtinto priimtino rizikos apetito.

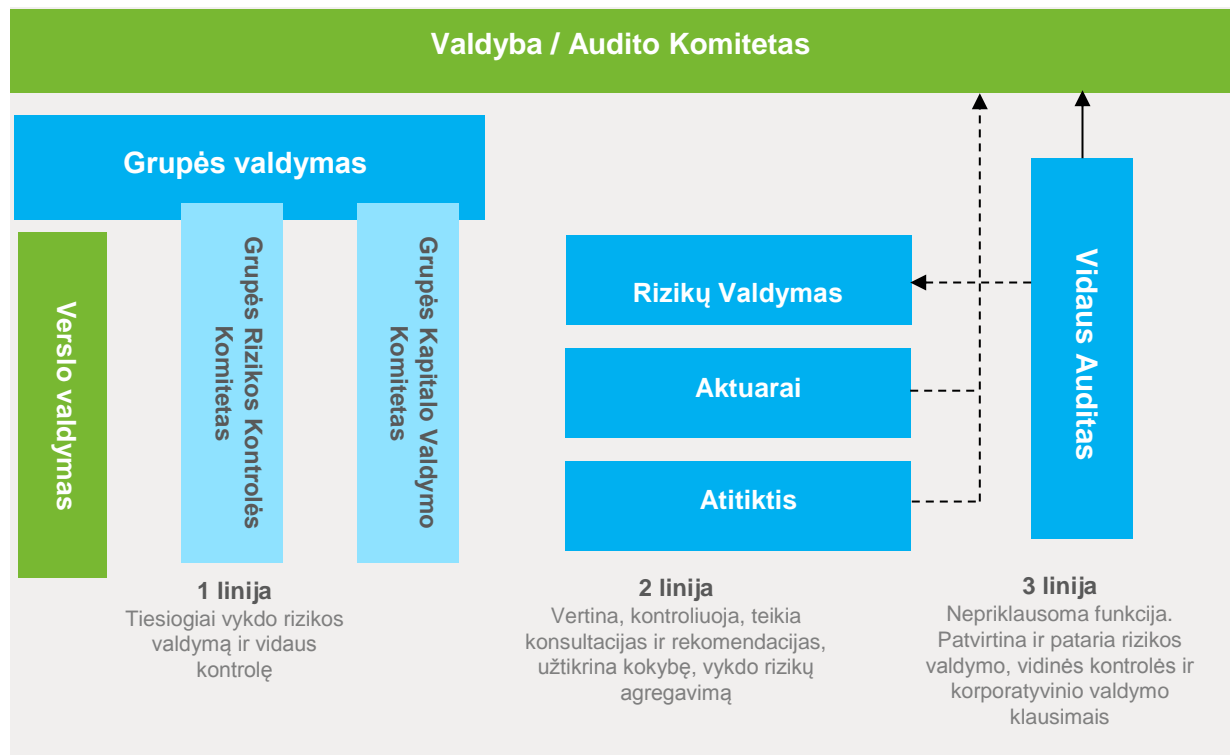
Be to, Valdyba privalo užtikrinti, kad būtų sudaryti valdymo dokumentai, kad pagrindinės funkcijos būtų tinkamai organizuojamos ir, kad būtų įdiegti tinkami rizikų valdymo ir vidaus kontrolės procesai. Bendrovė yra parengusi valdymo dokumentus, reglamentuojančius visas reikšmingas rizikas. Šiuose dokumentuose apibrėžta rizikų strategija ir rizikų valdymas. Valdyba ne rečiau kaip vieną kartą per metus užtikrina, kad būtų nustatytos, įvertintos ir nuolatos sistemingai valdomos reikšmingos rizikos ir kad ta rizika yra arba bus priimtina ir atitiks nustatytas ribas.

Bendrovės Generalinis direktorius užtikrina, kad rizikos valdymas ir vidaus kontrolė būtų deramai įgyvendinami, reglamentuoti, stebimi ir vėliau deramai vykdomi vadovaujantis Valdybos patvirtinta Rizikų valdymo ir vidaus kontrolės politikos nuostatomis. Bendrovės Generalinis direktorius turi užtikrinti reikalingų šių politiką detalizuojančių rizikos valdymo ir vidaus kontrolės praktinio įgyvendinimo dokumentų parengimą.

Generalinis direktorius teikia svarbiausią su rizikų valdymu ir vidaus kontrole susijusią informaciją Valdybai.

Bendrovės Generalinis direktorius teikia Valdybai ketvirtines Rizikų, Atitikties ir Kapitalo ataskaitas, o taip pat metinį patvirtinimą dėl Rizikų ir vidaus kontrolės situacijos Bendrovėje.

Bendrovės, kaip ir visos „Gjensidige“ grupės rizikų valdymo sistema grindžiama trimis gynybos linijomis. Toliau pateiktame paveikslėlyje pavaizduota „Gjensidige“ grupės rizikų valdymo sistema su trimis gynybos linijomis:

3 pav. Grupės Rizikų valdymo sistema, sudaryta iš trijų gynybos linijų.

Pagrindinė atsakomybė už rizikų valdymą ir vidaus kontrolę tenka pirmajai linijai, kai kiekvienas darbuotojas privalo vykdyti savo darbą pagal kiekvienam darbuotojui taikomus įgaliojimus bei vykdomas funkcijas. Visi Bendrovės vadovai turi ypatingą atsakomybę, susijusią su rizikos valdymo ir vidaus kontrolės nustatymu bei įgyvendinimu savo atsakomybės srityje.

Pirmoje gynybos linijoje kai kurios funkcijos ar pareigos yra priskiriamos, numatant atsakomybę už konkrečios rizikos rūšies valdymą Bendrovėje.

Antrąją gynybos liniją sudaro centralizuotos pagrindinės funkcijos su priskirta atsakomybe už visą Bendrovę:

- Rizikų valdymo funkcija yra atsakinga už Bendrovės rizikų valdymo ir vidaus kontrolės sistemos sukūrimą ir jos tobulinimą pagal poreikį užtikrinimą. Be to, ši funkcija rengia rizikų, su kuriomis Bendrovė susiduria, arba gali susidurti, apžvalgą, ir teikia išvadą apie tokių rizikos poveikį Bendrovės mokumui. Ši funkcija kiekvienais metais inicijuoja ir organizuoja sistemingą ir išsamų rizikos ir vidaus kontrolės vertinimo procesą. Be to, funkcija padeda Bendrovei atlikti savo rizikos ir mokumo vertinimą (ORSA). Rizikų valdymo funkcijai vadovauja Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas, kuris teikia ataskaitas rizikų valdymo klausimais tiesiogiai Bendrovės generaliniam direktoriui, Valdybai ir Grupės vyriausiajam rizikos valdymo pareigūnui.
- Atitikties funkcija atsakinga už atitikties rizikos valdymą siekiant išvengti finansinio nuostolio ir/ar reputacijos praradimo dėl neatitikties išorės ir/ar vidaus teisės aktų reikalavimams.
- Atitikties funkcijai vadovauja Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas, atitikties ataskaitas teikiantis tiesiogiai Bendrovės generaliniam direktoriui ir Grupės vyriausiajam atitikties pareigūnui, ir ne rečiau kaip vieną kartą per metus teikia ataskaitą valdybai atitikties ir atitikties rizikos klausimais.
- Aktuarinė funkcija yra atsakinga už Bendrovės techninių atidėjinių apskaičiavimą ir kontrolę. Ši funkcija yra atsakinga už tai, kad techniniams atidėjiniams apskaičiuoti būtų naudojami tinkami duomenys, metodologijos ir prielaidos. Be to, aktuarinė funkcija įvertina ir užtikrina techninių atidėjinių pakankumą. Bendrovės aktuarinei funkcijai vadovauja vyriausiasis Bendrovės aktuaras, teikiantis ataskaitas aktuariniais klausimais Bendrovės Generaliniam direktoriui, Valdybai ir Grupės vyriausiajam aktuarui.

Trečiąją liniją sudaro Vidaus audito funkcija. Bendrovės Vidaus audito funkcija yra nepriklausoma, objektyvi užtikrinimo ir patariamoji funkcija, kuri prižiūri, kad pirmosios ir antrosios linijos gynybos linijų funkcijos būtų vykdomos tinkamai. Šios funkcijos įgaliojimus nustato Bendrovės Stebėtojų taryba, kuriai funkcija yra tiesiogiai atskaitinga. Vidaus auditas grindžiamas rizikos ir reikšmingumo įvertinimu ir atliekamas pagal Valdybos patvirtintą metinį vidaus audito ir išteklių planą. Vidaus audito funkcija padeda Bendrovei pasiekti jos tikslus sistemingai ir metodiškai vertindama esamą padėtį, ir rekomenduodama priemones gerinti rizikų valdymo, vidaus kontrolės ir Bendrovės valdymo procesų veiksmingumą ir tinkamumą.

Rizikų valdymo funkcija

Rizikų valdymo funkcijai vadovauja Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas, kuris teikia nepriklausomas ataskaitas rizikų valdymo klausimais tiesiogiai Bendrovės Generaliniam direktoriui, Valdybai ir Grupės Vyriausiajam rizikų valdymo pareigūnui.

Ši funkcija Bendrovėje organizuota kaip Grupės funkcijos dalis. Rizikų valdymui taikomi reikalavimai apibrėžti Grupės Rizikų valdymo ir vidaus kontrolės politikoje ir Grupės ORSA politikoje, kurias abi patvirtino Bendrovės Valdyba.

Rizikų valdymo funkcija atsakinga už rizikos valdymo sistemą (įskaitant vidaus kontrolę) ir už bendros rizikos situacijos stebėseną. Rizikų valdymo funkcija ne rečiau, kaip vieną kartą per metus inicijuoja ir organizuoja sistemingą ir visapusišką rizikos ir atitinkamų kontrolės priemonių vertinimo procesą. Procesas yra integruotas į metinį Bendrovės veiklos planavimo procesą. Rizikų vertinimo procese nustatyti rizikos rodikliai siejami su kiekvieno Bendrovės vadovo rezultatų suvestinės veiklos rodikliais. Šie rodikliai peržiūrimi kas ketvirtį remiantis nustatytais rizikos rodikliais, ir jais remiantis rengiamos vėlesnės rizikos situacijos ataskaitos.

Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas užtikrina, kad Bendrovės valdymo dokumentai būtų tinkamai atnaujinami, tarpusavyje suderinti, apimtų svarbiausias veiklos sritis ir, kad tokie dokumentai būtų tinkamai tvarkomi ir prieinami visiems darbuotojams pagal jų vykdomas funkcijas. Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas privalo padėti apibrėžti ir nustatyti Bendrovei taikomus rizikų valdymo ir

vidaus kontrolės procesų reikalavimus, taip pat apibrėžia ir nustato reikalavimus atitikties stebėsenai ir pranešimų apie incidentus / pažeidimus teikimo tvarką. Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas vysto metodus ir priemones tinkamam Bendrovės rizikos situacijai nustatymui, įvertinimui ir informavimui. Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas taip pat atsakingas už savo rizikos ir mokymo vertinimo procesą (ORSA) bei už Bendrovės Lietuvos bankui teikiamos ir viešai atskleidžiamos informacijos (Pilar 3) teikimą, kaip apibrėžta direktyvoje „Mokumas II“.

Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas taip pat atsakingas už veiksmingą rizikų valdymo veiklos ir procesų Bendrovėje planavimą ir vykdymą. Tuo pat metu jis konsultuoja Bendrovę visais su rizika susijusiais klausimais.

Informacija apie rizikos būklę kas ketvirtį teikiama Bendrovės Generaliniam direktoriui ir Valdybai Rizikų valdymo ir atitikties ataskaitoje. Jeigu rizikos būklė arba taikomi procesai nėra patenkinami yra siūlomi veiksmai Bendrovės procesų tobulinimui siekiant sumažinti rizikos pasireiškimo galimą poveikį iki toleruojamo.

Rizikų kategorijos

Bendrovei būdinga įvairaus pobūdžio rizika, kuri galėtų būti suskirstyta į tokias kategorijas: draudimo rizika, rinkos rizika, kredito rizika, likvidumo rizika ir operacinė rizika.

Draudimo rizika

Draudimo rizika yra susijusi su draudimo sutarčių rizika, t.y. rizika, kad faktinės pajamos iš draudimo įmokų ir/ar draudimo išmokos reikšmingai skirsis nuo planuotų. Bendrovė susiduria su draudimo rizika vykdydama ne gyvybės draudimo veiklą.

Grupės Draudimo veiklos politiką yra priimta ir patvirtinta Bendrovės Valdybos. Politika peržiūrima kiekvienais metais. Politikoje yra nustatyti pagrindiniai valdymo, kontrolės ir ataskaitų teikimo principai kuriant naujus produktus, nustatant tarifus, pasirenkant priimtina riziką ir nustatant draudimo sąlygas ir kainą atskiroms rizikoms. Be to, Politika apibrėžia reikalavimus kitiems draudimo veiklą reglamentuojantiems valdymo dokumentams. Bendrovės Draudimo produktų, kainodaros ir rizikos vertinimo departamentas yra atsakingas už Bendrovės Draudimo veiklos politikos valdymą.

Prisiimamos rizikos limitas nustato didžiausio nuostolio, kokį Bendrovė yra pasirengusi prisiimti dydį, ir apibrėžia Bendrovės įsigyjamos perdraudimo apsaugos lygį. Didžiausia prisiimamos rizikos riba nustatyta Bendrovės Kapitalo valdymo politikoje ir yra tvirtinama Valdybos.

„Gjensidige“ grupėje veikia centralizuota aktuarinė funkcija, ir vyriausiasis Gjensidige Forsikring ASA aktuaras yra atsakingas už visos Grupės draudimo techninius atidėjinius. Vyriausiasis Bendrovės aktuaras, kuris yra centralizuotos aktuarinės funkcijos dalis, yra atsakingas už Bendrovės draudimo techninius atidėjinius. Taip užtikrinama, kad apskaičiuodamos techninius atidėjinius visos Grupės įmonės vadovautųsi tais pačiais principais ir modeliais.

Generalinis direktorius suteikia įgaliojimus atsakingiems Draudimo produktų, kainodaros ir rizikos vertinimo departamento, Privačių klientų ir Verslo klientų departamentų, Žalų departamento darbuotojams bei Bendrovės užsienio filialų vadovams. Bendrovės Draudimo produktų, kainodaros ir rizikos vertinimo departamento darbuotojai rengia reguliarius susirinkimus, siekiant tinkamai ir laiku reaguoti į pokyčius, susijusius su administruojamais draudžiamaisiais įvykiais. Juose taip pat informuojama apie reorganizavimą, procesų pokyčius ir kitą informaciją, kuri gali įtakoti techninių atidėjinių dydį.

Pagrindiniai draudimo rizikos valdymą Bendrovėje reglamentuojantys dokumentai:

- Grupės Rizikų valdymo ir vidaus kontrolės politika
- Grupės Draudimo veiklos politika
- Grupės Instrukcija dėl pagrindinių draudimo produktų vystymo
- Įgaliojimų sudaryti draudimo sutartis tvirtinimo tvarka
- Nurodymai dėl įgaliojimų administruoti žalas ir teikti pranešimus apie didelės vertės reikalavimus kompensuoti žalą
- Grupės politika dėl techninių atidėjinių
- Techninių atidėjinių skaičiavimo metodika
- Grupės kapitalo valdymo politika

Rinkos rizika

Rinkos rizika yra bendras terminas kelių tipų su finansiniu turto ir įsipareigojimais susijusioms rizikoms įvardinti. Tokio finansinio turto ir įsipareigojimų vertei įtaką daro besikeičiančios makroekonomikos sąlygos ir pokyčiai finansų rinkose. Draudimo verslas daugiausia susiduria su tokio pobūdžio rizika. Bendrovei vykdant investavimo veiklą, ir tokia rizika valdoma, apibendrinama ir tvarkoma vadovaujantis turto valdymo ir investavimo strategijos gairėmis.

Valdyba priima sprendimą dėl strateginio turto paskirstymo ir nustato atitinkamus limitus įvairios rūšies rizikai ir investicijoms. Dinaminis rizikos valdymo modelis sukuria reikiamą sistemą, kuri leidžia atitinkamus rizikos veiksnius greitai pritaikyti prie makroekonominių sąlygų pokyčių. Kainų, palūkanų normų ir užsienio valiutos keitimo rizikos stebėseną taip pat vykdoma atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kai kapitalo rezervas turi būti visada pakankamas užtikrinti veiklos tęstinumą vienu metu staiga nukritus akcijų ir obligacijų kainoms.

Kredito rizika

Kredito rizika apibrėžiama kaip rizika, kad emitentas neįvykdys savo įsipareigojimų, arba padidės obligacijų rizikos premijos. Bendrovė susiduria su kredito rizika investuodama į obligacijas ir pinigų rinkos priemones. Valdyba nustato investavimo veiklos limitus. Tokie limitai peržiūrimi ir nurodomi ataskaitose kiekvieną ketvirtį. Neįvykdyti reikalavimai perdraudikams taip pat gali būti svarbiu kredito rizikos šaltiniu. Todėl perdraudimo veikloje nuolat vertinama sandorio šalies rizika. Perdraudikams turi būti suteiktas ne mažesnis nei A lygio reitingas pagal „Standard & Poor’s“, arba atitinkamas kitos geros reputacijos agentūros suteiktas reitingas. Valdyba įvertina nuostolių dėl paskolų, garantijų ar kitų gautinų sumų riziką ir suformuoja būtinus atidėjinius atitinkamose sąskaitose.

Likvidumo rizika

Likvidumo rizika apibrėžiama kaip negalėjimas įvykdyti įsipareigojimų suėjus jų vykdymo laikui arba būtinybė realizuoti investicijas didelėmis sąnaudomis, siekiant įvykdyti mokėjimo įsipareigojimus. Nustatyti priėjimo prie likvidžių piniginių lėšų limitai. Nuolat stebima, kaip tokių nustatytų limitų laikomasi, be to, į juos atsižvelgiama vykdant strateginį turto paskirstymą. Bendrovės likvidumo rizika vertinama kaip maža.

Pagrindiniai rinkos, kredito ir likvidumo riziką reglamentuojantys dokumentai:

- Kapitalo valdymo politika
- Investavimo strategija
- Kredito rizikos valdymo politika
- Likvidumo rizikos valdymo politika
- Investavimo rizikos valdymo politika
- Rizikos vertinimo ir kontrolės procedūros bankams

Operacinė rizika

Operacinė rizika yra su verslo veikla susijusio potencialaus įvykio ar aplinkybės, kuri gali padaryti finansinį poveikį ir (arba) dėl kurios gali būti prarasta reputacija, rizika. Operacinė rizika gali kilti dėl žmogiškosios klaidos, sistemos veiklos trūkumų ir procesų klaidų arba išorės įvykių. Operacinė rizika apima ir atitikties riziką. Tarp vidaus kontrolės ir operacinės rizikos yra glaudus ryšys, kadangi vidaus kontrolė yra ypač veiksminga valdant operacinę riziką. Vidaus kontrolės sistemos aprašymas pateiktas B.4. skyriuje.

Vadovai yra atsakingi už jų atsakomybei priskirtoje veiklos srityje operacinės rizikos valdymą ir jie bet kuriuo metu turi įrodyti, kad jų įdiegta kontrolė yra pakankama. Rizikos duomenys turėtų būti reguliariai atnaujinami įvykus pokyčiams ar įvykiams, dėl kurių gali pasikeisti rizikos padėtis. Be to, taikomas reikalavimas kiekvienais metais peržiūrėti ir teikti ataskaitą apie operacinės rizikos būklę. Rizikos ir atitikties departamentas padeda vadovams valdyti operacinę riziką.

Svarbiausios su verslo veikla susijusios rizikos yra įtrauktos į ORSA scenarijus ir peržiūrimos atliekant metinį rizikos vertinimo procesą.

Finansinių sandorių operacinė rizika yra nuolat stebima ir kontroliuojama. Reikalavimai operacinės rizikos valdymui aprašyti valdybos patvirtintoje Bendrovės Operacinės rizikos valdymo politikoje.

Pagrindiniai veiklos rizikos valdymą reglamentuojantys valdymo dokumentai:

- Grupės rizikos valdymo ir vidaus kontrolės politika
- Operacinės rizikos valdymo politika
- Operacinės rizikos incidentų valdymo metodika
- Grupės Instrukcijai dėl operacinės rizikos valdymo
- Grupės Etikos taisyklės
- Interesų konfliktų valdymo politika
- Atitikties rizikos valdymo politika

Nurodymai dėl konkrečių rizikos valdymo rūšių pateikti šiuose reglamentuojančiuose valdymo dokumentuose:

- Grupės politika dėl pažeidimų ir netinkamo elgesio, įskaitant korupciją, valdymo
- Grupės asmens duomenų tvarkymo politika
- Asmens duomenų tvarkymo tvarka
- Grupės Informacijos saugumo politika

Strateginė ir verslo rizika

Metinis rizikos vertinimo procesas turi būti pagrįstas „Gjensidige“ ir verslo sričių tikslais ir planais. „Gjensidige“ kasmet atlieka strateginę peržiūrą išsamiai peržiūredama strategiją arba atnaujindama esamą strategiją. Strategija turi būti patvirtinta Valdybos. „Gjensidige“ strategija, kiekvienos verslo srities verslo planai, rizikos apetitas ir atlikti rizikos bei kapitalo padėties vertinimai pagal ORSA procesą turėtų būti nuoseklūs.

Strateginė rizika yra rizika patirti nuostolius dėl nesugebėjimo parengti ir įgyvendinti verslo planų ir strategijų, priimti sprendimų, paskirstyti išteklių ir reaguoti į aplinkos pokyčius.

Bendrovės rizikų visumoje strateginė rizika yra išskiriama kaip atskira rizikos rūšis. Pagrindinis įrankis kontroliuojant verslo ir strateginę riziką yra tvirtas strategijos procesas, ORSA procesas ir paskesnis tikslų ir rezultatų valdymas integruotas į ataskaitų teikimo procesą. Veiksmingas strategijos rizikos valdymas yra pagrįstas korporatyvine strategija ir planavimu.

Strateginės ir verslo rizikos vertinimas yra natūrali strateginės analizės dalis ir yra integruotas į strategijos procesą vadovybės ir Valdybos lygmeniu. Bendrovėje taikomas metinis rizikos vertinimo procesas kuris yra integruotas į bendrą Bendrovės planavimo procesą visuose padaliniuose kaip verslo peržiūros dalis.

Strateginės su verslo veikla susijusios rizikos peržiūros ir vertinamos vykdam ORSA procesą (vadovybės lygiu).

Pagrindiniai strateginės rizikos valdymą reglamentuojantys dokumentai:

- Grupės rizikų valdymo ir vidaus kontrolės politika
- Strategijos dokumentas
- Kapitalo valdymo politika (Rizikos apetitas)

Savo rizikos ir mokumo vertinimas (ORSA)

Bendrovėje taikomas ORSA procesas (savo rizikos ir mokumo vertinimas) įgyvendinamas kaip pagrindinis rizikų valdymo ir kontrolės įrankis, kuris užtikrina, kad Valdyba turėtų pakankamai informacijos, kad galėtų įvertinti, ar Bendrovės rizikų visuma atitinka priimtą rizikos lygį ir limitus, atsižvelgiant į priimtus strateginius sprendimus. Be to, vykdam ORSA procesą dokumentais pagrindžiama, kad Bendrovė turi pakankamai kapitalo Bendrovės rizikai padengti tiek konkrečiu momentu, tiek ir per visą planuojamą laikotarpį. Todėl ORSA ataskaita yra Bendrovės kapitalo plano ir nepaprastos su kapitalu susijusios padėties vertinimo pagrindas.

ORSA procesas aprašytas ir dokumentuotas Grupės ORSA politikoje, kuri taip pat patvirtinta Bendrovės Valdybos.

ORSA procesas gali būti apibūdinamas kaip procesų ir procedūrų, kurias Bendrovė naudoja nustatyti, įvertinti, valdyti ir stebėti rizikas, su kuriomis Bendrovė susiduria ar gali susidurti trumpuoju ar ilguoju laikotarpiu, taip pat nustatyti susijusius kapitalo reikalavimus rinkinys. ORSA ataskaitoje nurodyti Bendrovės mokumo poreikiai, atsižvelgus į reikiamą rizikos pobūdį, Bendrovės kapitalo planas ir

aptariamoms kapitalizacijos priemonėms susidarius neįprastai su kapitalu susijusiai padėčiai (testavimas nepalankiausiomis sąlygomis).

ORSA procesą sudaro šie pagrindiniai elementai:

Bendrovės rizikos programos sukūrimas Bendrovės rizikos apetito nustatymas Metinis rizikos ir vidaus kontrolės vertinimo procesas Ketvirtinės ataskaitos dėl rizikos situacijos, įskaitant rizikos apetitą	} Grupės Rizikų valdymo ir vidaus kontrolės politika
Bendrovės rizikos pobūdžio kapitalo prognozės, palyginti su Bendrovės rizikos apetitu, taip pat jautrumo vertinimai ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis	} Kapitalo valdymo politika
Aktuarų skyriaus indėlis techninių atidėjinių įvertinime	} Grupės politika dėl techninių atidėjinių

ORSA procesą organizuoja Bendrovės Valdyba. Procesas organizuojamas taip, kad Valdyba bet kuriuo metu galėtų nustatyti reikalavimus ir reikalauti paaiškinti procesus ir rezultatus. Be to, Valdyba vertina strategijos poveikį kapitalui prognozuojamuoju laikotarpiu. Valdyba tvirtina galutinę ORSA ataskaitą ir tvirtina ORSA politiką.

Bendrovės Generalinis direktorius užtikrina, kad ORSA procesas būtų vykdomas vadovaujantis Valdybos nustatyta tvarka. Nuolatinis nepertraukiamas ORSA procesas ir jo rezultatai peržiūrimi Valdybos posėdžių metu. Bendrovės Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas yra atsakingas už ORSA procesą ir galutinės ataskaitos parengimą. Vidaus audito funkcija atlieka nepriklausomą ORSA ataskaitos peržiūrą prieš teikiant ataskaitą Valdybai tvirtinimui. ORSA procesas jungiamoji rizikų valdymo veiklos ir rizikos valdymo sistemos grandis. ORSA procesas atliekamas ne rečiau nei vieną kartą per metus. Reikšmingai pasikeitus Bendrovės rizikos ar kapitalo situacijai turi būti atliekamas neeilinis ORSA vertinimas. Reikalavimas atlikti neeilinį ORSA vertinimą grindžiamas vadovybės ir Valdybos sprendimais. Be to, neeilinis ORSA vertinimas turi būti atliekamas kai mokumo kapitalo reikalavimo rodiklis patenka į Kapitalo valdymo politikoje apibrėžtą geltoną ar raudoną zoną. Neeilinio ORSA vertinimo metu turi būti peržiūrimi kapitalo vertinimai ir priemonės užtikrinti, kad kapitalizacija būtų reikiamo lygio.

Bendrovės ORSA ataskaitą pirmiausia gauna ir tvirtina Bendrovės Valdyba ir Grupės vyriausiasis rizikos valdymo pareigūnas. Valdybos patvirtinta ORSA ataskaita teikiama Lietuvos bankui (Lietuvos finansų rinkos priežiūros institucija).

Standartinis modelis

Mokumo poreikį Bendrovė nustato taikydama standartinę formulę.

B.4 Vidaus kontrolės sistema

Vidaus kontrolės sistema

Bendrovės vidaus kontrolės sistema grindžiama tarptautiniais rizikų valdymo ir vidaus kontrolės standartais - COSO ERM (*Enterprise Risk Management Framework*). Vidaus kontrolės sistema yra visų pirma įrankis užtikrinti operacinės rizikos kontrolę, t. y. padėti vykdyti veiksmingą ir efektyvią veiklą, užtikrinti, kad ji atitiktų vidaus ir išorės teisės aktų reikalavimus, sumažinti nuostolius ir apsaugoti turtą, rengti patikimą ir lengvai pasiekiamą valdymo informaciją ir tinkamai teikti išorės ataskaitas.

Vidaus kontrolės sistema grindžiama penkiais integruotais ir kartu veikiančiais elementais:

- Kontrolės aplinka
- Rizikos vertinimas
- Kontrolės veikla
- Informavimas ir komunikacija
- Veiklos stebėseną

Kontrolės aplinka

Visos veiklos sritys turi tinkamą ir dokumentuotą organizacinę struktūrą, atskaitomybės linijas ir suteiktus įgaliojimus. Parengti visų pagrindinių procesų aprašymai.

Bendrovės darbuotojų pareigos, tikslai, darbo funkcijos, teisės, atsakomybės ir reikalavimai pareigoms yra nustatyti kiekvieno darbuotojo pareiginiuose nuostatuose. Visi darbuotojai turi turėti tinkamą pareiginiuose nuostatuose nurodytoms funkcijoms ir pareigoms vykdyti kvalifikaciją. Bendrovės darbuotojams suteikiami įgaliojimai atstovauti Bendrovę konkrečioms veiksmams atlikti pagal konkretaus darbuotojo darbo pobūdį, funkcijas ir kvalifikaciją asmeniškai arba nustatyti Bendrovės valdymo dokumentuose. Periodiškai atliekama darbuotojų asmeninių tikslų vykdymo peržiūra.

Visi Bendrovės darbuotojai turi susipažinti su Valdybos patvirtintomis Grupės Etikos taisyklėmis ir patvirtinti, kad jie jas gerai supranta. Bendrovėje patvirtinti neatitikties incidentų sprendimo procesai.

Bendrovės Valdybos patvirtinta Grupės Personalo politika yra pagrindas veiksmingai rizikos kultūrai, t. y. darbo aplinkai, kuri sukuria pagrindą veiksmingam ir prasmingam darbui, ir sudarančiai galimybę strategiškai ir sistemingai skirti dėmesį sveikatos, saugos ir aplinkosaugos klausimams.

Sukurta Bendrovės Atlygio sistema, kuri reglamentuojama Bendrovės Atlygio politikoje, vadovaujantis teisiniais atlygio nustatymo draudimo įmonėse reikalavimais. Taikoma skatinimo sistema, padedanti užtikrinti tinkamą valdymą ir rizikos kontrolę, be to padeda užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams.

Bendrovės Valdybos patvirtinta Grupės Informacijos saugumo politika apibrėžia Bendrovės poziciją, bendruosius tikslus ir reikalavimus informacijos saugumui, būtinus užtikrinti informacijos valdymą ir kontrolę. Yra sukurti kanalai, kuriais darbuotojai gali anonimiškai pranešti apie pažeidimus tiek Bendrovės viduje, tiek išorės institucijoms.

Grupės politika dėl valdybos, generalinio direktoriaus ir vykdomosios vadovybės kompetencijos ir tinkamumo vertinimo reglamentuoja Stebėtojų tarybos, Valdybos narių, Generalinio direktoriaus kitų Bendrovę valdančių ir pagrindines funkcijas vykdančių darbuotojų tinkamumo vertinimo tvarką.

„Gjensidige“ mokykla yra svarbi priemonė, skatinanti nuolatinį įgūdžių tobulinimą. Visi nauji darbuotojai supažindinami su Bendrovės veiklos principais, yra parengtos profesinių ir vadybos įgūdžių tobulinimo programos.

Įgyvendintas metinis veiklos tęstinumo planavimo procesas, jame numatytos vadovybės pareigos, o šio proceso įgyvendinimo ataskaitos teikiamos Valdybai.

Rizikų vertinimas ir kontrolės veikla

Operacinės rizikos vertinimo reikalavimai apibrėžti Operacinės rizikos valdymo politikoje, Grupės Instrukcijoje dėl operacinės rizikos valdymo ir Bendrovės Operacinės rizikos incidentų valdymo metodikoje. Bendrovėje yra nustatyta, kad vadovai yra atsakingi už riziką atitinkamoje jų atsakomybės srityje ir jie bet kuriuo metu turi sugebėti įrodyti, kad jų įdiegta kontrolė yra pakankama. Tuo tikslu trijų aukščiausių valdymo lygių vadovai:

- Turi būti nustatę ir apibrėžę svarbiausius procesus atitinkamoje atsakomybės srityje
- Turi būti nustatę ir įvertinę svarbiausias su procesais susijusias operacines rizikas
- Turi būti įgyvendinę tinkamas ir veiksmingas kontrolės priemones, kurios padėtų sumažinti operacinę riziką iki priimtino lygio

Vadovai privalo nuolat vertinti rizikos situaciją atitinkamoje jų atsakomybės srityje. Siekiant atlikti išsamesnę operacinės rizikos peržiūrą yra nustatytas savęs vertinimo procesas, kuris atliekamas ne rečiau kaip vieną kartą per metus vadovaujantis rizikų valdymo funkcijos nurodytais kriterijais ir gairėmis. Imamasi reikiamų priemonių įvertinti rizikos veiksnius ir nustatyti tinkamas kontrolės priemones. Siekiant užtikrinti, kad rizika būtų priimtino lygio pagal poreiki atliekami pakeitimai tiek rizikos vertinimo, tiek kontrolės įgyvendinimo procesuose. Metinės peržiūros metu atliekamas kiekybinis ir kokybinis vertinimas. Bendrovėje sukurta rizikų vertinimo, kontrolės priemonių ir procesų dokumentavimo sistema.

Be to, rizikos vertinimą atlieka specialistų grupės pirmoje linijoje. Tokios specialistų grupės vertina su informacijos saugumu, korupcija, privatumu ir saugumu susijusią riziką. Yra parengtas krizių valdymo planas, kuriame aprašomos procedūros ir atsakomybės siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą susidarius krizinei situacijai.

Informavimas ir komunikacija

Reikalavimų ir principų komunikavimas yra labai svarbi vidaus kontrolės sistemos dalis. Todėl sukuriama specialios politikos ir instrukcijos, reikalingos tokiems reikalavimams ir principams įgyvendinti. Taip pat labai svarbu, kad už sprendimų priėmimą atsakingi asmenys būtų tinkamai informuojami apie rizikas ir įvykčius incidentus. Todėl sukurtos sistemingo incidentų pranešimo ir valdymo procedūros. Vykdomi nuolatinis vadovų ir pagrindinių funkcijų darbuotojų mokymai ir priežiūra. Bendrovėje siekiama sukurti aukštą nepalankių įvykių registravimo ir valdymo kultūrą bei užtikrinti procesų tobulinimą vertinant tokius įvykius.

Bendrovėje yra sukurtas pranešimų apie pažeidimus kanalas (whistle-blower channel), kuriuo galima pranešti apie vidaus ar išorės taisyklių pažeidimus. Tokius pranešimus teikiantys asmenys visuomet gauna informaciją apie pranešimo statusą.

Reikšmingi pranešimai apie pažeidimus, incidentus ar nukrypimus teikiami Grupės saugos skyriui atskiru kanalu. Taip pat patvirtinta pranešimų apie operacinės rizikos įvykius rizikų valdymo funkcijai tvarka. Bendrovėje veikia keli sprendimų priėmimo lygiai, kurie užtikrina visų reikšmingų Bendrovės veiklą galinčių paveikti rizikų valdymą.

Kiekvienais metais Generalinis direktorius teikia Valdybai patvirtinimą dėl Rizikų ir vidaus kontrolės situacijos Bendrovėje, tuo pačiu ir apie vidaus kontrolės priemonių įgyvendinimą. Generalinis direktorius patvirtina, kad buvo atlikta visoms verslo sritims būdingų reikšmingų rizikų peržiūra, jog rizika yra tinkamai valdoma ir kad peržiūra buvo tinkamai dokumentuota.

Vidaus kontrolės sistemos stebėseną

Pirmoji linija atsakinga už vidaus kontrolės sistemos valdymą atitinkamoje atsakomybės srityje vykdant kasdienę verslo veiklą. Pranešimai apie incidentus teikiami nuolat, jų nagrinėjimo kontrolę vykdo pirmoji ir antroji linija (rizikų valdymo funkcija ir atitikties funkcija). Bendrovės valdymo sistemos iliustracija su trimis gynybos linijomis pateikta B.3 skyriuje. Metinę kontrolinę procesų, rizikų ir kontrolės priemonių peržiūrą atlieka Bendrovė rizikų valdymo funkcija.

Pirmojoje linijoje esančios kontrolės funkcijos integruotos į bendrą Bendrovės vidaus kontrolės sistemą. Tokios funkcijos – tai informacijos saugumo, prevencijos ir kokybės funkcijos, kurios prižiūri pardavimo veiklą ir žalų administravimą.

Vidaus audito funkcija reguliariai atlieka nepriklausomus įvairių Bendrovės vidaus kontrolės sistemos dalių auditus.

Atitikties funkcija

Atitikties funkcija yra Bendrovės II gynybos linija kaip parodyta B.3 skyriuje esančiame paveikslėlyje.

Atitikties rizika yra rizika, kad Bendrovė gali prarasti reputaciją, jai gali būti taikomos sankcijos ir (arba) ji gali patirti finansinių nuostolių pažeidus įstatymus, vidaus ar išorės taisykles. Atitikties funkcija yra nepriklausoma funkcija, kuri valdo atitikties riziką. Bendrovės atitikties funkcijai vadovauja Rizikų valdymo ir atitikties skyriaus vadovas. Ši funkcija yra centralizuotos Grupės atitikties funkcijos dalis, kuriai vadovauja Grupės vyriausiasis atitikties pareigūnas.

Atitiktis yra integruota ir neatskiriama Bendrovės procesų dalis. Visi vadovai ir darbuotojai yra atsakingi už visų vidaus ir išorės teisės aktų laikymąsi. Įstatymai ir kiti teisės aktai yra nuosekliai sekami ir jų laikomasi, vykdant verslo procesus. Kiekvienas Bendrovės vadovas yra atsakingas už atitikties rizikos valdymą atitinkamoje jo atsakomybės srityje ir už veiklos atitiktį teisės aktų bei Bendrovės vidaus teisės aktų reikalavimams. Atitikties funkcija padeda Bendrovei nustatyti, vertinti atitikties riziką, teikia konsultacijas, vykdo stebėseną ir teikia ataskaitas apie atitikties rizikos situaciją Bendrovėje. Atitikties funkcija vaidina svarbų vaidmenį, užkertant kelią atitikties rizikos pasireiškimui, tuo tikslu imasi reikalingų veiksmų, įskaitant teikiamas konsultacijas, dalijimąsi informacija ir mokymą Bendrovei svarbiais atitikties ir reguliavimo klausimais. Tokiam tikslui pasiekti būtina aktyviai veikianti atitikties funkcija, kuri neatsiliktu nuo reguliavimo pokyčių, inicijuotų konsultacijas ir tyrimus.

Grupės Rizikų valdymo ir vidaus kontrolės politika bei Bendrovės Atitikties rizikos valdymo politika nustato pagrindinius atsakomybių už atitiktį ir atitikties funkcijos organizavimo principus. Be to, yra parengtas atitikties funkcijos aprašas. Bendrovės atitikties rizikos valdymas yra integruotas į Bendrovės rizikų valdymo sistemą ir yra nenutrūkstamas bei rizikos vertinimu pagrįstas (angl. *risk-based approach*) procesas, kurio metu valdoma atitikties rizika būdinga visai Bendrovei. Atitikties funkcija rengia metinį atitikties veiklos planą.

Išorės ar vidaus teisės aktų nesilaikymo atvejai ar jų pažeidimai registruojami operacinės rizikos įvykių registre. Kiekvienas darbuotojas, pastebėjęs pažeidimo atvejį, kai Bendrovė arba Bendrovės darbuotojas nesilaiko teisės aktų ar vidaus taisyklių reikalavimų, privalo nedelsdamas tokį atvejį registruoti. Visos išvados, įskaitant duomenis apie pažeidimus, apibendrinamos kiekvienais metais ir informacija teikiama Bendrovės Generaliniam direktoriui, Valdybai ir Grupės vyriausiajam atitikties pareigūnui atitikties ataskaitoje. Be to, atitikties klausimai aptariami Bendrovės Generaliniam direktoriui, Valdybai, ir Grupės vyriausiajam atitikties pareigūnui teikiamoje ketvirčio Rizikų ir atitikties ataskaitoje.

B.5 Vidaus audito funkcija

Bendrovės Vidaus audito padalinys yra nepriklausoma, objektyvi užtikrinimo ir konsultavimo funkcija, padedanti Valdybai ir Generaliniam direktoriui stebėti ir kontroliuoti Bendrovės rizikos poziciją. Vidaus audito padaliniai vadovauja Vyriausiasis audito pareigūnas (VAP); padalinys užtikrina, kad vidaus auditas, kuris apima ir bendrą patronuojamųjų bendrovių veiklą, būtų organizuotas ir savo užduotis atliktų tinkamai. Stebėtojų taryba skiria VAP ir atšaukia jį iš pareigų, vadovaudamasi Grupės audito komiteto pasiūlymu, ir tvirtina jo darbo sąlygas remdamasis Grupės valdybos Atlyginimų komiteto pasiūlymu. VAP neturi teisės gauti atlyginimo remiantis finansinės veiklos rezultatais.

Vidaus audito padalinio darbuotojai yra įdarbinti tiek Bendrovėje, tiek Gjensidige Forsikring ASA. Vadovaujantis bendra taisykle, VAP užima tokias pačias pareigas visose Grupės bendrovėse, kurios pagal teisės aktų reikalavimus privalo turėti vidaus audito funkciją. VAP pareiga yra parengti aiškias gaires dėl darbo užduočių paskirstymo tarp Grupės vidaus audito ir patronuojamųjų įmonių, įskaitant Bendrovę, vidaus audito padalinių. Tokios gairės kartu su Audito planu turi būti pateiktos Grupės audito komitetui ir Bendrovės Stebėtojų tarybai.

Nepriklausomumas ir objektyvumas

VAP nustato Vidaus audito veiklos tvarką. Audito veikla atliekama nepriklausomai, be jokios nepageidaujamos organizacijos daromos įtakos. Ši taisyklė taip pat taikoma audito projektų pasirinkimui, pasirenkamai metodologijai, audito veiklos pasirinkimui, dažnumui, laiko nustatymui ir ataskaitų teikimui. Tokia tvarka turi būti pateikta Grupės audito komitetui ir Bendrovės Stebėtojų tarybai su prašymu pateikti pastabas.

Vidaus auditas yra Bendrovės trečia gynybos linija kaip parodyta B.3 skyriuje esančiame paveikslėlyje. Vidaus audito padalinys atlieka nepriklausomą rizikos vertinimą ir apima visas Grupės veiklas, įskaitant Bendrovės veiklą.

Vidaus audito padalinio darbuotojai privalo išlaikyti aukščiausio lygio profesinį objektyvumą, rinkdami, vertindami ir skelbdami su tikrinama veikla ar procesu susijusią informaciją. Vidaus audito padalinio darbuotojai negali prisiimti atsakomybės už vidaus kontrolės įgyvendinimą, procedūrų rengimą, sistemų įdiegimą ar apskaitos dokumentų rengimą, kadangi tai galėtų daryti įtaką vidaus audito nepriklausomumui ir objektyvumui.

Darbuotojai gali padėti kaip kviestiniai auditoriai. Kviestiniai auditoriai negali savarankiškai atlikti vidaus audito. Naudojantis kviestinių auditorių paslaugomis, labai svarbu tinkamai užtikrinti nepriklausomumą ir objektyvumą.

VAP ne rečiau kaip kartą per metus Stebėtojų tarybai ir Grupės valdybai patvirtina, kad atlikdamas vidaus audito užduotis, Vidaus audito padalinys veikė nepriklausomai.

Pareigos ir užduotys

Pagrindinė vidaus audito pareiga yra stebėti ir tikrinti Bendrovės rizikų valdymo, vidaus kontrolės ir valdymo procesus. Šiuo pagrindu svarbiausias vidaus audito tikslas yra stebėti ir tikrinti, koku mastu:

- Praktiškai įgyvendinama Bendrovės strategija
- Bendrovės veikla ir jos naudojami išteklių atitinka numatytus tikslus
- Tinkamai laikomasi teisės aktų ir priežiūros institucijų reikalavimų, taip pat vidaus teisės aktų nuostatų
- Finansinė ir veiklos informacija yra patikima ir kokybiška
- Turtas yra tinkamai apsaugotas

Vidaus audito padalinys teikia pagal teisės aktus privalomus patvirtinimus.

Vidaus audito padalinys vertina išorės auditoriaus darbo kokybę ir teikia pranešimus, jeigu išorės auditorius nepakankamai tinkamai derina savo veiklą su Vidaus audito padaliniu.

Valdybos prašymu Vidaus audito padalinys gali atlikti konkrečių sričių veiklos peržiūrą. Generalinis direktorius gali kreiptis dėl Vidaus audito pagalbos per Grupės Audito komitetą.

Vidaus audito padalinys atlieka savo darbą pagal teisės aktus, taikomus vidaus audito funkcijai finansų įstaigose, įskaitant tarptautinius profesinius vidaus audito veiklą reglamentuojančius standartus.

Audito planas

Stebėtojų taryba, remdamasi Grupės audito komiteto pateikta rekomendacija, tvirtina metinį Vidaus audito planą. Rengiant vidaus audito metinį planą, atsižvelgiama į rizikos ir reikšmingumo vertinimą, taip pat biudžeto išlaidas ir biudžetinio laikotarpio vidaus ir išorės išteklių poreikius. Bendrovės metinis audito planas yra metinio Grupės audito plano dalis.

Audito planas rengiamas remiantis gerąja patirtimi ir atsižvelgiant į vadovybės ir Valdybos atlikto rizikos vertinimo išvadas.

Nukrypimai nuo patvirtinto metinio vidaus audito plano ir išteklių plano pateikiami Grupės audito komitetui ir Stebėtojų tarybai. Prioritetų keitimai arba nauji vidaus audito projektai derinami su grupės audito komitetu ir Stebėtojų taryba. Bet kokie pakeitimai, dėl kurių bus reikalingas papildomas išlaidų biudžetas, turi būti tvirtinami valdybos.

Ataskaitų teikimas

Audito ataskaitos projektas pateikiamas vadovui, atsakingam už audituojamą padalinį arba veiklą, ir vadovui turi būti suteikta pakankamai laiko pakomentuoti ataskaitos projektą. Praėjus pagrįstam laikui, atsakingas vadovas turi pareikšti savo nuomonę apie ataskaitos turinį; parengiama galutinė ataskaita ir ji pateikiama Valdybai. Ataskaitoje išsamiai nurodomi vidaus audito plano tikrinimų rezultatai. Ji taip pat apima išvadas ir rekomendacijas, įskaitant trūkumų ištaisymo terminus ir atsakingus asmenis, informaciją apie taisomuosius veiksmus, kurių imtasi, atsižvelgiant į audito rekomendacijas.

Jeigu atsakingasis vadovas per protingą jam suteiktą laiką nepateikia pastabų apie ataskaitos projektą, apie tai informuojamas Generalinis direktorius ir Valdyba. Valdyba informuojama apie klausimus, kurie yra išspręsti nepatenkinamai.

Tiesioginiai vadovai (ir galiausiai Generalinis direktorius) atsako už tolesnius veiksmus, kuriuos tiesioginiai vadovai įsipareigojo atlikti pagal audito rekomendacijas. Vidaus auditas stebi, kaip vykdomi suplanuoti veiksmai dėl nepatenkinamai įvertintų klausimų. Šių veiksmų tikrinimas ir esamos situacijos vertinimas yra įtraukiami į pusmečio ataskaitas Valdybai tol, kol jie išsprendžiami.

Vidaus auditas bent kartą per metus teikia ataskaitą Valdybai ir Stebėtojų tarybai, informuodamas, ar Bendrovės rizikų valdymas, vidaus kontrolė ir valdymas vyksta pagal vidaus ir išorės teisės aktus. Ši ataskaita apima atliktų auditų rezultatus ir visus pareiškimus, rekomendacijas ir bendrus įvertinimus. Ataskaita apima atliktų auditų santrauką ir, jeigu yra, nukrypimus nuo metinio vidaus audito ir išteklių plano. Ataskaitoje taip pat nurodomi klausimai, kurie buvo įvertinti nepatenkinamai; pateikiama priimtinais laikomų trūkumų santrauka, kurioje, vyriausiojo audito vadovo nuomone, atitinkamais veiksmais galima pagerinti rizikos valdymo, vidaus kontrolės ir valdymo procesus.

B.6 Aktuarinė funkcija

Bendrovės aktuarinę funkciją atlieka Bendrovės aktuarų skyrius, kuris yra atsakingas už Bendrovės atliekamus techninių atidėjinių skaičiavimus ir draudimo veiklos rezultato apskaičiavimą. Aktuarų skyrius veikia vadovaujamas Bendrovės Finansų direktoriaus, tačiau yra atskaitingas valdybai.

Vyriausiasis aktuaras, kuris yra Aktuarų skyriaus vadovas, yra atsakingas už techninių atidėjinių apskaičiavimą ir aktuarinių funkcijų vykdymą pagal direktyvą „Mokumas II“. Siekiant užtikrinti nepriklausomumą, kontrolės užduotis atlieka kiti darbuotojai, nei darbuotojai, skaičiuojantys techninius atidėjinius. Kontrolės funkcijas atliekantys asmenys yra sutelkiami į vieną grupę, kuriai vadovauja Vyriausiasis aktuaras, vykdamas tokias pareigas:

- Koordinuoja techninių atidėjinių skaičiavimus
- Užtikrina, kad techniniams atidėjiniams apskaičiuoti naudojami metodai, modeliai ir prielaidos yra tinkami ir veiksmingi
- Įvertina, ar techniniams atidėjiniams apskaičiuoti naudoti duomenys yra pakankami ir ar jie yra reikiamos kokybės
- Palygina tiksliausius įverčius ir patirtį
- Informuoja Valdybą ir Bendrovės vadovybę apie techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumą ir tinkamumą
- Patikrina supaprastintus tiksliausio įverčio apskaičiavimus, remiantis aproksimacijomis ir atidėjiniams numatomiems mokėjimams
- Pateikia savo nuomonę apie tai, ar Bendrovės perdraudimo programa yra pakankama
- Padeda veiksmingai įgyvendinti rizikos valdymo sistemą, ypač modeliuojant riziką, kuri sudaro pagrindą mokumo kapitalo reikalavimo apskaičiavimui ir nuosavam Bendrovės kapitalo poreikio vertinimui
- Teikia pasiūlymus dėl duomenų kokybės tobulinimo, siekiant užtikrinti, kad duomenys būtų pakankami ir atitiktų direktyvoje „Mokumas II“ apibrėžtus kokybės reikalavimus
- Pateikia nuomonę dėl draudimo ir perdraudimo politikos / programų ir abipusių ryšių tarp jų ir techninių atidėjinių

Vyriausiasis aktuaras bent kartą per metus teikia ataskaitą apie visus svarbiausius aktuarinės funkcijos atliktus darbus ir jų rezultatus, aiškiai nurodydamas trūkumus, pateikdamas rekomendaciją, kaip tokie trūkumai gali būti pašalinti. Ataskaita skirta Generaliniam direktoriui ir Valdybai .

B.7 Veiklos ranga

Veiklos ar funkcijų perdavimui vykdyti tretiesiems asmenims taikomi reikalavimai ir principai apibrėžti Veiklos perdavimo politikoje, kurią tvirtina Valdyba. Politika užtikrina atitiktą reikalavimams dėl funkcijų ir veiklos perdavimo, apibrėžtiems Lietuvos teisės aktuose ir direktyvoje „Mokumas II“.

Visos funkcijos ir veiklos, kurios nėra laikomos esminėmis ar svarbiomis funkcijomis ir veiklomis, gali būti perduotos vykdyti tretiesiems asmenims su sąlyga, kad Bendrovė išlieka atsakinga už pasitelktų trečiųjų asmenų įsipareigojimų vykdymą.

Perleidus veiklą, vertinami ir dokumentuojami tokie duomenys:

- Kaip pasirinkti pakankamos kokybės paslaugas teikiančius tiekėjus
- Rašytinėje sutartyje privalomi nurodyti duomenys
- Kaip užsakytos paslaugos bus valdomos ir stebimos
- Nenumatytų atvejų planas (tiek įmonės, tiek paslaugų teikėjo)

Bendrovė siekia neperduoti Paslaugų teikėjams reikšmingų ir/ar kitų funkcijų, jeigu dėl to:

- iš esmės pablogėtų Bendrovės valdymo sistemos kokybė;
- nepagrįstai padidėtų veiklos ir kitos rizikos;
- pablogėtų Priežiūros institucijos galimybės vykdyti Bendrovės priežiūrą;
- būtų pažeisti draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų interesai.

Užsakant paslaugas iš kitos Grupės įmonės, taikomos rinkos kainos ir sąlygos, užsakomosios paslaugos Grupės viduje teikiamos tokiomis pačiomis sąlygomis kaip būtų teikiamos išorės tiekėjų.

Užsakomųjų paslaugų teikimas Grupės viduje vertinamas ypatingai rūpestingai, kad būtų galima nustatyti ir išvengti interesų konfliktų.

Apie visus veiklos ar funkcijų perdavimo vykdyti trečiosioms šalims sandorius informuojamas Bendrovės pirkimų vadovas. Pirkimų funkcija užtikrina, kad paslaugų užsakymo susitarimai atitiktų vidaus reikalavimus. Pirkimo funkcija taip pat atsakinga už pranešimo Lietuvos bankui (Lietuvos finansų rinkos priežiūros institucija) teikimą, kai tokio pranešimo reikia.

Kartą per metus Valdybai yra teikiama visų veiklos rangos sutarčių, apie kurias buvo informuotas Lietuvos bankas (Lietuvos finansų rinkos priežiūros institucija), apžvalga. Be to, Verslo administravimo direktorius, kuris vadovauja pirkimų funkcijai ne rečiau nei vieną kartą per metus teikia ataskaitas apie rezultatus Generaliniam direktoriui, Valdybai ir Grupės pirkimų departamentui.

Bendrovė yra perdavusi vykdyti tokias svarbias, su veikla susijusias funkcijas jurisdikcijose, kuriose yra įsisteigęs tokių funkcijų ar veiklos paslaugų teikėjas:

- Informacinių ir ryšių technologijų Grupės viduje ir už jos ribų Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos ir Norvegijos jurisdikcijose.
- Investavimo veikla Grupės viduje ir už jos ribų Norvegijos ir Latvijos jurisdikcijose.

Be to, Bendrovė naudojami tarptautinio vertybinių popierių saugotojo paslaugomis, kurio veiklos jurisdikcija yra Jungtinė Karalystė ir Lietuva.

B.8 Bet kokia kita informacija

Laikoma, kad Bendrovės valdymo sistema veikia tinkamai atsižvelgiant į Bendrovės vykdomos veiklos būdingos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą. Bendrovė veikia turėdama centralizuotas įmonių funkcijas pagrindinėms sritims. Tai padeda užtikrinti nuoseklų valdymą visoje Bendrovėje ir Grupėje, užtikrina nuoseklią procesų ir kontrolės priemonių kokybę.

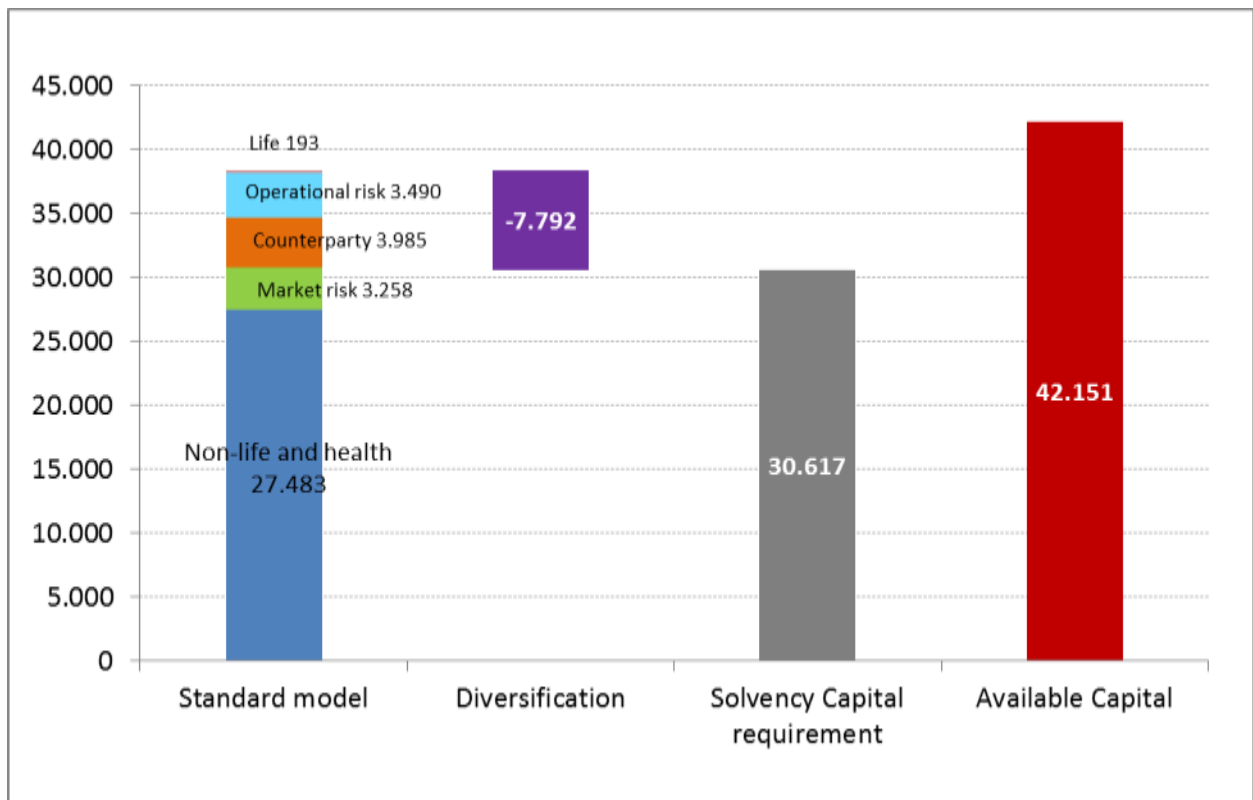
Organizacija yra santykinai nedidelė, joje veikia aiškios atskaitomybės linijos ir tai užtikrina, kad pagrindinė būtina informacija pasiektų aukščiausio lygio vadovybę ir valdybą. Bendrovės valdybai vadovauja Gjensidige Forsikring ASA vykdomasis viceprezidentas.

Priimti reglamentuojantys dokumentai visose pagrindinėse srityse, taip pat įdiegtos kontrolės priemonės užtikrina, kad tokių dokumentų nurodymų būtų laikomasi.

C. Rizikos pobūdis

Šiame skyriuje pateiktas rizikos pobūdžio aprašymas parengtas vadovaujantis standartine formule ir atitinka Bendrovei taikomą teisinį kapitalo reikalavimą.

Toliau pateiktoje lentelėje parodytas Bendrovės rizikos pobūdis:

4 pav. Bendrovės rizikos pobūdis

Bendrovės pagrindinė veikla yra ne gyvybės draudimas ir ne gyvybės draudimo ir sveikatos draudimo rizika sudaro didžiąją rizikos, su kuria Bendrovė susiduria, dalį; tačiau rizika yra ribota, kadangi didžioji Bendrovės veiklos dalis yra susijusi su privačių ir mažų bei vidutinių įmonių rinka. Perdraudimas yra rizikos švelninimo priemonė, kuri sumažina riziką.

Gyvybės draudimo paslaugų Bendrovė neparduoda: yra tik nedidelė dalis anuitetų žalų rezerve, kurie yra susiję su reikalavimais pagal ne gyvybės TPVCAPD. Todėl su gyvybės draudimu susijusi rizika yra labai nedidelė, lyginant su ne gyvybės ir sveikatos draudimo rizika.

Bendrovės turtas, investuotas finansų rinkose ir su šiomis investicijomis susijusi rizika sudaro reikšmingą Bendrovės rizikos pobūdžio dalį. Rinkos rizika apima ir palūkanų normos riziką.

Sandorio šalies rizika yra nedidelė, kadangi Bendrovės santykiai su sandorio šalimis yra riboti.

Operacinė rizika yra susijusi su Bendrovės veikla.

Veikla įvairinama rizikai sumažinti. Labai mažai tikėtina, kad vienu metu Bendrovė patirtų didelį finansinį nuostolį su reikšmingu draudimo nuostoliu.

C.1 Draudimo rizika

Draudimo rizika yra su ne gyvybės draudimu susijusi rizika.

Ne gyvybės draudimas

Šis draudimas apima ne gyvybės ir sveikatos draudimo sutartis, apibrėžtas direktyvoje „Mokumas II“. Su ne gyvybės draudimu susijusi draudimo rizika kyla, kai įmokų ir (arba) žalų ir išlaidų sumos reikšmingai skiriasi nuo planuotų sumų.

Ne gyvybės draudimo rizika gali būti skirstoma į tokias kategorijas:

- Rezervų rizika: Rizika, susijusi su per praėjusius metus galiojusia rizika. Rizika kyla, kai atidėjiniai numatomiems mokėjimams per praėjusius metus buvo nepakankami
- Įmokų rizika: Rizika, susijusi su naujų ir dar nepasibaigusių sutarčių rezultatų neužtikrintumu. Katastrofinė rizika yra laikoma įmokų rizikos dalimi

- Sutarčių nutraukimo rizika: Rizika, kad klientai nutrauks santykius su Bendrove. Sutarčių nutraukimo rizika atsiranda dėl jos neigiamo poveikio ateities pelnui. Ne gyvybės draudimo atžvilgiu sutarčių nutraukimo rizika laikoma nedidele ar nereikšminga

Be to, kai kurie bendri draudimo produktai arba tiksliau reikalavimai standartinėje formulėje priskiriami kategorijai „anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis“. Šią grupę daugiausia sudaro anuitetai pagal TPVCAPD sutartis.

Rezervų rizika

Bendrovė dengia draudžiamuosius įvykius, įvykusius per sutarties galiojimo terminą, netgi jeigu žala nustatyta ir pranešta sutarčiai jau pasibaigus galioti. Žala gali būti reguliuojama ilgą laiką, todėl Bendrovė privalo apskaičiuoti atidėjinius numatomiems mokėjimams ir užtikrinti, kad Bendrovė turėtų pakankamai išteklių apmokėti žalas, už kurias Bendrovė yra atsakinga.

Rezervų rizika yra rizika, kad sudaryti atidėjiniai numatomiems mokėjimams yra nepakankami atlyginti esamas žalas ir apmokėti susijusias išlaidas per ateinančius 12 mėnesių. Rezervų rizika parodo netikrumą, atsiradusį dėl:

- Faktinio žalos dydžio (pranešta, bet dar neatlyginta, „RBNS“), kai žala didesnė, nei tikėtasi
- Patirtų, bet dar nepraneštų žalų (IBNR), kurios yra didesnės, nei tikėtasi
- Kad, išmokų vystymasis laike skiriasi nuo prognozuoto

Apskaičiuodama dar neapmokėtų žalų sąnaudas, Bendrovė remiasi visa turima informacija apie praneštas žalas, įmonės atstovų, reguliuojančių žalas, ataskaitomis, medicininėmis pažymomis ir informacija apie panašaus pobūdžio žalų reguliavimo sąnaudas praėjusiais laikotarpiais. Visos žalos vertinamos individualiai žalą reguliuojančio darbuotojo. Neapibrėžtumas dėl faktinės praneštos, bet dar neapmokėtos žalos dydžio (RBNS) gali atsirasti dėl su žala susijusių aplinkybių informacijos ne pilnumo.

Atidėjiniai numatomoms žalomis, apie kurias dar nebuvo pranešta (IBNR), apskaičiuojami vadovaujantis istorine žalų informacija ir remiantis turima informacija sudarytomis prielaidomis. Netikrumas dėl šių žalų dydžių gali atsirasti, kai tokių žalų vystymasis skiriasi nuo numatytojo. IBNR apskaičiavimui dažniausiai būdingas didesnis netikrumas, nei apskaičiuojant jau praneštomis žalomis (RBNS) atlyginti reikalingas sumas, kadangi šiuo atveju žalos informacija jau žinoma. Netikrumas dėl IBNR yra susijęs su tokiais rizikos veiksniais:

- Nepakankami duomenys ir patirties trūkumas. Tai ypač aktualu kuriant ir parduodant naujus produktus
- Neteisingi žalų vystymosi tendencijų vertinimai. Klientų elgesio bei sąlygų ir nuostatų pokyčiai gali iššaukti žalų vystymosi tendencijų pokyčius, į kuriuos nebuvo tinkamai atsižvelgta apskaičiuojant atidėjinius numatomiems mokėjimams
- Portfelio struktūros pokyčiai, į kuriuos nebuvo tinkamai atsižvelgta
- Teismo sprendimai: Pavyzdžiui, žalos atlyginimo dydžiui dėl asmens sužalojimo įtakos daro teismo sprendimai, ypač susiformavus teisiniam precedentui dėl sutarčių ar teisės pažeidimo
- Nauji latentinių žalų tipai: Sutartims įtakos daro atsirandantys naujų tipų latentinės žalos, kurie ypač dažnai pasitaiko civilinės atsakomybės draudimo srityje

Be to, yra nežinomybė dėl išmokėjimų pasiskirstymo laike ir žalos infliacijos. Trukmė (vidutinis laikas nuo žalos įvykio dienos iki galutinio žalos apmokėjimo) skiriasi pagal rizikos tipą. Atsiskaitymo trukmei ilgėjant padidės infliacijos rizika. Su draudimo sutartimis susijusi rizika gali būti skirstoma į ilgauodegę ir trumpauodegę. Trumpauodegė rizika yra rizika, kuriai esant laikotarpis tarp įvykio, pranešimo ir galutinio žalos atlyginimo yra trumpas. Ilgalaikė rizika yra rizika, kuriai laikotarpis tarp įvykio, pranešimo ir galutinio žalos atlyginimo yra ilgas. Turto draudimo atveju apie žalą pranešama netrukus po įvykio, tuo tarpu apie asmens sužalojimą transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo atveju gali būti pranešta praėjus keliems metams po įvykio, o žala gali būti atlyginta praėjus keliems metams po pranešimo. Ilgo žalų reguliavimo laikotarpio produktams būdinga didesnė infliacijos rizika, kadangi dėl infliacijos mokėjimai pagal žalą bus didesni nei tikėtasi.

Įmokų rizika

Įmokų rizika yra susijusi su būsima rizika, būsिमomis žalomis ir su jomis susijusiomis sąnaudomis. Pavojus atsiranda dėl nepasibaigusios rizikos, kylančios iš jau pasirašytų sutarčių (t. y. „neuždirbta“ rizika).

Įmokų rizika daugiausia kyla dėl tokių veiksnių:

- Netikrumas dėl įmokų tarifų
- Netikrumas dėl vidutinės žalos
- Netikrumas dėl žalų dažnio
- Netikrumas dėl žalų mokėjimų pasiskirstymo laike
- Netikrumas dėl veiklos ir žalų suregulavimo išlaidų

Įmokų tarifai gali būti mažesni, nei tikėtasi, dėl konkurencijos rinkoje ar naudojamų kainodaros modelių nepakankamumo. Didele dalimi įmokų tarifus gali nustatyti Bendrovė, o daugumos produktų atžvilgiu pagrindinis įmokų rizikos šaltinis yra susijęs su žalų sąnaudomis.

Žalų dažnis dažniausiai priklauso nuo konkrečių produktų ar draudimo rūšies. Žalų dažnio padidėjimas gali būti sezoninis arba pastovus. Pavyzdžiui, dėl šaltos žiemos galimos dažnesni žalos turto draudimo sutartyse dėl užšalusio vandens vamzdžių, didesnio elektros naudojimo ar atviros ugnies naudojimo šildant namus. Pastovesni žalų dažnio pokyčiai gali įvykti, pavyzdžiui, pasikeitus klientų elgesiui arba atsiradus naujo tipo žaloms. Labiausiai pastebimas yra pastovaus žalų dažnio pokyčio poveikis pelningumui.

Įvykio vidutinei žalai įtakos turi keli veiksniai. Kai kuriose draudimo rūšyse, kuriose žalų įvyksta palyginti nedaug, vidutiniam žalos dydžiui didelės reikšmės gali turėti didelės žalos. Didelių žalų skaičius metai iš metų reikšmingai skiriasi. Tai būdinga komercinei rinkai. Daugumoje draudimo rūšių žalos dydžiui įtakos gali turėti infliacija. Asmens žaloms taip pat įtakos turi teismo sprendimai, dėl kurių žalos suma gali padidėti daugiau nei dėl infliacijos.

Taip pat kaip ir rezervų rizikos atveju esant netikrumui dėl išmokų vystymosi laike dėl žalų infliacijos galutinės sąnaudos yra didesnės nei tikimasi.

Netikrumas dėl veiklos ir žalų suregulavimo išlaidų. Tai yra visos išlaidos, susijusios su pardavimais, žalos reguliavimu, IT ir kitomis paslaugomis, reikalingomis Bendrovės veiklai. Palyginti su žalų sąnaudomis, veiklos sąnaudos yra nedidelės, o su šiomis sąnaudomis susijusi rizika didesnė, nei tikėtasi, Bendrovei nėra reikšmingas rizikos veiksnys.

Sutarčių nutraukimo rizika

Sutarčių nutraukimo rizika neskaičiuojama, kadangi ne gyvybės draudimo atžvilgiu sutarčių nutraukimo rizika laikoma nedidele ar nereikšminga.

Rizikos pozicija

Žemiau pateiktoje lentelėje parodyta Bendrovės rizikos pozicija:

Draudimo rizikos rūšis	ADB „Gjensidige“
Rezervo rizika	22,7 %
Įmokų rizika – ne katastrofų	64,1 %
Įmokų rizika – katastrofų	12,5 %
Anuitetai naudojant į gyvybės draudimą panašias technikas	0,6 %
Iš viso	100 %
Kapitalo reikalavimas ne gyvybės ir sveikatos draudimo rizikai (įskaitant diversifikaciją) tūkst. EUR	27 483

3 lentelė. Bendrovės rizikos pozicija

Standartinės formulės rezultatams apskaičiuoti rizika išskaidoma remiantis standartinėje formulėje naudojamo modulių metodo rezultatais. Modulių metodas remiasi prielaida, kad kiekvieną riziką galima suformuoti naudojant linijines koreliacijos matricas. Naudojant šį metodą, galima sukurti

vadinamąjį „lygiavertį scenarijų“, kuris naudoja numatomo modulio charakteristikas rizikos indėliui nustatyti, atsižvelgiant į įvairinimo poveikį, kuris atsiranda įvairiuose modelio agregavimo lygmenyse.

Pirmiau esančioje lentelėje, jeigu reikšmingumo riba nustatyta kaip lygi 10 %, tai rezervų rizika, įmokų rizika ir katastrofų rizika yra laikoma Bendrovei reikšminga. Rezervo poreikio rizikos atžvilgiu dauguma atidėjinių numatomiems mokėjimams ir rizikos pozicijų yra susijusios su veiklos sritimis, kurioms aktualus „Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas“ ir „Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui“. Įmokų rizikos pozicija dažniausiai susijusi su „Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu“, „Transporto priemonės“ ir „Draudimu nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui“.

Nuo paskutiniojo ataskaitinio laikotarpio su bendruoju draudimu susijusios draudimo rizikos vertinimas iš esmės nesikeitė.

Rizikos koncentracija

Bendrovės ne gyvybės draudimo portfeliai daugiausia sukoncentruoti Lietuvos draudimo rinkoje, tačiau nemaža Bendrovės draudimo veiklos dalis vykdoma Latvijoje ir Estijoje.

Patirtis rodo, kad kuo didesnis panašių draudimo sutarčių portfelis, tuo mažesnis santykinis numatomų rezultatų svyravimas. Be to, tikėtina, kad labiau diversifikuotam portfeliui bet kokios portfelio dalies pasikeitimas turėtų mažiau įtakos. Žemiau pateiktoje lentelėje pateikti duomenys rodo, kad Bendrovė turi suformavusi tiek šalių, tiek produktų atžvilgiu gerai diversifikuotą portfelį. Apie 33 % portfelio yra susiję su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, apie 21 % – su transporto priemonės draudimu, 21 % – su draudimu nuo gaisro ir kitos turtui padarytos žalos, apie 11 % sudaro medicininį išlaidų draudimas ir 10 % yra susiję su visais kitais draudimo produktais.

Line of business	ADB Gjensidige (Baltics)	
	Net earned premium	Percentage
	2016	2016
Direct business and accepted proportional reinsurance:		
Medical expense insurance	7.319	11,4 %
Income protection insurance	3.484	5,4 %
Workers' compensation insurance	-	0,0 %
Motor vehicle liability insurance	21.446	33,4 %
Other motor insurance	13.150	20,5 %
Marine, aviation and transport insurance	713	1,1 %
Fire and other damage to property insurance	13.437	20,9 %
General liability insurance	2.312	3,6 %
Credit and suretyship insurance	864	1,3 %
Legal expenses insurance	-	0,0 %
Assistance	840	1,3 %
Miscellaneous financial loss	735	1,1 %
Accepted non-proportional reinsurance:		0,0 %
Health	1	0,0 %
Total in accounting:	64.301	100,0 %

4 lentelė. Portfelio įvairinimas pagal šalis ir produktus

Rizikos mažinimas

Bendrovė naudoja kelias su draudimo veikla susijusias rizikos mažinimo priemones. Svarbiausios priemonės yra šios:

- Diversifikacija ir portfelio derinimas
- Perdraudimas

Rizikos jautrumas

Rizikos jautrumo analizė atliekama kartu įvairiems rizikų tipams „Gjensidige“ grupės lygmeniu. Tokia analizė yra išsamiau aprašyta C7 skyriuje.

C.2 Rinkos rizika

Rinkos rizika yra rizika patirti nuostolius pasikeitus makroekonominiai situacijai ir (arba) pasikeitus finansinio turto vertei. Bendrovė susiduria su tokios rūšies rizika dalyvaudama investavimo veikloje. Ši rizika valdoma visuminiu lygiu, vadovaujantis „Gjensidige“ draudimo grupės ir jos patronuojamoms įmonėms parengtomis Turto valdymo gairėmis ir Investavimo strategija, taip pat Grupės kredito komiteto nutarimais. Bendrovės Investavimo strategiją tvirtina Bendrovės valdyba.

Bendrovės investicijų portfelis yra neatskiriama „Gjensidige“ grupės portfelio dalis. Portfelį valdo „SEB Investment Management IPAS“ vadovaujantis sutartimis ir Grupės investicijų centro pasiūlyta bei Bendrovės valdybos patvirtinta Investavimo strategija. Portfelio valdymą kontroliuoja Bendrovė kartu su Grupės investicijų centru. Valdytojas kiekvieną dieną teikia ataskaitas su faktinėmis kainomis ir reitingais Bendrovei ir Grupės investicijų centrui. Portfelio diversifikavimo principai apibrėžti Bendrovės investavimo strategijoje. Strategija nustato atskiroms turto kategorijoms, reitingams, valiutomis ar terminams taikomus limitus. Bendrovės investicijų portfelis gali būti laikomas konservatyviu, kurio didžioji lėšų dalis investuota į fiksuotųjų pajamų vertybinius popierius ir terminuotuosius indėlius.

Visas Bendrovės turtas investuotas vadovaujantis apdairumo principu. Kaip buvo minėta aukščiau, portfelis yra padalintas į suderintąjį ir laisvąjį portfelius, siekiant užtikrinti portfelio kaip visumos saugumą, kokybę, likvidumą ir pelningumą. Techniniams atidėjiniams padengti skirtame suderintajame portfelyje laikomas turtas investuotas atsižvelgiant į draudimo įsipareigojimų pobūdį ir trukmę. 2016 m. Bendrovė nenaudojo jokių išvestinių finansinių priemonių. Koncentracijos rizika yra nedidelė.

Rizikos pobūdis

Toliau pateiktoje lentelėje parodytas Bendrovės rinkos rizikos pobūdis:

Rinkos rizikos rūšis	ADB „Gjensidige“ rizikos pozicijos
Palūkanų normos	25,87 %
Nuosavybės vertybinių popierių	14,18 %
Nekilnojamojo turto	5,68 %
Skirtumo	39,47 %
Valiutos	7,89 %
Koncentracijos	6,90 %
Iš viso	100 %
Kapitalo reikalavimas rinkos rizikai (įskaitant diversifikaciją) tūkst. EUR	3 258

5 lentelė. Rizikos pobūdis

Standartinės formulės rezultatams apskaičiuoti rizika išskaidoma remiantis standartinėje formulėje naudojamo modulinio metodo rezultatais. Modulinis metodas remiasi prielaida, kad atskiras rizikas galima įvertinti naudojant linijines koreliacijos matricas. Naudojant šį metodą, galima sukurti vadinamąjį „lygiavertį scenarijų“, kuris naudoja numatomas modulio charakteristikas atskirų rizikų indėliui nustatyti, atsižvelgiant į diversifikacijos efektą, kuris atsiranda įvairiuose modelio agregavimo lygmenyse. Taikant šį metodą, kapitalo paskirstymas atitinka likutinės rizikos vertės paskirstymą (angl. *Tail-VaR allocation*) (bet kokiu pasirinktu procentilio lygiu), kuris nustatomas taikant simuliacinį modelį, darant prielaidą dėl eliptiškai paskirstytų rizikos veiksnių ir linijinių koreliavimo matricų.

Aukščiau pateiktoje lentelėje, jeigu reikšmingumo riba nustatoma kaip lygi 10 %, tai palūkanų normos, nuosavybės vertybinių popierių ir skirtumo rizikos laikomos Bendrovei reikšmingomis. Šios rizikos aprašytos toliau.

Per 2016 m. neįvyko jokių reikšmingų Bendrovės rinkos rizikos valdymo pokyčių, palyginti su praėjusiais laikotarpiais.

Skirtumo rizika

Skirtumo rizika vertina turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertės svyravimą dėl pasikeitusio kredito skirtumo ar jo nepastovumo nerizikingų palūkanų normų struktūros atžvilgiu. Skirtumo rizika būdinga pastoviųjų pajamų finansinių priemonių portfeliui.

Pastoviųjų pajamų priemonių portfelio pasiskirstymas pagal sektorius parodytas lentelėje žemiau:

	ADB „Gjensidige“
Vyriausybės vertybiniai popieriai	96,95 %
Įmonių obligacijos	3,05 %
Užstatu užtikrinti vertybiniai popieriai	0,0 %
Iš viso	100,0 %

Lentelėje žemiau pateikiamas pastoviųjų pajamų portfelio pasiskirstymas pagal reitingų kategorijas:

Reitingo tipas	ADB „Gjensidige“
AAA	2,49 %
AA	7,60 %
A	67,16 %
BBB	19,84 %
BB	2,91 %
B	-
CCC	-
CC	-
Iš viso	100 %

Kaip nurodyta lentelėje, didžiąją portfelio dalį sudaro A ir aukštesnio reitingo emitentai.

Palūkanų normos rizika

Palūkanų normos rizika apibrėžiama kaip vertės praradimas dėl pasikeitusių palūkanų normų ir gali būti vertinama tiek turto atžvilgiu, tiek kaip įsipareigojimų jautrumas palūkanų normos pokyčiams.

Palūkanų normos rizikos valdymo priemonės Bendrovėje taikomos centralizuotai; tokios priemonės pasirenkamos įvertinus palūkanų normos rizikos poveikį Bendrovės finansiniams rodikliams.

Bendrovė neturi jokių reikšmingų įsipareigojimų, už kuriuos mokamos palūkanos, o didžioji už turta mokamų palūkanų dalis yra fiksuoto dydžio, todėl Bendrovė nesusiduria su didele palūkanų normos rizika ar rizika dėl palūkanų normų svyravimo, kuris galėtų atsirasti esant Bendrovės turto ir įsipareigojimų palūkanų dydžių ar terminų nesuderinamumui.

Bendra palūkanų normos rizika sumažinama derinant pastoviųjų pajamų finansinių priemonių portfelį prie draudimo veiklos įsipareigojimų trukmės ir mokėjimų pagal juos grafiko.

Nuosavybės vertybinių popierių rizika

Nuosavybės vertybinių popierių rizika vertina turto, įsipareigojimų ir finansinių priemonių vertės svyravimą dėl nuosavybės vertybinių popierių rinkos kainų lygio pokyčio ar kintamumo.

Pagal standartinę formulę nuosavybės vertybiniai popieriai skirstomi į I ir II tipo vertybinius popierius. I tipo nuosavybės vertybiniai popieriai yra įtraukti į Europos ekonominės erdvės (EEE) arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) narių vertybinių popierių biržų prekybos sąrašus. II tipo nuosavybės vertybiniai popieriai yra įtraukti į šalių, kurios nėra EEE arba EBPO narės, vertybinių popierių biržų prekybos sąrašus, taip pat į prekybos sąrašus neįtraukti nuosavybės vertybiniai popieriai, žaliavos ar kitokios alternatyvios investicijos.

Lentelėje žemiau parodytas Bendrovei turimos nuosavybės vertybinių popierių rizikos išskaidymas į atskirus elementus:

Nuosavybės vertybinių popierių rizikos rūšis	ADB „Gjensidige“
Susijusi su investiciniais vienetais	0,0 %
I tipo	0,0 %
II tipo	100,0 %
Iš viso	100 %

Nuosavybės vertybinių popierių II rizikos tipui taip pat priskiriamas visas turtas kuris nebuvo testuotas dėl kitų rizikų, tokių kaip nekilnojamojo turto rizika.

Rizikos koncentracija

Koncentracijos rizika taikoma turtui, kuriam būdinga nuosavybės vertybinių popierių, skirtumo ir nekilnojamojo turto rizika, tačiau neapima turto, kuriam būdinga sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika, siekiant išvengti dviejų standartinių mokumo kapitalo reikalavimo apskaičiavimo elementų persidengimo. Finansinėms investicijoms būdingos rinkos rizikos koncentracijos apibrėžimas apsiriboja rizika, susijusia su sumine tos pačios sandorio šalies pozicija, ir neapima kitų koncentracijos rūšių (pvz., geografinės teritorijos, pramonės sektoriaus ir kt.).

Kapitalo reikalavimas dėl rinkos rizikos koncentracijos apskaičiuojamas remiantis vienos sandorio šalies pozicijos dydžiu. Kad būtų įtraukta į skaičiavimą, grynoji sandorio šalies pozicija turėtų būti didesnė už tam tikrą nustatytą ribą. Ribos apibrėžiamos taip:

- BBB ar žemesnės kategorijos priemonių atveju grynoji pozicija turi būti didesnė nei 1,5 % viso turto;
- B ar aukštesnės kategorijos priemonių atveju grynoji pozicija turi būti didesnė nei 3 % viso turto.

Rizikos jautrumas

Rizikos jautrumo analizė atliekama kartu įvairiems rizikų tipams „Gjensidige“ grupės lygmeniu. Tokia analizė yra išsamiau aprašyta C7 skyriuje.

C.3 Kredito rizika

Kredito rizika parodo galimus nuostolius dėl nenumatytų įvairių Bendrovės sandorio šalių ir skolininkų įsipareigojimų nevykdymo. Su pastoviųjų pajamų vertybiniais popieriais susijusi kredito rizika aprašyta C.2 skyriuje. Šiame skyriuje kredito rizika suprantama, kaip sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika, ir apima sutartis dėl rizikos mažinimo, turto pakeitimo vertybiniais popieriais sandorius, grynusius pinigus banke, gautinas lėšas iš tarpininkų ir kitas kredito pozicijas, kurioms rinkos rizika nebūdinga.

Nuo paskutiniojo ataskaitinio laikotarpio kredito rizikos vertinimas iš esmės nesikeitė.

Rizikos pozicija

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika apskaičiuojama dviem pagrindiniams rizikos pozicijų tipams. 1 tipo rizikos pozicijos yra perdraudimo sutartys ir gryniesi pinigai banke. 2 tipo rizikos pozicijos yra iš tarpininkų gautinos sumos, iš draudėjų pareikalautos gautinos sumos ir kitos pozicijos, kurios dažniausiai nereitinguojamos ir neįtraukiamos į skirtumo rizikos modulį.

Toliau pateiktoje lentelėje parodyta sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos pozicija:

	ADB „Gjensidige“
1 tipo pozicijų sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	88 %
2 tipo pozicijų sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	12 %
Iš viso	100 %
Kapitalo reikalavimas sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikai, įsk. diversifikavimo efektą	3 985

Pagal standartinę formulę skiriami du sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizikos tipai: 1 tipo pozicijos ir 2 tipo pozicijos. Šių dviejų rizikos tipų įtaka parodyta toliau esančioje lentelėje.

1 tipo pozicijos

ADB „Gjensidige“ turi tik nuostolio perviršio („*excess of loss*“) perdraudimo sutartis, išskyrus vieną laidavimų proporcinio perdraudimo sutartį („*Bond quota share Treaty*“) su ribota rizika. Apskaičiuojant perdraudimo sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo riziką atsižvelgiama tiek į faktines pozicijas, t.y. perdraudiko dalį techniniuose atidėjiniuose, tiek į riziką susijusią su galimu perdraudimo apsaugos panaudojimu susidarius nepalankiai situacijai. Tokios perdraudimo rizikos sudaro didžiąją 1 tipo pozicijos dalį, kuri įvertinama remiantis sandorio šalies reitingu, potencialiu nuostoliu sandorio šaliai nevykdant įsipareigojimų ir įsipareigojimų nevykdymo tikimybe kiekvienos sandorio šalies atžvilgiu.

2 tipo pozicijos

Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika 2 tipo pozicijoms apskaičiuojama kaip proporcija nuo gautinų sumų, kurios atitinkamai skaidomos į dvi dalis. Pirmąją dalį sudaro gautinos sumos, kurių mokėjimo terminas suėjo prieš mažiau nei 3 mėnesius. Antrąją dalį sudaro iš draudėjų gautinos sumos, kurių mokėjimo terminas suėjo prieš daugiau nei 3 mėnesius.

C.4 Likvidumo rizika

Likvidumo rizika apibrėžiama kaip negalėjimas įvykdyti įsipareigojimų suėjus jų vykdymo laikui arba būtinybė realizuoti investicijas didelėmis sąnaudomis, siekiant įvykdyti mokėjimo įsipareigojimus. Dauguma draudimo verslo dalyvių susiduria tik su ribota likvidumo rizika, kadangi įmokų įplaukos gaunamos iš anksto, o žalos išmokamos vėliau. Būsimieji mokėjimai vykdomi ne sutartimi nustatytais datomis, bet priklauso nuo draudžiamųjų įvykių atsiradimo momento ir žalų reguliavimo trukmės. Įmonei veikiant įprastomis sąlygomis, tokia seka generuoja teigiamą grynujų pinigų srautą.

Pagal šiuo metu taikomą aktuarinę praktiką prognozuojami pelnai, įtraukti į būsimąsias įmokas (EPIFP), nėra įtraukiami į techninių atidėjinių skaičiavimą ar pripažįstami kokiu nors kitu būdu.

Bendrovė vadovaujasi Grupės kapitalo valdymo politika ir yra patvirtinusi Likvidumo rizikos valdymo politiką, kurioje išdėstyti su likvidumo rizika susiję principai ir metodai.

Rizikos pozicija

Pagal „Gjensidige Forsikring ASA“ naudojamą apibrėžimą, lengvai parduodamas (likvidus) turtas yra banko indėliai, EBPO valstybių vyriausybių ir vyriausybių garantuoti vertybiniai popieriai, kurių išpirkimo terminas sueina per artimiausius 5 metus, A reitingo pinigų rinkos priemonės, kurių išpirkimo terminas sueina per 6 mėn., A reitingo obligacijų kuponai, kurių išpirkimo terminas sueina per artimiausius 6 mėnesius, ir AA reitingo bei užtikrintos obligacijos, kurių terminas sueina per artimiausius 2 metus.

Remiantis pirmiau pateikta apibrėžtimi, Bendrovės likvidus turtas gali būti apibūdinamas taip (toliau pateikti skaičiai pagrįsti apskaitinėmis vertėmis, tūkst. EUR):

	ADB „Gjensidige“
Likvidus turtas	61 575
Nelikvidus turtas	65 333
Turtas iš viso	126 908

Nuo paskutiniojo ataskaitinio laikotarpio likvidumo rizikos vertinimas iš esmės nesikeitė.

C.5 Operacinė rizika

Operacinė rizika yra susijusi su Bendrovės veikla.

Scenarijaus analizė atliekama kaip ORSA proceso dalis, testavimo paskirtis yra patikrinti standartinės formulės kapitalo reikalavimo tinkamumą operacinė rizikos atžvilgiu. Taikant scenarijus, kai kapitalas veikia kaip rezervas, apskaičiuojami nenumatyti nuostoliai. Todėl šioje analizėje nagrinėjami įvykiai, kurie gali įvykti, bet retai, kada įvyksta. Scenarijus pasirenkamas atlikus sisteminį tyrimą, kurio metu įvertinamos Bendrovės rizikų visumą sudarančios operacinės rizikos kategorijos. Šaltiniai yra faktiniai vidaus ar išorės incidentai ar hipotetiniai įvykiai, grindžiami tam tikromis prielaidomis (tikimybe ir pasekmės) ir ekspertiniais sprendimais. Scenarijai nustatomi ir aptariami įtraukiant visas rizikos veikiamas šalis iš kiekvienos veiklos srities. Procese dalyvavo Bendrovės vadovai ir padėjo aptarti bei geriau suprasti tokio tipo retų įvykių riziką. Taip pat aptarta rizika su pasekmėmis reputacijai.

Operacinės rizikos scenarijams naudojami skaičiai yra susiję su reikšmingu netikrumu. Tačiau tokie skaičiavimai padeda kokybiškai įvertinti apibrėžtus operacinės rizikos lygius ir vykdyti rizikos sričių stebėseną. Pagal tokius scenarijus daroma prielaida, kad daugybiniai esamų kontrolės priemonių ir valdymo lygiai yra pažeisti. Analizė aiškiai parodo, kad pagal standartinę formulę apskaičiuotas kapitalas yra pakankamas atlaikyti reikšmingus su operacine rizika susijusius nuostolius.

C.6 Kitos reikšmingos rizikos

Bendrovė yra visiškai perdrausta per „Gjensidige Forsikring ASA“ ir, kai reikia, įtraukta į Grupės perdraudimo programas. Jeigu ekonomiškai ir naudinga, su kai kuriomis operacijomis susijusi rizika gali būti perdrausta atviroje rinkoje.

Išvestinės priemonės ir rizikos mažinimas

2016 m. Bendrovė nenaudojo jokių išvestinių finansinių priemonių.

Sandoriai Grupės viduje

Toliau nurodyti sandoriai Bendrovės atžvilgiu laikomi sandoriais Grupės viduje:

- Perdraudimo sutartis tarp Bendrovės ir „Gjensidige Forsikring ASA“, 2016 m., perleista įmokų, kurių vertė – 2 639 tūkst. EUR.

Perdraudimo Grupės viduje kaina nustatoma vadovaujantis šiais pagrindiniais trimis principais:

- Teisingumas – grindžiama standartinėmis aktuarinėmis technikomis
- Nustato „Gjensidige“ grupės programų rinkos kainą
- Kiekvienais metais kaina vis stabilesnė (kai visi kiti veiksniai išlieka nepakitę) naudojant gražos reikalavimą, atsižvelgiant į siekiamą Grupės kapitalo gražą, daliai pozicijos, kuriai netaikoma Grupės perdraudimo apsauga

Kiekvienais metais ADB „Gjensidige“ perdraudimo programos sąlygos ir nuostatos lyginamos su duomenimis atviroje rinkoje. Per pastaruosius metus programa nuosekliai patekdavo į rinkos konkurencingą procentilį ir dažniausiai vertinama kaip viena konkurencingiausių programų rinkoje.

C.7 Bet kokia kita informacija

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir jautrumo analizė buvo atliktos Bendrovės lygmeniu.

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

Bendrovėje taikomas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis yra apibrėžtas Valdybos patvirtintoje Kapitalo valdymo politikoje. Pagrindinis tokio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tikslas yra parodyti kapitalo lygį įvykus ekstremaliems, bet galimiems įvykiams. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis atliekamas sumuojant galimus nuostolius visose veiklos srityse. Atsižvelgdama į atitinkamas rizikas ir atitinkamus rizikos veiksnius, tokius testavimus nepalankiausiomis sąlygomis Bendrovė atlieka kas ketvirtį. Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis vertinamos rinkos rizikos (nuosavybės vertybinių popierių, palūkanų normos, nekilnojamojo turto, valiutos ir kredito skirtumo rizika), taip pat rezervų poreikio rizikos ir katastrofų rizikos poveikis nuosavoms lėšoms ir mokumo kapitalo reikalavimams. Daroma prielaida, kad atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis visi svarbiausi veiksniai įvyksta vienu metu, o tai konservatyvi prielaida.

Tačiau kiekvieno veiksnio atžvilgiu taip pat atsižvelgiama į diversifikacijos efektą. Taisyklė, kai vadovybė imasi veiksmų, informuodama Generalinį direktorių arba Valdybą, taikoma, jeigu kapitalo ar rezervo kapitalo vertė sumažėja daugiau nei patvirtintas nustatytas lygis.

Lentelėje žemiau pateikta kiekvienam testavimui nepalankiausiomis sąlygomis naudojamo turto prielaidų apžvalga:

Rizika	Scenarijus
Nuosavybės vertybiniai popieriai, įsk. nuosavybės vertybinių popierių fondai	Sumažėjimas 17 %
Palūkanų normos rizika (įsk. laikomus iki išpirkimo termino, HTM)	+/- 100 bazinių punktų
Nekilnojamasis turtas	Sumažėjimas 10 %

Kredito skirtumo rizika (jšk. valstybes)	+ 270 bazinių punktų
Draudimo rizika	Nuostolis iki 20 % nuo mokumo kapitalo reikalavimo (pagal ne gyvybės ir sveikatos draudimą)
Sandorio šalies rizika	Perdraudimo ir draudimo gautinų lėšų nuostolis iki 20 % nuo kapitalo reikalavimo įsipareigojimų nevykdymo rizikai

2016 m. gruodžio 31 d. atlikto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai pateikti žemiau:

<i>Visi dydžiai tūkst. EUR</i>		Nuostolis	
Rizika	Scenarijus		Standartinė formulė
Nuosavybės VP	Momentinis nuostolis	17,0 %	0
Palūkanų normos rizika		1,0 %	-146
<i>Turtas</i>			1.007
<i>Įsipareigojimai</i>			1.154
Materialus turtas	Momentinis nuostolis	10,0 %	-246
Kredito skirtumas	Skirtumo didinimas		-667
<i>VVP</i>		0,0 %	0
<i>Kitos obligacijos</i>		2,7 %	-667
Rinkos rizika			-1.060
Draudimo rizika	20% nuo draudimo ir sveikatos rizikos mokumo kapitalo reikalavimo	20 %	-5.535
Įsipareigojimų nevykdymo rizika	20% nuo kapitalo reikalavimo įsipareigojimų nevykdymo rizikai	20 %	-797
Mokesčių efektas		15 %	1.109
Kapitalo reikalavimo sumažėjimas dėl nuostolio			451
Kapitalo perviršio sumažėjimas			-6.734
Įtaka kapitalo perviršiui			
Turimas kapitalas prieš testavimą			42.151
Kapitalo reikalavimas prieš testavimą			30.617
Kapitalo perviršis prieš testavimą			11.535
Kapitalo perviršis po testavimo			4.800
Kapitalo būklė			
Mokumas II atsarga pagal standartinę formulę prieš testavimą		Mėlynoji zona	138 %
Mokumas II atsarga pagal standartinę formulę po testavimo		Žalioji zona	115 %

Rizikos jautrumas

Rizikos jautrumo analizė atlikta Bendrovės lygmeniu. Jautrumo analizės tikslas yra parodyti, kokį poveikį įvairūs iš anksto nustatyti scenarijai daro pagal standartinę formulę apskaičiuotam mokumo kapitalo reikalavimui. Jautrumo analizė tik parodo atitinkamo scenarijaus poveikį. Daroma prielaida, kad visos kitos reikšmės lieka nepasikeitusios.

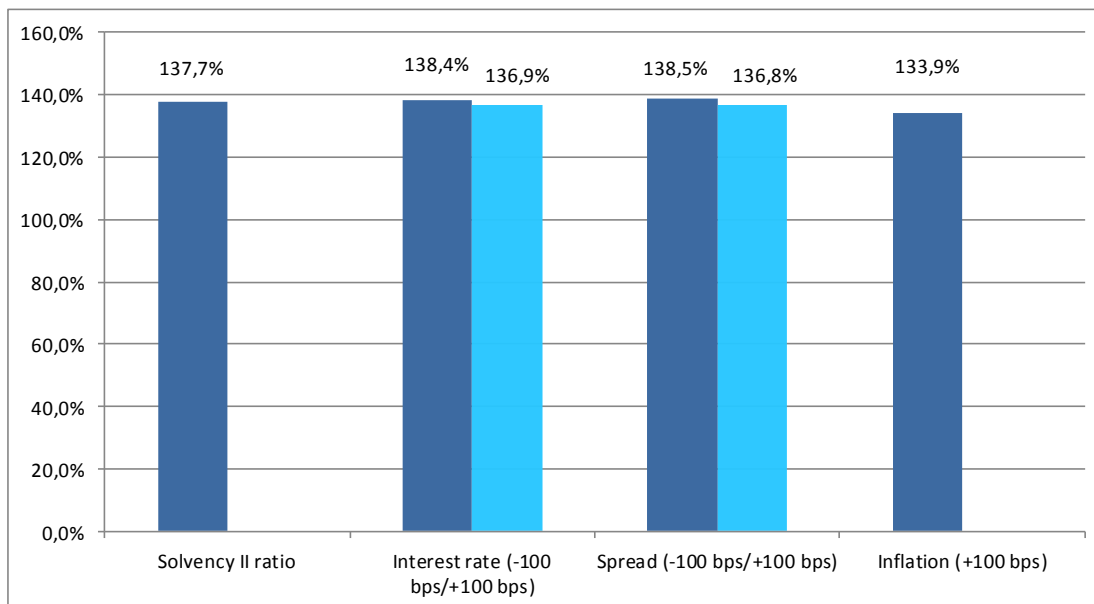
Rizikos jautrumo analizė atlikta Bendrovės lygmeniu. Jautrumo analizės tikslas yra parodyti, kokį poveikį įvairūs iš anksto nustatyti scenarijai daro pagal standartinę formulę apskaičiuotam mokumo kapitalo reikalavimui. Jautrumo analizė tik parodo atitinkamo scenarijaus poveikį. Daroma prielaida, kad visos kitos reikšmės lieka nepasikeitusios.

Pagrindinių riziką varančiųjų veiksnių atžvilgiu daromos tokios prielaidos:

- Nuosavybės vertybinių popierių. Daroma prielaida, kad nuosavybės vertybinių popierių rinkos vertė sumažėja / padidėja ir taip daro įtaką tiek tinkamam kapitalo (kai nuosavybės vertybinių popierių vertė sumažėja) arba kapitalo reikalavimui. 2016 m. pabaigoje Bendrovės investicijų portfelyje akcijų nebuvo, dėl tokio sukurtimo vertė įvertinta kaip 0
- Palūkanų normos. Daroma prielaida, kad visa palūkanų normos kreivė keičiasi vienu procentiniu punktu. Įtaka skaičiuojama tiek tinkamam kapitalui, tiek kapitalo reikalavimui
- Infliacija. Daroma prielaida, kad padidėjus žalių infliacijai, padidėja techniniai atidėjiniai, ir tai daro įtaką tiek tinkamam kapitalui (nes techniniai atidėjiniai padidėja), tiek kapitalo reikalavimui

- Skirtumo rizika. Daroma prielaida, kad pasikeičia kredito skirtumas, ir tai taip daro įtaką tiek tinkamam kapitalo (kai nuosavybės vertybinių popierių vertė sumažėja), tiek kapitalo reikalavimui. Šiuo atveju įtaka daroma standartinės formulės skirtumo rizikos modulio obligacijoms.

Lentelėje žemiau parodytas atitinkamas scenarijus, naudojamas atliekant jautrumo analizę, ir jo poveikį mokumo kapitalo reikalavimui:

5 pav. Jautrumo analizės poveikis mokumo koeficientui

D. Vertinimas mokumo tikslais

D.1 Turtas

Remiantis direktyva „Mokumas II“, turtas įprastai vertinamas „ekonomine verte“ kuri atitinka rinkos vertės principą. Rinkos kainos naudojamos tais atvejais, kai turtu prekiaujama aktyviojoje rinkoje ir kur kainos yra viešai skelbiamos. Tam tikro turto, kaip ilgalaikis materialusis turtas, kurio rinka nėra aktyvi, rinkos vertei nustatyti Bendrovė taiko supaprastinančias prielaidas.

Aktyvi rinka apibrėžiama kaip rinka, kuri atitinka visus šiuos kriterijus:

- Rinkoje prekiaujama vienu ar keliais vienetais
- Pirkėjus ir pardavėjus, ketinančius pirkti ir parduoti, galima nesunkiai rasti bet kuriuo metu; ir
- Kainos yra viešai skelbiamos

Didžioji dalis Bendrovės turto „Mokumas II“ balanse vertinama pagal viešai skelbiamas rinkos kainas, kadangi tokiu turtu prekiaujama aktyviojoje rinkoje, įskaitant obligacijų portfelį. Ilgalaikis materialusis turtas traktuojamas kaip turtas, kurio aktyviosios rinkos nėra. Todėl šiam turtui vertinti naudojami kitokie vertinimo metodai, kurie yra aprašyti žemiau.

Didžiosios turto dalies vertinimas pagal direktyvą „Mokumas II“ atitinka „tikrosios vertės“ principą, kaip apibrėžia TFAS apskaitos standartai. Tačiau yra tam tikri skirtumai, kurie trumpai paaiškinti toliau.

Žemiau pateiktoje lentelėje parodyti skirtumai tarp turto vertinimo pagal direktyvą „Mokumas II“ ir pagal apskaitos vertinimo taisykles:

ADB „Gjensidige“		
Apskaitos (TFAS)	Direktyva „Mokumas II“	Skirtumas

Nematerialusis turtas (įskaitant prestižą)	4 396	-	(4 396)
Atidėtojo mokesčio turtas	1 314	607	(707)
Atidėtosios įsigijimo sąnaudos	8 387	-	(8 387)
Ilgalaikis materialusis turtas įmonės reikmėms	2 457	2 457	-
Investicijos – nuosavybės vertybiniai popieriai	-	-	-
Investicijos – obligacijos	76 884	78 440	1 556
Investicijos – investiciniai fondai	22 291	22 291	-
Investicijos – indėliai, kiti nei grynujų pinigų ekvivalentai	15 185	15 185	-
Paskolos ir hipotekinės paskolos	-	-	-
Atgautinos ir gautinos sumos pagal perdraudimo sutartis	10 984	10 510	(474)
Gautinos sumos iš draudimo veiklos ir tarpininkų	18 987	4 883	(14 104)
Gautinos sumos (kita, ne draudimo veikla)	846	846	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	11 392	11 392	-
Savos akcijos	-	-	-
Kitas turtas	3 505	215	(3 290)
Iš viso	176 628	146 826	(29 802)

6 lentelė. Turtas pagal direktyvą „Mokumas II“ ir pagal apskaitos principus (tūkst. EUR)

Nematerialusis turtas (įskaitant prestižą)

Pagal direktyvą „Mokumas II“ prestižo vertė laikoma lygi nuliui. Kito nematerialaus turto vertė gali būti didesnė už nulį tik jeigu toks turtas gali būti parduotas atskirai arba tokio ar panašaus nematerialaus turto kaina yra kotiruojama aktyvioje rinkoje. Bendrovė neturi jokio nematerialiojo turto, kurį būtų galima parduoti, todėl pagal direktyvą „Mokumas II“ sudarytame balanse tokio turto vertė nurodyta lygi nuliui.

Atidėtojo mokesčio turtas

Bendrovė yra patyrusi didelius mokestinius nuostolius, kurie gali būti perkelti į kitus metus neribotą laikotarpį. Kadangi pastaraisiais metais Bendrovė patyrė mokestinius nuostolius ir dėl to gali būti apribotos galimybės panaudoti atidėtųjų mokesčių turta, tiek pagal įstatymus sudaromame, tiek pagal direktyvą „Mokumas II“ sudaromame balanse pripažįstama tik nedidelė tokių nuostolių dalis. Pripažinta 607 000 EUR nuostolių suma pasirinkta atsižvelgiant į finansines prognozes ir yra susijusi su Latvijos jurisdikcija, kur yra didžiausia jų panaudojimo tikimybė.

Atidėtosios įsigijimo sąnaudos

Atidėtųjų įsigijimo sąnaudų vertė pagal „Mokumas II“ sudarytame balanse lygi nuliui.

Ilgalaikis materialusis turtas įmonės reikmėms

Ilgalaikis materialusis turtas įmonės reikmėms yra Bendrovei priklausantys biuro pastatai ir įranga. Šio turto savybės ir su juo susijusi rizika yra panaši kaip ir investicijų į nekilnojamąjį turta. Nekilnojamojo turto nepriklausomas vertinimas atliekamas reguliariai ir paskutinį kartą buvo atliktas 2013 m.

Kadangi Bendrovė turi daug nedidelės vertės materialiojo turto vienetų kurių bendra vertė yra nereikšminga, atlikti tokio ilgalaikio materialiojo turto nepriklausomą vertinimą nėra tikslinga. Atitinkamai Bendrovė vadovaujasi prielaida, kad nedidelės vertės ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė atitinka buhalterinę vertę.

Investicijos – nuosavybės vertybiniai popieriai

Visos investicijos į nuosavybės vertybinius popierius vertinamos tikrąja verte pagal rinkoje kotiruojamas kainas. 2016 m. metų pabaigoje Bendrovė šios kategorijos investicijų neturėjo.

Investicijos – obligacijos

Obligacijos, įskaitant vyriausybės obligacijas ir įmonių obligacijas, vertinamos tikrąja verte. Su pastoviuųjų pajamų vertybiniais popieriais susijusi rizika aprašyta C.2 skyriuje.

Bendrovės turimos vyriausybės obligacijos yra į prekybos sąrašus įtrauktos Lietuvos ir kitų Europos valstybių vyriausybių išleistos obligacijos.

Pagal apskaitos principus iki išpirkimo datos laikomos obligacijos pagal įstatymus sudarytame balanse vertinamos amortizuota savikaina, o pagal direktyvą „Mokumas II“ jos vertinamos rinkos verte.

Investicijos – investiciniai fondai

Bendrovė turi investicijų į investicinio lygio obligacijų fondus, kurie vertinami tikrąja verte, ir tokias investicijas sudaro lėšos, investuotos į kotiruojamas investicinio lygio obligacijas. Fondų tikroji vertė apskaičiuojama remiantis tikrąja pagrindinio turto verte. Jeigu pagrindinis turtas yra įtrauktas į prekybos sąrašus ir sandoriai su juo vykdomi reguliariai, naudojamos kotiruojamos rinkos kainos. Jeigu pagrindinis turtas yra įtrauktas į prekybos sąrašus, tačiau sandoriai su juo reguliariai nevykdomi, vertinama vadovaujantis stebimais rinkos duomenimis remiantis pajamingumo kreivėmis ir apskaičiuotais kredito skirtumais.

Investicijos – indėliai, kiti nei grynujų pinigų ekvivalentai

Bendrovės turimi indėliai vertinami tikrąja verte, juos sudaro trumpalaikiai ir ilgalaikiai indėliai eurais. Siekiant supaprastinti vertinimą, indėlių rinkos vertė yra laikoma lygia jų buhalterinei vertei (pagrindinė suma plius sukauptos palūkanos).

Atgautinos ir gautinos sumos pagal perdraudimo sutartis

Atgautinos ir gautinos sumos pagal perdraudimo sutartis yra susijusios su pagal perdraudimo sutartį gautinomis sumomis, kurios turi būti sumokėtos. Todėl su šios rūšies turtu yra susijusi sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika.

Perdraudikų dalis techninių atidėjiniuose diskontuojama pagal direktyvoje „Mokumas II“ apibrėžtus principus.

Gautinos sumos iš draudimo veiklos ir tarpininkų

Gautinas sumas iš draudimo veiklos ir tarpininkų daugiausia sudaro iš draudėjų gautinos sumos. Tai yra įmokos už esamas draudimo rizikas, kurios nėra sumokėtos.

Pagal direktyvą „Mokumas II“ sudaromame balanse rodomos tik iš draudėjų gautinos sumos, kurių mokėjimo terminas jau yra suėjęs, kadangi pagal direktyvą iš draudėjų gautinos sumos yra atidėjinių įmokoms dalis. Gautinos sumos yra pakoreguotos atidėjimais blogoms skoloms, todėl likutinė su šiuo turtu susijusi rizika yra nereikšminga.

Gautinos lėšos (iš kitos, ne draudimo veiklos)

Šį straipsnį daugiausia sudaro gautinas pelno mokestis ir sumos, gautinos pagal žalų administravimo sutartis su kitomis draudimo įmonėmis.

Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai ir pinigų ekvivalentai yra daugiausia likvidūs banko sąskaitų likučiai.

Savos akcijos

Ataskaitos sudarymo dieną Bendrovė savų akcijų neturėjo.

Kitas turtas

Kitą turtą daugiausia sudaro išankstiniai mokėjimai tiekėjams. Pagal direktyvą „Mokumas II“ sudaromame balanse atidėtosios sąnaudos nepripažįstamos, nes jos neturi rinkos vertės.

Nuomos sutartys

Bendrovė nėra sudariusi jokių finansinės nuomos sutarčių.

Nebalansinis turtas

Bendrovė neturi jokio reikšmingo nebalansinio turto.

D.2 Techniniai atidėjiniai

Pagal direktyvą „Mokumas II“ įsipareigojimai vertinami pagal jų ekonominę vertę. Daugumos įsipareigojimų ekonominė vertė atitinka pagal Lietuvos BPAP apskaičiuotą buhalterinę vertę. Tačiau pagal direktyvą „Mokumas II“ visi balanso straipsniai turi būti vertinami pagal rinkos vertę, o tai nevisiškai atitinka apskaitos principus. Toliau trumpai paaiškinti pagrindiniai skirtumai.

Pagal direktyvą „Mokumas II“ Bendrovės techniniai atidėjiniai apskaičiuojami kaip atidėjinių numatomiems mokėjimams, atidėjinių įmokoms ir rizikos maržos suma.

Pagal Lietuvos įstatymus teisingą techninių atidėjinių apskaičiavimą užtikrina aktuariniai metodai, nustatyti Lietuvos įstatymų, taikomi vadovaujantis Lietuvos banko (ir buvusios Draudimo priežiūros komisijos) nutarimais ir bendra aktuarine praktika.

Pagal direktyvą „Mokumas II“ sudaromame balanse numatytas tiksliausio įverčio atidėjinys numatomiems mokėjimams yra atidėjinys, sudaromas remiantis apskaitiniu vertinimu, išskyrus tai, kad finansinėse ataskaitose atidėjinys numatomiems mokėjimams nediskontuojamas. Pagal direktyvą „Mokumas II“ sudaromame balanse tiksliausio įverčio įmokų atidėjinys ir rizikos marža apskaičiuojami pagal direktyvos „Mokumas II“ principus.

	Apskaitos principas (TFAS)	Direktyva „Mokumas II“	Skirtumas
Atidėjiniai numatomiems mokėjimams pagal ne gyvybės ir gyvybės draudimo sutartis	48 555	48 766	211
Atidėjiniai įmokoms pagal ne gyvybės ir sveikatos draudimo sutartis	52 503	26 048	-26 455
Techniniai atidėjiniai gyvybės draudimui (tiksliausias įvertis)	8 970	8 970	0
Nepasibaigusios rizikos techninis atidėjinys	5 347	0	-5 347
Rizikos marža	0	2 834	2 834
Techniniai atidėjiniai iš viso	115 375	86 618	-28 757

7 lentelė. Techniniai atidėjiniai pagal direktyvą „Mokumas II“ ir pagal apskaitos principus (tūkst. EUR)

Lentelėje žemiau parodyti techninių atidėjinių pokyčiai lyginant su praėjusiu ataskaitiniu laikotarpiu:

	Pagal „Mokumas II“ 2016	Pagal „Mokumas II“ 2015	Skirtumas
Atidėjiniai numatomiems mokėjimams pagal ne gyvybės ir gyvybės draudimo sutartis	48 766	31 773	16 993
Atidėjiniai įmokoms pagal ne gyvybės ir sveikatos draudimo sutartis	26 048	18 902	7 146
Techniniai atidėjiniai gyvybės draudimui (tiksliausias įvertis)	8 970	0	8 970
Rizikos marža	2 834	1 867	967
Techniniai atidėjiniai iš viso	86 618	52 542	34 076

8 lentelė. Techninių atidėjinių lygio pokyčiai (tūkst. EUR)

Palyginti su praėjusiais ataskaitiniais metais, neįvyko jokių reikšmingų pagrindinių techninių atidėjinių skaičiavimo prielaidų pokyčių. Susijungus dviem bendrovėms, labai padidėjo draudimo portfelis, o tuo pat metu išaugo ir techniniai atidėjiniai, ir rizikos marža. Jokių kitų su techniniais atidėjiniais susijusių koregavimų atliktą nebuvo.

Per 2016 m. Bendrovė pagerino savo skaičiavimo metodikas, ir dabar taikomi išsamesni skaičiavimo metodai.

Atkreipiame dėmesį, kad techniniams atidėjiniais pagal „Mokumas II“ nustatyti yra naudojamos „Mokumas II“ palūkanų normų kreivės be svyravimų korekcijos ir kad skaičiavimai atliekami

nenaudojant jokių pereinamojo laikotarpio priemonių. Bendrovė nenaudoja nei suderinimo korekcijos, nei atskyrimo. Techniniai atidėjiniai nėra apskaičiuojami kaip viena visuma.

Atidėjiniai numatomiems mokėjimams

Pagal direktyvos „Mokumas II“ principus atidėjiniai numatomiems mokėjimams yra diskontuojami, o apskaitos tikslais tokie atidėjiniai¹ nediskontuojami. Visos kitos prielaidos taikant direktyvą „Mokumas II“ atitinka apskaitos tikslais naudojamas prielaidas.

Toliau pateiktoje lentelėje apžvelgiami atidėjiniai numatomiems mokėjimams pagal atskiras Bendrovės veiklos kryptis.

Nr.	Draudimo pogrupis	ADB „Gjensidige“		
		Apskaitos principas (TFAS)	Direktyva „Mokumas II“	Skirtumas
1	Medicininį išlaidų draudimas	1 204	1 194	-10
2	Pajamų apsaugos draudimas	633	636	3
3	Nelaimingų atsitikimų darbe draudimas	0	0	0
4	Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	33 125	33 166	42
5	Kitas transporto priemonių draudimas	3 426	3 425	-1
6	Jūrų, oro ir sausumos transporto draudimas	485	489	5
7	Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	4 302	4 290	-12
8	Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	3 526	3 566	40
9	Kredito ir laidavimo draudimas	1 627	1 765	137
10	Teisinių išlaidų draudimas	0	0	0
11	Pagalbos draudimas	196	199	3
12	Finansinių nuostolių draudimas	32	36	4
25	Neproporcinis sveikatos perdraudimas	0	0	0
34	Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis	8 970	8 970	0
	Iš viso	57 525	57 736	211

9 lentelė. Bendrieji atidėjiniai numatomiems mokėjimams pagal direktyvą „Mokumas II“ ir pagal apskaitos principus (tūkst. EUR)

Atidėjiniai numatomiems mokėjimams – tai tiksliausias būsimų išmokų už žalas, patirtas iki balanso datos imtinai, įvertis. Atidėjinių numatomiems mokėjimams struktūra panaši į Numatomų išmokų techninio atidėjinio (NITA) struktūrą, kuri susideda iš:

- IBNR (Įvykę, bet dar nepranešti)
- RBNS (pranešti, bet dar neatlyginti)
- Žalų sureguliuojamo rezervas
- Numatomos subrogacijos ir atgręžtinio reikalavimo sumos

Atidėjinius žinomiems numatomiems mokėjimams atskirai vertina Žalų departamentas, o atidėjiniai nežinomiems numatomiems mokėjimams apskaičiuojami remiantis Bendrovės empiriniais duomenimis ir aktuariniais metodais.

Atidėjiniai IBNR numatomiems mokėjimams nustatomi naudojant tokius pagrindinius statistikos metodus:

¹ TPVCPAD anuitetai yra išimtis, kurių atžvilgiu sudaromi atidėjiniai numatomiems mokėjimams diskontuojami ir apskaitos tikslais.

- „Chain-Ladder“ (CL) metodas – naudoja istorinius duomenis proporcijų tarp galutinių žalų sanaudų bei žalų įvykusių iki tam tikros datos nustatymui.
- Draudiminio nuostolingumo metodas (pvz., Bornhuetter-Ferguson) būsimiems mokėjimams atskiroje draudimo rūšyje apskaičiuoti naudojamos Bendrovės nuostolingumo prognozės.
- 5 proc. nuo per paskutinius 12 mėn. uždirbtų įmokų, kuris taikomas pakankamai statistinių duomenų neturinčioms draudimo rūšims, atsižvelgiant į jų nuostolingumą ir jo kitimo tendencijas per praėjusius laikotarpius, bei teigiamų ankstesniais laikotarpiais suformuotų atidėjinių pakankamumo vertinimų rezultatų.

Numatomų mokėjimų atidėjiniams apskaičiuoti naudojami metodai priklauso nuo draudimo rūšies, pasirinkto laikotarpio ir turimų duomenų. Apskaičiuojant atidėjinius numatomiems mokėjimams gali būti naudojami arba išmokėtų išmokų duomenys arba praneštos žalos² duomenys. Duomenų pasirinkimas ir kokio istorinio laikotarpio duomenys yra reikalingi ir priklauso nuo atitinkamos draudimo rūšies. Parametrai dažniausiai pasirenkami remiantis istoriniais duomenimis, kurie naudojami kartu su verslo įžvalgomis ir ekspertų sprendimais dėl modeliuojamos veiklos srities. Kadangi kainodara, suteikiama draudimo apsauga ir žalos atlyginimo tvarka skiriasi pagal šalį, kurioje Bendrovė teikia draudimo paslaugas, atidėjiniai numatomiems mokėjimams formuojami atskirai kiekvienai šaliai ir atskiroms draudimo rūšims.

Žalų sureguliuavimo rezervai sudaromi ir laikomi padengti netikėtas išlaidas, susijusias su jau patirtomis, bet dar ne galutinai atlygintomis žalomis. Niujorko metodas yra dažnai naudojamas metodas, taikomas apskaičiuoti žalų sureguliuavimo rezervą. Metodas remiasi prielaida, kad numatomos išlaidos gali būti apskaičiuotos kaip nepraneštų žalų ir kaip dalies žalų, apie kurias buvo pranešta, bet dar nebuvo apmokėta, procentinė dalis. Žalų sureguliuavimo rezervas apskaičiuojamas RBNS ir IBNR dydžiams pritaikius Cext ir Cint koeficientus. Cext ir Cint yra išorės žalų sureguliuavimo išlaidos (mokestis kitoms įmonėms už žalų sureguliuimą) ir vidaus žalų sureguliuavimo išlaidos (pačios Bendrovės išlaidos, patiriamos reguliuojant žalas: Žalų reguliuavimo departamento darbuotojų atlyginimas, patalpų nuoma ir pan.). Šie koeficientai apskaičiuojami kaip atitinkamų žalų sureguliuavimo sąnaudų ir apmokėtų žalų per pastaruosius 5 metus santykis.

Numatoma atgręžtinio reikalavimo ir subrogacijos suma apskaičiuota pagal kiekvieną reikalavimą, apie kurį buvo pranešta, bet dar nebuvo atsiskaityta, neatsižvelgiant į tai, ar Bendrovė turėtų teisę pasinaudoti atgręžtiniu reikalavimu ir subrogacija. Tokie skaičiavimai buvo atlikti tiems produktams, kuriuose atgautos sumos nėra laikomos retai pasitaikančiomis ar atsitiktinėmis. Taikoma papildoma sąlyga, kad per pastaruosius 7 metus atgauta suma turėtų būti didesnė nei 1 proc. nuo per tą patį laikotarpį apmokėtų žalų sumos.

Numatomas atgręžtinio reikalavimo ir subrogacijos dydis pagal kiekvieną reikalavimą apskaičiuojamas padauginant nesureguliuotos žalos sumą iš atgręžtinio reikalavimo / subrogacijos koeficiento, kuris yra lygus faktiškai atgautos sumos ir faktiškai išmokėtų žalų santykiui. Panašiai, kaip žalos sureguliuavimo koeficientai, šis santykis apskaičiuojamas remiantis pastarųjų 5 metų statistika.

Pinigų srautų pasiskirstymas laike grindžiamas apmokėtų žalų pasiskirstymu per pastaruosius 7 metus. Pagal direktyvą „Mokumas II“ visi pinigų srautai yra diskontuojami naudojant Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos (EDPPI) nustatytą diskontavimo kreivę.

Čia taikyti techninių atidėjinių apskaičiavimo metodai yra rinkoje plačiai naudojami; tokie metodai laikomi atitinkančiais Bendrovės prisiimamos rizikos pobūdį, jos mastą ir sudėtingumą. Šiuo metu nėra žinoma apie jokių reikšmingus duomenų trūkumus. Su duomenimis susijusias vidaus procedūras rekomenduojama patobulinti visiškai automatizuojant visas procedūras be jokio rankinio įsikišimo. Šiuo metu šis patobulinimas yra įgyvendinamas.

Įmokų atidėjiniai

Pagal visuotinai priimtus apskaitos principus atidėjiniai įmokoms atitinka neuždirbtą pasirašytų įmokų dalį pagal vertinimo dieną galiojusias sutartis. Pasirašytos įmokos vertinamos bendrąja verte, nedarant jokių atskaitymų išlaidoms.

Pagal direktyvą „Mokumas II“ atidėjiniai įmokoms apskaičiuojami kaip dabartinė vertė būsimų pinigų srautų kylančių iš riboto galiojimo sutarčių nepasibaigusios rizikos. Praktiškai, atidėjiniai įmokoms

² Pranešta žala - išmokų duomenys ir žalas administruojančio darbuotojo registruoti rezervai (RBNS).

apskaičiuojami pagal direktyvoje „Mokumas II“ apibrėžtus principus, kurie apibrėžiami kaip dabartinė vertė visų pinigų srautų (gaunamų ir išmokamų), susijusių su draudimo sutarčių ateities rizikomis kylančiomis iš sutartinių įsipareigojimų. Prognozuojami pinigų srautai yra prognozuojamos žalos, žalos suregulavimo išlaidos, administracinės išlaidos, prognozuojami mokesčiai Draudikų biurui, prognozuojami atgręžtiniai reikalavimai, regresas pagal numatomas žalias.

Teisės aktais nustatytame finansiniame balanse įmokų atidėjiniai yra lygūs perkeltų įmokų techniniam atidėjiniui. Lentelėje žemiau apžvelgiami įmokų atidėjiniai pagal atskiras Bendrovės veiklos kryptis.

Nr.	Draudimo pogrūpis	ADB „Gjensidige“		
		Apskaitos principas (TFAS)	Direktyva „Mokumas II“	Skirtumas
1	Mediciniųjų išlaidų draudimas	5 849	2 410	–3 439
2	Pajamų apsaugos draudimas	1 742	204	–1 538
3	Nelaimingų atsitikimų darbe draudimas	0	0	0
4	Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	15 551	14 285	–1 266
5	Kitas transporto priemonių draudimas	12 585	6 055	–6 530
6	Jūrų, oro ir sausumos transporto priemonių draudimas	254	–27	–281
7	Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	12 800	2 432	–10 368
8	Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	1 793	330	–1 464
9	Kredito ir laidavimo draudimas	1 225	287	–938
10	Teisinių išlaidų draudimas	0	0	0
11	Pagalbos draudimas	620	113	–507
12	Finansinių nuostolių draudimas	84	–40	–124
25	Neproporcinis sveikatos perdraudimas	0	0	0
34	Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis	0	0	0
	IŠ viso	52 503	26 048	–26 455

10 lentelė. Bendrieji atidėjiniai įmokoms pagal direktyvą „Mokumas II“ ir pagal apskaitos principus (tūkst. EUR)

Atidėjiniai įmokoms apskaičiuojami atsižvelgiant į sutarties ribas. Tokios sutartys apibrėžiamos kaip visos sutartys, pagal kurias Bendrovė yra įsipareigojusi:

- Galiojančios sutartys
- Atnaujinamos sutartys, pagal kurias Bendrovė yra įsipareigojusi klientui pagal nurodytas sąlygas ir kainą

Numatoma žalų suma apskaičiuojama padauginant prognozuojamą žalų skaičių ir vidutinės žalos sumos. Prognozuojamas žalų skaičius apskaičiuojamas padauginant nepasibaigusią ateityje riziką iš žalų dažnio. Prognozuojama žalų suregulavimo suma apskaičiuojama padauginus prognozuojamą žalų sumą iš žalų suregulavimo koeficiento. Prognozuojama subrogacijos suma apskaičiuojama padauginus prognozuojamą žalų sumą iš subrogacijos koeficiento. Perdraudikų dalis apskaičiuojama atsižvelgiant į perdraudimo sutartis. Žalų dažnis, vidutinis žalos dydis, žalos suregulavimo ir atgręžtinio reikalavimo koeficientų reikšmės nustatomos remiantis pastarųjų 5 metų statistiniais duomenimis. Draudikų biurui mokamas mokestis apskaičiuojamas kaip perkeltos įmokos TPVCAPD draudimo pogrūpyje, padaugintos iš mokesčių tarifo. Pinigų srautų pasiskirstymas laike nustatomas vadovaujantis pastarųjų 7 metų apmokėtų žalų statistika.

Reikšminga Bendrovės draudimo portfelio dalis yra sudaryta iš sutarčių su daugiau nei viena periodine įmoka; tai reiškia, kad būsimosios pinigų įplaukos pagal galiojančias sutartis, pagal kurias įmokos nebuvo sumokėtos iš anksto, reikšmingai sumažins įmokų atidėjinius.

Daroma prielaida, kad rizika yra tolygiai pasiskirsčiusi per tą patį laikotarpį. Kiekvienam rizikos laikotarpiui taikomas atskiras mokėjimo modelis, siekiant atitinkamai paskirstyti prognozuojamus mokėjimus. Mokėjimo modelis yra toks pat, koks naudojamas atidėjinių numatomiems mokėjimams pinigų srautams prognozuoti. Daroma prielaida, kad išlaidos yra paskirstytos taip pat, kaip reikalavimai. Visi pinigų srautai diskontuojami pritaikius EIOPA pajamingumo kreivę.

Čia taikyti techninių atidėjinių apskaičiavimo metodai yra rinkoje plačiai naudojami; tokie metodai laikomi atitinkančiais Bendrovės prisiimamos rizikos pobūdį, jos mastą ir sudėtingumą. Šiuo metu nėra žinoma apie jokių reikšmingus duomenų trūkumus. Su duomenimis susijusias vidaus procedūras rekomenduojama patobulinti visiškai automatizuojant visas procedūras be jokio rankinio įsikišimo. Šiuo metu šis patobulinimas yra įgyvendinamas.

Techniniai atidėjiniai gyvybės draudimui (tiksliausias įvertis)

Šiai grupei priklauso tik techniniai atidėjiniai numatomiems mokėjimams pagal TPVCAPD anuitetus (įtraukta į 9 lentelę). Kadangi šie atidėjiniai skaičiuojami pagal gyvybės draudimo principus (naudojant mirtingumo lenteles), ir kiekvienas anuitetas yra būsimųjų mokėjimų dabartinė vertė, tiek pagal TFAS, tiek pagal direktyvą „Mokumas II“ apskaičiuotų atidėjinių numatomiems mokėjimams vertės sutampa.

Rizikos marža

Vadovaujantis direktyvoje „Mokumas II“ įtvirtintais principais prie techninių atidėjinių pridedama rizikos marža. Pagal TFAS principus rizikos marža nebuvo skaičiuojama.

Rizikos marža yra sąnaudos, susijusios su nuosavų lėšų, kurių suma lygi mokumo kapitalo reikalavimui, būtinam draudimo ir perdraudimo įsipareigojimams įvykdyti per visą jų galiojimo laikotarpį, užtikrinimu. Kad apskaičiuotų rizikos maržą, įmonė privalo įvertinti mokumo kapitalo reikalavimą būsimiems metams per visą įsipareigojimų galiojimo laikotarpį. Kapitalo poreikis apskaičiuojamas kaip dabartinės visų būsimų mokumo kapitalo reikalavimų vertės ir kapitalo sąnaudų (CoC) rodiklio, kuris direktyvoje „Mokumas II“ apibrėžtas kaip lygus 6 %, sandauga.

$$\text{Risk Margin} = \text{CoC} * \sum_{i=0}^n \text{SCR}_i * \text{DF}_i$$

Kur

- CoC yra kapitalo sąnaudų rodiklis, apibrėžtas kaip 6 %
- SCR_i – mokumo kapitalo reikalavimas i-iems metams.
- DF_i – diskonto veiksnys i-iems metams.

Lentelėje žemiau parodytos rizikos maržos pagal veiklos sritis:

Nr.	Draudimo pogrupis	ADB „Gjensidige“
1	Medicininis išlaidų draudimas	226
2	Pajamų apsaugos draudimas	102
3	Nelaimingų atsitikimų darbe draudimas	0
4	Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	1 149
5	Kitas transporto priemonių draudimas	514
6	Jūrų, oro ir sausumos transporto priemonių draudimas	39
7	Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	455
8	Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	171
9	Kredito ir laidavimo draudimas	93
10	Teisinių išlaidų draudimas	0
11	Pagalbos draudimas	29
12	Finansinių nuostolių draudimas	39

25	Neproporcinis sveikatos perdraudimas	0
34	Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis	17
Draudimo pogrupis		2 834

11 lentelė. Rizikos maržos pagal „Mokumas II“ (tūkst. EUR)

Atgautinos sumos pagal perdraudimo sutartis

Techniniai atidėjiniai skaičiuojami taip pat kaip ir bruto atidėjinių atveju. Pagrindinis skirtumas tarp pagal apskaitos standartus ir pagal direktyvą „Mokumas II“ apskaičiuotų atidėjinių yra diskontavimas. Bendrovės rizika susijusi su didelėmis žalomis yra apribota. Didžioji dauguma perdraudimo sutarčių yra sudarytos 12 mėn. terminui ir yra atnaujinamos kiekvienų metų sausio 1 d. Iš esmės visos perdraudimo sutartys yra nuostolio perviršio perdraudimo sutartys (žr. pirmiau esančią lentelę su nurodytomis perdraudimo ribomis), išskyrus Laidavimo draudimą, kurio 60 % dengiama proporcinge perdraudimo sutartimi.

Veiklos sritis	Bendrovės prisiimama dalis, EUR
Pajamų apsaugos draudimas	75 000
Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	400 000
Jūrų, oro ir sausumos transporto draudimas (kroviniai, laivo korpusas, jūrų transporto priemonės valdytojų civilinė atsakomybė)	200 000
Jūrų, oro ir sausumos transporto draudimas (geležinkelis)	500 000
Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	500 000
Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	300 000
Pagalbos draudimas	75 000

Lentelėje žemiau parodyta tiksliausio įverčio pagal perdraudimo sutartis kiekvienoje veiklos srityje atgautinų sumų apžvalga.

Nr.	Draudimo pogrupis	Atgautinos sumos pagal perdraudimo sutartis (pagal „Mokumas II“, tūkst. EUR)
1	Mediciniinių išlaidų draudimas	0
2	Pajamų apsaugos draudimas	0
3	Nelaimingų atsitikimų darbe draudimas	0
4	Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	7 020
5	Kitas transporto priemonių draudimas	0
6	Jūrų, oro ir sausumos transporto priemonių draudimas	0
7	Draudimas nuo gaisro ir kitos žalos, padarytos turtui	66
8	Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	478
9	Kredito ir laidavimo draudimas	406
10	Teisinių išlaidų draudimas	0
11	Pagalbos draudimas	0
12	Finansinių nuostolių draudimas	0
25	Neproporcinis sveikatos perdraudimas	0
34	Anuitetai pagal ne gyvybės draudimo sutartis	2 540
Iš viso		10 510

12 lentelė. Perdraudikui tenkanti techninių atidėjinių dalis pagal direktyvos „Mokumas II“ principus

Netikrumas dėl techninių atidėjinių

Visi techninių atidėjinių skaičiavimai yra susiję su tam tikru netikrumu. Toks netikrumas gali atsirasti dėl modelio pasirinkimo ar atsitiktinių modelyje naudojamų dydžių, ar parametrų vertinimų. Tokiems

netikrumams kiekybiškai įvertinti „Gjensidige“ grupė naudoja vidaus modelį. Tačiau Bendrovės lygiu šis modelis nėra taikomas.

D.3 Kiti įsipareigojimai

Kitų, nei techniniai atidėjiniai įsipareigojimų vertinimas pagal „Mokumas II“ direktyvą iš esmės atitinka TFAS apskaitos standartuose apibrėžtą „tikrosios vertės“ metodą.

Per ataskaitinį laikotarpį nebuvo jokių reikšmingų pakeitimų įsipareigojimų pripažinimo ir vertinimo metoduose bei naudojamuose įverčiuose.

Lentelėje žemiau parodyti skirtumai tarp kitų įsipareigojimų vertinimo pagal direktyvą „Mokumas II“ ir pagal apskaitos vertinimo taisykles:

	ADB „Gjensidige“		Skirtumas
	Apskaitos (TFAS)	Direktyva „Mokumas II“	
Atidėjiniai, išskyrus techninius atidėjinius	1 643	1 643	-
Atidėtojo mokesčio įsipareigojimai	-	-	-
Mokėtinos sumos pagal draudimo sutartis ir tarpininkams	7 721	7 721	-
Mokėtinos sumos pagal perdraudimo sutartis	499	499	-
Mokėtinos sumos (kita, ne draudimo veikla)	1 782	1 782	-
Subordinuoti įsipareigojimai	-	-	-
Kiti įsipareigojimai, neparodyti kituose straipsniuose	6 461	6 411	(50)
Iš viso	18 106	18 056	(50)

13 lentelė. Įsipareigojimai pagal direktyvą „Mokumas II“ ir pagal apskaitos principus (tūkst. EUR)

Atidėjiniai, išskyrus techninius atidėjinius

Ši suma yra susijusi su restruktūrizavimo ir pagrindinės buveinės patalpų perkėlimo išlaidomis, ir yra vienodai įvertinta pagal įstatymus sudarytoje bei pagal direktyvą „Mokumas II“ sudarytoje balanso ataskaitose. Tikimasi, kad dauguma šių įsipareigojimų bus įvykdyti per ateinančius metus. Neapibrėžtumai laikomi nedideliais.

Atidėtojo mokesčio įsipareigojimai

Kaip jau buvo minėta D.1 skyriuje, Bendrovė yra patyrusi reikšmingus mokestinius nuostolius, kurie gali būti perkeltami į kitus metus neribotą laikotarpį. Atsižvelgiant į neseną mokestinių nuostolių istoriją, dėl kurios gali būti apribotos galimybės panaudoti atidėtojo mokesčio turtą, pagal apskaitos principus ir pagal direktyvą „Mokumas II“ sudaromuose balansuose pripažinta tik nedidelė tokių nuostolių dalis.

Aukščiau aprašyti mokestiniai nuostoliai yra pakankami visiškai padengti galimus atidėto mokesčio įsipareigojimus, atsiradusius dėl pagal apskaitos principus, arba pagal „Mokumas II“ direktyvą apskaičiuotų laikinųjų skirtumų, todėl balanse atidėto mokesčių įsipareigojimai nėra pripažinti.

Draudimas ir tarpininkams mokėtinos sumos

Šį straipsnį sudaro įvairios skolos draudėjams. Pavyzdžiui, išankstiniai mokėjimai, gauti iš draudėjų pagal dar neįsigaliojusius draudimo poliusus, arba draudimo tarpininkams mokėtini komisiniai mokesčiai. Tokios sumos numatytos išmokėti per trumpą laikotarpį ir su labai nedidele rizika. Šios sumos pagal apskaitos standartus sudarytame ir direktyvos „Mokumas II“ balanse sutampa.

Mokėtinos sumos pagal perdraudimo sutartis

Sumas, mokėtinas pagal perdraudimo sutartis, sudaro grynosios įmokos pagal perdraudimo sutartis, atėmus komisinius ir patirtas žalias, kurios turės būti atlygintos, ir jos sutampa pagal apskaitos principus sudarytame balanse ir pagal direktyvą „Mokumas II“ sudarytame balanse. Tokios sumos numatytos išmokėti per trumpą laikotarpį ir su labai nedidele rizika.

Mokėtinos lėšos (iš kitos, ne draudimo veiklos)

Šiame straipsnyje nurodyti įvairūs veiklos įsipareigojimai tiekėjams, darbuotojams ir valstybės institucijoms. Tokios sumos numatytos išmokėti per vienerius metus ir su nedidele rizika. Sumos sutampa pagal apskaitos principus sudarytame balanse ir pagal direktyvą „Mokumas II“ sudarytame balanse.

Subordinuoti įsipareigojimai

Ataskaitos sudarymo dieną Bendrovė subordinuotų įsipareigojimų neturėjo.

Kiti įsipareigojimai, neparodyti kituose straipsniuose

Pagal apskaitos principus sudaromame balanse šį straipsnį sudaro sukaupti pardavimo komisiniai ir kitos sukauptos sąnaudos, įskaitant atidėtus komisinius mokesčius pagal perdraudimo sutartis.

„Mokumas II“ balanso ataskaitoje šis straipsnis įvertintas 50 tūkst. EUR mažesne suma dėl išimtų atidėtų komisinių mokesčių pagal perdraudimo sutartis, nes atidėtosios pajamos negeneruoja neigiamų pinigų srautų.

Nuomos sutartys

Bendrovė nėra sudariusi jokių finansinės nuomos sutarčių. Tačiau Bendrovė yra sudariusi kelias veiklos nuomos sutartis. Pagrindinės sutartys yra sudarytos dėl turto nuomos pagrindinei buveinei ir regioniniams biurams. Kitos veiklos nuomos sutartys sudarytos dėl automobilių nuomos, IT kompiuterinės įrangos, kopijavimo aparatų ir kt.

Nebalansiniai įsipareigojimai

Ataskaitos sudarymo dieną Bendrovė neturi jokių reikšmingų nebalansinių įsipareigojimų.

Su kitais įsipareigojimais susijęs netikrumas

Pagal direktyvą „Mokumas II“ sudarytoje balanso ataskaitoje yra tam tikrų su kitų įsipareigojimų įvertinimu susijusių neapibrėžtumų.

Į „Kitų įsipareigojimų“ straipsnį įtrauktos sumos apskaičiuojamos vadovaujantis TFAS vertinimo principais. Įvertinimų neapibrėžtumai yra daugiausia susiję su sukauptais ir atidėjiniais ir bendroju atveju nėra reikšmingi.

D.4 Alternatyvūs vertinimo metodai

Pagal direktyvą „Mokumas II“ sudarytame balanse turtas ir įsipareigojimai vertinami rinkos verte, nustatyta vadovaujantis direktyvoje „Mokumas II“ įtvirtintais principais. Jokie alternatyvūs vertinimo metodai, kiti, nei apibūdinti pirmiau, nebuvo naudojami.

D.5 Bet kokia kita informacija

Laikoma, kad visa esminė informacija nuodyta aukščiau pateiktuose aprašuose.

E. Kapitalo valdymas

E.1 Nuosavos lėšos

„Gjensidige“ grupės įmonės privalo pritaikyti rizikos poziciją savo kapitalo bazei. Kita vertus, mokumo kapitalas arba nuosavas kapitalas turi savo kainą. Pagrindinis kapitalo valdymo tikslas yra šiuos du aspektus suderinti. Valdydama kapitalą Bendrovė siekia užtikrinti, kad susidarius nepalankioms sąlygoms turimas kapitalas leistų išvengti finansinių sunkumų ir kad Bendrovės kapitalas būtų naudojamas kaip galima efektyviau.

Kapitalo valdymo reikalavimai yra apibrėžti Kapitalo valdymo politikoje, kurioje aprašyta kapitalo valdymo strategija, kapitalo valdymo organizavimas ir ataskaitų apie kapitalo būklę teikimo tvarka. Ataskaitose pateikiami ir kapitalo būklės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai. Yra nustatytos raudona, geltona ir žalia zonos bei veiksmai kurių reikia imtis kapitalo būklei patekus į geltoną arba raudoną zonas.

Grupės ORSA politika patvirtinta Bendrovės Valdybos apibrėžia reikalavimus ORSA procesams, kurie įvertina riziką ir būsimą kapitalo poreikį. ORSA derinamas su planavimo procesu (vadovybės prognoze) ir planavimo laikotarpiu, kuris apima einamuosius ir keturis ateinančius metus.

Per ataskaitinį laikotarpį Bendrovėje neįvyko jokių reikšmingų kapitalo strategijos pakeitimų.

Lentelėje žemiau parodyta bendra turima nuosavų lėšų suma, tinkama mokumo kapitalo reikalavimo padengimui (tūkst. EUR)

	ADB „Gjensidige“		
	2015-12-31	Pokytis	2016-12-31
1 lygis	21 759	19 785	41 544
<i>Įstatinis kapitalas (bendra išleistų akcijų suma)</i>	13 001	34 183	47 184
<i>Akcijų priedai susiję su įstatiniu kapitalu</i>	12 454	-	12 454
<i>Suderinimo rezervas</i>	(3 696)	(14 398)	(18 094)
<i>Apribotas 1 lygio kapitalas</i>	-	-	-
2 lygis	-	-	-
3 lygis	395	212	607
<i>Atidėtieji mokesčiai</i>	395	212	607
Bendra nuosavų lėšų suma, tinkama mokumo kapitalo reikalavimui padengti	22 154	19 997	42 151

14 lentelė. Bendra nuosavų lėšų suma, tinkama mokumo kapitalo reikalavimo padengimui (tūkst. EUR)

Kaip galima matyti iš lentelės, didžioji Bendrovės turimo kapitalo dalis yra 1 lygio kapitalas, kuris laikomas geriausios kokybės kapitalu. 1 lygio kapitalą sudaro įstatinis kapitalas, akcijų priedai ir suderinimo rezervas. Tokios rūšies kapitalas gali būti iš karto panaudotas.

Ataskaitos sudarymo dieną Bendrovė neturėjo 2 lygiui priskiriamo kapitalo, ir vienintelis 3 lygio kapitalo elementas buvo atidėtojo mokesčio turtas. 3 pakopos kapitalui taikomi apribojimai, kadangi toks kapitalas gali padengti ne daugiau nei 15 % mokumo kapitalo reikalavimo ir Bendrovė šį reikalavimą vykdė tiek 2016 m., tiek 2015 m. 1 pakopos kapitalui jokie apribojimai netaikomi.

Suderinimo rezervą sudaro įsipareigojimus viršijanti turto suma 42 151 tūkst. EUR, sumažinta bendra kitų pagrindinių nuosavų lėšų elementų suma lygia 60 245 tūkst. EUR.

Pagrindinis kapitalo būklės pokytis nuo 2015 m. pabaigos iki 2016 m. pabaigos yra įstatinio kapitalo padidėjimas:

- Išleista nauja Gjensidige Forsikring ASA 9 950 tūkst. EUR vertės akcijų emisija
- Susijungimas su AAS „Gjensidige Baltic“ ir su tuo susijęs atitinkamas įstatinio kapitalo padidėjimas 24 233 tūkst. EUR

Lentelėje žemiau parodyta bendra tinkamų nuosavų lėšų suma, kuria galima dengti minimalaus kapitalo reikalavimą (tūkst. EUR)

	ADB „Gjensidige“		
	2015-12-31	Pokytis	2016-12-31
1 lygis	21 759	19 785	41 544
2 lygis	-	-	-
3 lygis	-	-	-
Pagrindinių nuosavų lėšų suma, tinkama minimalaus kapitalo reikalavimui padengti	21 759	19 785	41 544

15 lentelė. Bendra nuosavų lėšų suma, tinkama minimalaus mokumo kapitalo reikalavimui padengti (tūkst. EUR)

Yra nemažai skirtumų tarp vertinimo pagal apskaitos principus ir vertinimo pagal direktyvoje „Mokumas II“ įtvirtintus principus, kurie buvo išsamiai paaiškinti D skyriuje. Žemiau esančioje lentelėje parodytas perėjimas nuo finansinėse ataskaitose pateikiamo nuosavo kapitalo prie mokumo įvertinimo tikslais apskaičiuojamo įsipareigojimus viršijančio turto dydžio:

ADB „Gjensidige“	
2015-12-31	2016-12-31

Nuosavas kapitalas laikotarpio pabaigoje pagal Lietuvos BPAP	20 405	43 146
Nematerialusis turtas	-1 060	- 4 396
Iki išpirkimo laikomų obligacijų tikrosios vertės koregavimas	1 073	1 556
Techniniai atidėjiniai	6 343	28 757
Atgautinos sumos pagal perdraudimo sutartis	-250	-474
Nepareikalautos gautinos sumos	-	-14 104
Atidėtosios išlaidos, įskaitant atidėtąsias įsigijimo sąnaudas	-4 357	-11 677
Atidėtųjų mokesčių turtas	-	-707
Atidėti komisiniai mokesčiai pagal perdraudimo sutartis	-	50
Įsipareigojimus viršijantis turtas pagal direktyvą „Mokumas II“	22 154	42 151
Nuosavos lėšos tinkamos mokumo kapitalo reikalavimui padengti	22 154	42 151

16 lentelė. Finansinėse ataskaitose parodyto nuosavo kapitalo sąsaja su mokumui nustatyti apskaičiuotos įsipareigojimus viršijančios turto vertės (tūkst. EUR).

Jokios pereinamojo laikotarpio priemonės nebuvo netaikomos, Bendrovė neturėjo papildomų nuosavų lėšų. Jokie išskaitymų iš nuosavų lėšų nėra taikomi.

Nėra jokių reikšmingų apribojimų, taikomų nuosavų lėšų pakeičiamumui ar perleidžiamumui Bendrovėje.

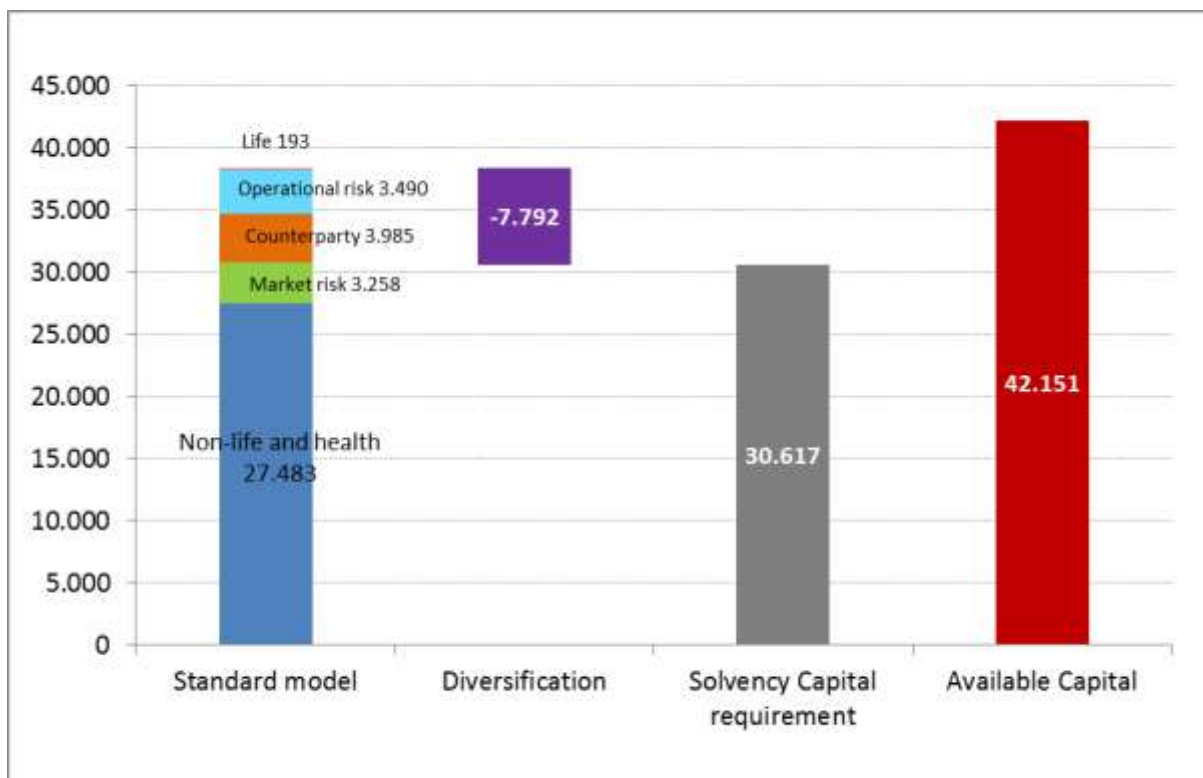
Už 2016 finansinius metus dividendų mokėti Bendrovė nenumato.

E.2 Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas

Vadovaujantis galiojančiu teisiniu kapitalui taikomu reikalavimu, Bendrovei taikomas kapitalo reikalavimas apskaičiuojamas pagal standartinę formulę. Be mokumo kapitalo reikalavimo, nustatomas minimalus kapitalo lygis. Pastarasis vadinamas minimalaus kapitalo reikalavimu. Jeigu Bendrovės kapitalas tampa mažesnis nei minimalus kapitalo lygis, Bendrovei bus draudžiama tęsti bet kokią veiklą.

Svarbiausios rizikos, su kuriomis susiduria Bendrovė, yra ne gyvybės ir sveikatos draudimo, ir rinkos rizikos. Ne gyvybės ir sveikatos draudimo rizika yra daugiausia susijusi su netikrumu dėl draudimo veiklos rezultatų kitais metais (įmokų rizika) ir rizika, kad atidėjiniai numatomiems mokėjimams bus nepakankami (rezervo rizika). Kapitalo reikalavimo dydžiui įtakos taip pat turi sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo ir operacinė rizikos. Taip pat būtina įsivertinti diversifikaciją, nes visi rizikos veiksniai neįvyks vienu metu.

Žemiau paveikslėlyje parodyta mokumo kapitalo reikalavimo struktūra 2016 m. gruodžio 31 dienai.

6 pav. ADB „Gjensidige“ kapitalo reikalavimas apskaičiuojamas pagal standartinę formulę.

Susijungus dviem įmonėms, Mokumo kapitalo reikalavimas padidėjo nuo 19,5 mln. EUR 2015 metų pabaigoje iki 30,6 mln. EUR 2016 metų pabaigoje.

Minimalus kapitalo reikalavimas taip pat apskaičiuojamas pagal direktyvoje „Mokumas II“ nustatytus reikalavimus – tai yra minimalus įmonei vykdyti veiklą reikalingas kapitalas.

Bendrovės minimalus kapitalo reikalavimas apskaičiuojamas naudojant šiuos duomenis:

- Ne gyvybės draudimui, į ne gyvybės draudimą panašiam sveikatos draudimui ir pagal ne gyvybės draudimo portfelį mokamiems anuitetams – naudojamas tiksliausias atidėinių numatomiems mokėjimams įvertis, išskaičiavus perdraudikų dalį ir uždirbtos įmokos per paskutinius 12 mėnesių, išskaičiavus perdraudikų dalį, per paskutinius 12 mėnesių sumas sudaro per 2016 m. Bendrovės ir buvusios „Gjensidige Baltic“ AAS uždirbtos įmokos. Gautos sumos dauginamos iš nepalankiausių sąlygų parametru, kaip apibrėžta „Mokumas II“ direktyvoje. Šie parametrai skiriasi pagal draudimo pograpius
- Galutinis minimalus kapitalo reikalavimas yra aukščiau nurodytų verčių suma, kuri negali būti mažesnė nei 25 % mokumo kapitalo reikalavimo ar didesnė nei 45 % mokumo kapitalo reikalavimo

Panašiai kaip ir mokumo kapitalo reikalavimas, minimalus kapitalo reikalavimas taip pat išaugo nuo 7,5 mln. EUR 2015 metų pabaigoje iki 13,8 mln. EUR 2016 metų pabaigoje. Minimalaus kapitalo reikalavimo padidėjimą taip pat lėmė dviejų įmonių susijungimas.

Apskaičiuojant mokumo kapitalo reikalavimą ir minimalaus kapitalo reikalavimą, nebuvo naudojami jokie atskirai Bendrovei būdingi parametrai. Tačiau taikomi tam tikri supaprastinimai. Tokie supaprastinimai daugiausia yra susiję su gyvybės draudimo modulio sritimis. Bendrovė žalų portfelyje turi anuitetus pagal ne gyvybės draudimo sutartis, daugiausiai susijusias su transporto priemonių draudimu Baltijos valstybėse. Tikslus rizikos apskaičiavimas reikalautų neproporcingai daug laiko ir pastangų. Rizika yra ribota, todėl vadovaujantis proporcingumo principais taikomi supaprastinimai. Anuitetams būdinga ilgaamžiškumo, tikslinimo ir išlaidų rizika. Rizikos veiksniai įvairioms rizikoms taikomi remiantis 2016 m. rugsėjo mėn. atlikta analize. Vėliau rizikos veiksniai bus atnaujinti remiantis peržiūrėtos analizės duomenimis.

Žemiau lentelėje pateikiami apibendrinti Bendrovės kapitalizacijos duomenys 2016 m. gruodžio 31 d.:

Kapitalo būklė, tūkst. EUR	Turimas kapitalas	Kapitalo reikalavimas	Perteklius	Mokumo atsarga pagal „Mokumas II“
Mokumo kapitalo reikalavimas pagal „Mokumas II“	42 151	30 617	11 534	138 %
Minimalaus kapitalo reikalavimas pagal „Mokumas II“	41 544	13 778	27 767	302 %

E.3 Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, naudojimas mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti

Bendrovės mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulis, pagrįstas įsipareigojimų trukme netaikomas.

E.4 Skirtumas tarp standartinės formulės ir bet kokio naudojamo vidaus modelio

Mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti Bendrovė naudoja standartinį direktyvoje „Mokumas II“ apibrėžtą modelį. Dėl šios priežasties šiuo metu nėra nustatyta jokių skirtumų tarp standartinės formulės ir vidaus modelio.

E.5 Neatitiktis minimalaus kapitalo reikalavimui ir mokumo kapitalo reikalavimui

Bendrovė atitinka tiek minimalaus kapitalo reikalavimą, tiek mokymo kapitalo reikalavimą. Laikoma, kad šioje ataskaitoje pateikta visa esminė su mokumo būkle susijusi informacija. Viešai skelbiama informacija atitinka priežiūros institucijai pateiktą informaciją.

E.6 Bet kokia kita informacija

Laikoma, kad šioje ataskaitoje pateikta visa esminė su mokumo būkle susijusi informacija. Viešai skelbiama informacija atitinka priežiūros institucijai pateiktą informaciją.